

hmeljar

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE »HMEZAD« ŽALEC — LETO XXXII. — NOVEMBER 1978 — ŠTEVILKA 11

TITOVE BESEDE

Titova beseda, neposredna in pristrčna, odločna in razumljiva, predvsem pa človeška in odkrita, je vselej spodbujala in razgibala ljudi, bila in ostala vzvod za nove dosežke, naglaga izpolnjevanje nalog, ki jih imamo kot posamezniki, kot organizacije, kot delovni ljudje. Tudi takrat, ko je bilo težko, je Titova beseda vlivala pogum, odpirala zanesljiva obzorja, vlekla naprej, k novim korakom, k še večjim in še trdnjšim, k cilju, h kateremu težimo.

Ta beseda je vselej temeljila na tistem, kar govorijo in mislijo množice, svoje navdihe pa je črpala že od prvih Titovih političnih korakov v glasu ljudstva. »Prav zato, ker smo poslušali glas našega ljudstva, nismo nikoli imeli nobenih problemov v vodenju naše politike«, je še enkrat omenil tovariš Tito ob nedavnem obisku v Makedoniji.

Titove besede so zelo pogosto karale in kritizirale, bile ostre in neprizanesljive, upravičene, predvsem pa je iz njih vela vera v boljši jutrišnji dan, iz njih so vrele vselej nove naloge za jugoslovanske komuniste in vse delovne ljudi. In to ne ukazi in ne prazne obljube, marveč določene in jasne naloge, uresničljive in nujne za nadaljnji uspešni razvoj dežele.

Tako je bilo tudi to pot. Titove besede, spregovorjene med pogovorom z voditelji Slovenije, Srbije in Makedonije, pomenijo še en poziv in spodbudo k odločilnemu boju za uresničitev kongresnih sklepov in odstranitev številnih slabosti v našem delu in obnašanju. Zelo jasno je opozoril na vrsto problemov, s katerimi se zdaj soočata zveza komunistov in vsa naša družba, pa tudi, kar je najpomemb-

nejše, na neodložljive naloge, ki izvirajo iz tega.

»Gledano v celoti, položaj ni slab,« je dejal tovariš Tito med pogovorom v Sloveniji. »Toda prišli smo do neke meje, čez katero bi bilo nevarno, če bi še trpeli nekatere slabosti in obnašanja. Seveda tistega, kar je objektivno, ni mogoče preprečiti, marveč lahko s skupno akcijo in enotnimi pogledi postopno odpravimo in rešimo. Toda pri nas je več subjektivnih slabosti kakor objektivnih.« Ob obisku v Kragujevcu je tovariš Tito to misel podrobneje pojasnil. »Ko govorim o tem, da jem vedno prednost odpravljanju teh slabosti. Če se nam to posreči, potem bomo lažje premagovali tudi objektivne težave.«

Tovariš Tito je naštel več konkretnih vprašanj, o katerih bi se morali kar najprej pogovoriti, potem pa jih reševati predvsem v osnovnih organizacijah zveze komunistov. To velja zlasti za prepočasno večanje proizvodnosti dela: »Tisto, kar mora biti še vedno poglavitno, kar zadeva proizvodnjo, je povečanje produktivnosti dela.« Nadalje na delitev: »Še vedno imamo opravka z uravnilovko, čeprav bi že morala izginiti. Nujno je, da že enkrat dosežemo, da tisti, ki dobro dela in več prispeva, tudi več dobi. S tem dejstvom se morajo sprijazniti vsi.

Samoupravno dogovarjanje in sporazumevanje sta v zadnjem času v središču političnih razprav. To tembolj, ker je ta specifična oblika našega dela že obrodila veliko sadov. Toda tovariš Tito je v pogovorih z vodstvi vseh treh republik poudaril, da ne smemo dovoliti, da bi kakšne družbenopolitične skupnosti ali

(Nadaljevanje na 2. strani)

Za nami je IX. kongres Zveze sindikatov Slovenije

Prav gotovo je bil kongres tisti forum, na katerem so obravnavali vso aktualno problematiko sedanjega časa. Tako so obravnavali vprašanja o produktivnosti, proizvodnji, pridobivanju dohodka in razporejanju čistega dohodka, o socialni politiki, skratka naštevati bi še in še.

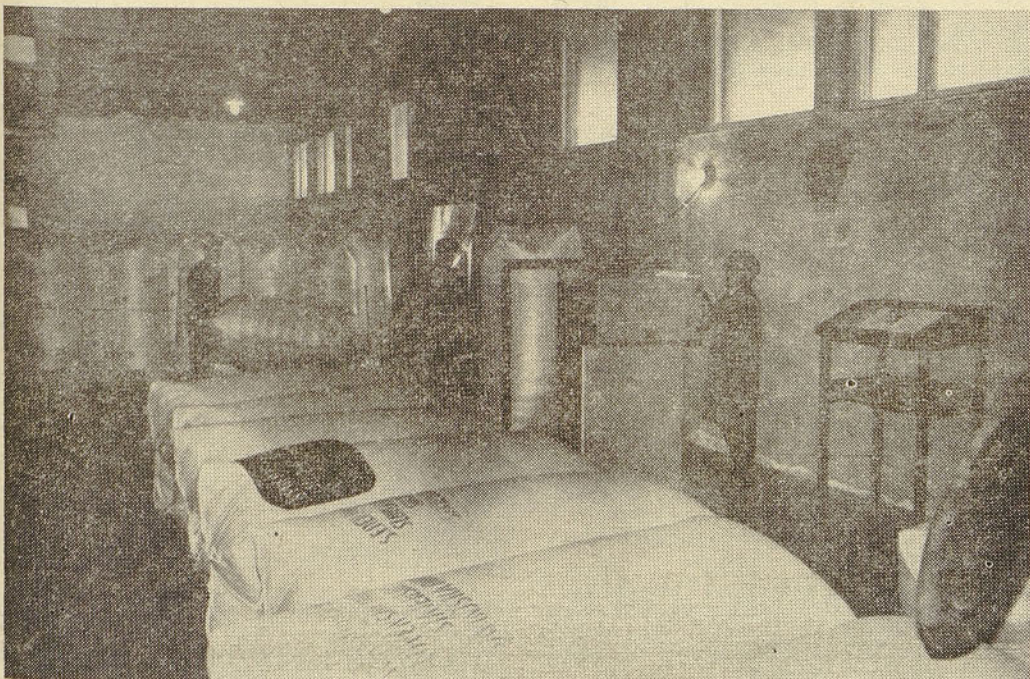
Akcijski program predstavlja osnovo za programiranje in planiranje nalog, v sindikalnih organizacijah na vseh ravneh, za usklajeno aktivnost in konkretno delovanje v samoupravnih praksi. Velika pozornost je namenjena razvoju socialističnih samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov, uresničevanju materialnega razvoja in ekonomske stabilizacije.

V razpravah je podanih mnogo rešitev za sindikalno delovanje v krajevni skupnosti. Poudarek je v tem, da mora delavec kot občan v krajevni skupnosti čimbolj neposredno uresničevati svoje interese ter se zaradi tega vključevati v politično in samoupravno življenje v krajevni skupnosti. Sindikat pa bo moral v prihodnje v praksi izbojevati tudi to, da bodo delavci že ob sprejemanju temeljev razvoja plana TOZD upoštevali tudi potrebe krajevnih skupnosti in na ta način zagotovili še boljše delovanje teh celic v našem družbenopolitičnem samoupravnem sistemu.

Pred nami pa je še zvezni kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo konec novembra v Beogradu. Tu se bo obravnavala problematika z vseh področij na nivoju celotne Jugoslavije.

Oba kongresa pa nam nakazujeta smernice, kako v zvezi sindikatov še bolje delati, da bi tako vsi delavci samoupravljalci čim več doprinesli k izgradnji naše socialistične samoupravne družbe.

I. V.

Hmeljna komisija za prevzem in prodajo hmelja ima v tem času polne roke dela.

VSEBINA:

- Delavci in kmetje DO Hmezad predvažno odločitvijo — stran 2, 3
- Tako smo poslovali — stran 5, 6, 7
- Z DKIT Celje po Evropi — stran 7, 8
- PRILOGA ZA HMEJARSTVO — 4 strani
- SAMOUPRAVNI PREDPISI ŠT. 32 Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Hmezad (predlog) — 22 strani Statut SOZD Hmezad (predlog osnutka) od 23. do 32. strani

Delavci in kmetje DO „Hmezad“ pred važno odločitvijo

Delovna organizacija Hmezad se reorganizira v sestavljeno organizacijo združenega dela (SOZD). Na referendumih med 20. in 28. novembrom t. l. se bomo odločali o združevanju svojih temeljnih organizacij (TOZD) v nove delovne organizacije (DO) in temeljnih zadružnih organizacij (TZO) v kmetijske zadruge (KZ). Nekateri TOZD se reorganizirajo v enovite delovne organizacije (EDO). Istočasno bomo odločali o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela (SOZD) in tako združeni na višji ravni nadaljevali kontinuiteto HMEZADA. Pred tem pa smo že odločali o organiziranju novih TOZD in TZO, tako da je sedaj v DO HMEZAD 25 TOZD in 7 TZO.

Po izidu zakona o združenem delu je v HMEZADU bila opravljena analiza samoupravnih organiziranosti, izdelan predlog za statusne spremembe in program uskladitve samoupravnih splošnih aktov z zakonom o združenem delu ter imenovana komisija za izvajanje zakona.

Program je bil sprejet že junija 1977. Izvajati smo ga začeli šele v maju t. l., ko je bilo dokončno sprejeto stališče, da se DO HMEZAD reorganizira v SOZD.

V skladu s 326., 376. in 386. členom zakona o združenem delu ter na podlagi analize, da so izpolnjeni pogoji, navedeni v popreju citiranih členih zakona o združenem delu, so delavci in kmetje na zborih v maju in juniju t. l. ugotovili in sprejeli sklep o organiziranju novih TOZD, novih TZO in da se razpišejo referendumski za potrditev njihovih odločitev.

Istočasno smo obravnavali pobude in predloge za nadaljnjo povezanost v DO oz. KZ in reorganizacijo v enovito delovno organizacijo. Na vseh zborih je bila tudi izražena enotna želja, da se tako reorganizirani združimo v SOZD HMEZAD.

(Nadaljevanje s 1. strani)

delovne organizacije spodbopavale sprejete dogovore in prevzete obveznosti, zlasti glede osebnih dohodkov, dviganja cen, investicij in graditve novih objektov, zadolževanja v tujini in podobnega. V zvezi s tem je opozoril na še nepreživete pojave lokalizma in zaprtosti. »Še danes imamo primere, da se nekatere lokalne oblasti obdajo z različnimi pregradami, da se upirajo komuniciranju z drugimi območji, se pravi, širjenju sodelovanja, investiranja v druge kraje, združevanju sredstev delovnih organizacij itd.«

Pri tovarišu Titu je vzbudilo veliko pozornosti vprašanje hitrejšega razvoja manj razvitih, zlasti Kosova. »Njihov hitrejši razvoj je v interesu vseh,« je pribil Tito v Skopju, saj »tudi razvite republike ne morejo napredovati, če drugi deli naše države zaostajajo v razvoju.«

Tovariš Tito je omenil še več vprašanj, ki bi jih morali temeljito pretehtati komunisti in vsi subjektivni dejavniki v družbi. To so cene, potem izgube v gospodarstvu, odnos do nesposobnih voditeljev (»Nesposobnim ljudem meramo onemogočiti, da bi bili na vodilnih mestih.«) in več drugih.

Titove besede so vselej naletele na podporo in odobravanje vseh, bile so spodbuda za še hitrejši napredek, za analizo in odpravljanje slabosti in neodgovornega obnašanja, za dosledno ravnanje po dogovorjenih stališčih in sprejetih obveznostih, za hitrejšo odpravljanje negativnih pojavov. Presnavljanje Titovih besed v dejanja, v akcijo, je nedvomno naloga dneva za vse jugoslovanske komuniste in delovne ljudi. Pogoji za njihovo uspešno uresničevanje pa je med drugim enotno delovanje vseh, doslej šestkrat uveljavljeno in izpričano, ter tako prepričljivo ponovljeno ob sedanjem Titovem potovanju po državi. Ta enotnost je »poročstvo naše velike prihodnosti«.

Na referendumih, ki so bili opravljeni v času od 30. junija do 18. avgusta t. l., so bile organizirane naslednje nove TOZD, TZO in TOK:

1. TOZD KMETIJSTVO ŽALEC se reorganizira v dve novi TOZD:

1) Kmetijstvo I. Latkova vas, v katero so vključene DE I, DE Gozdarstvo in PE Vzrejalnice Zovnek

2) Kmetijstvo II. Petrovče, v katero so vključene DE II, DE III. in IV. ter PE Farma Podlog, Ribogojnica in enota za investicijsko vzdrževanje

2. TOZD KMETIJSTVO ŠMARJE pri Jelšah se reorganizira v tri nove TOZD oz. TOK:

1) Lastna proizvodnja in storitve

2) TOK Kooperacija

3) Kmetijska preskrba

3. TOZD KOOPERACIJA ŽALEC se reorganizira v sedem TZO:

1) TZO »Boljska«, v katero so vključene ZE Vransko, Tabor, Trnava in Gomilsko

2) TZO »Braslovče« — dosedanja ZE Braslovče

3) TZO »Savinja«, v katero so vključene ZE Šempeter, Polzela in Prebold

4) TZO »Gotovlje« — dosedanja ZE Gotovlje

5) TZO »Petrovče« — dosedanja ZE Petrovče

6) TZO »Celje« — dosedanja ZE Celje

7) TZO »Vojnik« — dosedanja ZE Vojnik

4. TOZD KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA se reorganizira v tri nove TZO oz. TOK:

1) Mlekarna Ilirska Bistrica, v katero so vključeni sedanja DE Mlekarna

2) Blagovni promet, v katero so vključijo PE trgovina na debelo in drobno, klavnica s predelavo, zeljarna, transport in mehanična delavnica

3) TOK Kooperacija, ki združuje kmete kooperante iz ilirsko-bistriškega območja in lastno proizvodnjo

5. TOZD MESNINE Celje se reorganizira v tri nove TOZD:

1) Proizvodnja, v katero so vključene PE proizvodnja, predelava, nabava in vzdrževanje

2) Prodaja na veliko, v katero so vključene PE prodaja na veliko in avtopark

3) Maloprodaja, v kateri so vključene vse prodajalne mesa

6. TOZD NOTRANJA TRGOVINA se reorganizira v tri nove TOZD:

1) Trgovina na veliko

2) Trgovina na malo

3) Transport

7. TOZD GOSTINSTVO Celje se reorganizira v dve novi TOZD:

1) Samopostrežna restavracija Celje

2) Hotel Prebold

8. TOZD STROJNA Žalec se reorganizira v dve novi TOZD:

1) Servisna dejavnost

2) Kovinarska dejavnost

Ostale dosedanje TOZD ne predvidevajo statutsnih sprememb glede organiziranosti novih TOZD.

Na zborih so se delavci in kmetje opredelili, da se njihove TOZD oziroma TZO združijo v nove delovne organizacije oziroma kmetijske zadruge ali pa se reorganizirajo v enovite in to:

A) Delovne organizacije s TOZD oz. TZO:
1. HMEZAD — KMETIJSTVO ŽALEC, Šempeter v Savinjski dolini
TOZD:

1) Kmetijstvo I. Latkova vas
2) Kmetijstvo II. Petrovče

2. HMEZAD — KMETIJSKI KOMBINAT, Šmarje pri Jelšah
TOZD:

1) Lastna proizvodnja in storitve
2) Kmetijska preskrba
3) TOK Kooperacija Šmarje pri Jelšah

3. HMEZAD — KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA
TOZD:

1) Mlekarna Ilirska Bistrica
2) Blagovni promet
3) TOK Kooperacija Ilirska Bistrica

4. HMEZAD — KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec
TOZD:

1) »Boljska«, sedež Gomilsko
2) »Braslovče« v Braslovčah
3) »Savinja«, sedež v Šempetru v Savinjski dolini
4) »Gotovlje« v Gotovljah
5) »Petrovče« v Petrovčah

5. HMEZAD — KMETIJSKA ZADRUGA »CELJE«
TOZD:

1) »Celje« v Celju
2) »Vojnik« v Vojniku

6. HMEZAD — CELJSKA MESNA INDUSTRIJA, Celje
TOZD:

1) Proizvodnja
2) Prodaja na veliko
3) Maloprodaja
4) Združena hladilnica, Celje

7. HMEZAD — NOTRANJA TRGOVINA, Žalec
TOZD:

1) Trgovina na veliko
2) Trgovina na malo
3) Transport Žalec

8. HMEZAD — GOSTINSTVO-TURIZEM, ŽALEC
TOZD:

1) Samopostrežna restavracija Celje
2) Hotel Prebold

9. HMEZAD — STROJNA ŽALEC
TOZD:

1) Servisna dejavnost, Žalec
2) Kovinarska, Žalec

10. V teku so razgovori, da se sedanja TOZD Kmetijstvo Radlje ob Dravi združi s Kmetijsko zadrugo »Drava« v Vuzenici in tako organizirajo skupno delovno organizacijo, ki bi zajemala vso kmetijsko dejavnost v tej podravski občini.

Združeni se vključijo v SOZD HMEZAD. V nasprotnem primeru pa se TOZD Kmetijstvo Radlje vključijo v DO Kmetijstvo Žalec.

B) Enovite delovne organizacije
V teku razprav o reorganizaciji DO Hmezad v SOZD so delavci posameznih TOZD sprejeli stališče, da njihove TOZD reorganizirajo v enovite DO in to:

1. HMEZAD EXPORT-IMPORT, Žalec
2. HMEZAD — CELJSKE MLEKARNE, Celje

3. HMEZAD — TOVARNA KRMIL, Žalec
4. HMEZAD — VRTNARSTVO CELJE, Celje

5. HMEZAD — SADJARSTVO MIROSAN, Petrovče

Komisija je mnenja, da lahko posamezne TOZD, ki so se odločile za enovite DO in če (Nadaljevanje na 3. strani)

4. (131.) REDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA DO HMEZAD JE BILA 15. SEPTEMBRA 1978

Za izboljšanje poslovanja v II. polletju 1978 sprejme delavski svet DO naslednje ukrepe:

Ker so poleg objektivnih težav, na katere ne moremo vplivati, tudi subjektivni vzroki bili pogoj slabemu polletnemu rezultatu poslovanja, morajo posamezne TOZD ki ne dosegajo planskih predvidevanj, sprejeti ukrepe, da do konca leta izpolnimo vse naloge, ki smo si jih postavili z letnimi plani in za katere nas zavezuje resolucija o družbenoekonomskem razvoju republike.

Podatki o produktivnosti nas opozarjajo, da moramo izkoriščanju delovnega časa in povečanju produktivnosti dela v II. polletju posvetiti več pozornosti, da bi produktivnost naraščala skladno s sprejetimi smernicami in resolucijskimi okviri.

TOZD Mesnine in Mlekarna sta zaključili polletje z izgubo. V prvi vrsti je neskladje cen pogojevalo poslabšanje poslovnih rezultatov, kljub temu pa je potrebno, da obe TOZD sprejemata konkretni program sanacijskih ukrepov za izboljšanje poslovanja. Problematiko naj obravnavajo skupaj s kolegijem gl. direktorja, predhodno pa morajo strokovne službe TOZD ugotoviti vzroke za nastalo izgubo skupaj s strokovnimi službami DO.

V TOZD Mesnine se naj usmerijo napor predvsem v povečanje obsega proizvodnje — predvsem predelave.

V TOZD Mlekarna je potrebno kljub omejenim proizvodnim kapacitetami povečevati predelavo mleka s povečano prodajo tudi v nesezonskih mesecih in izboljšati kvaliteto proizvodov z izboljšanjem tehnologije. Predvsem je potrebno izboljšati organizacijo dela in dosledneje preiti na nagrajevanje po normativih oziroma po delu.

Izpod planskih pričakovanj so polletni rezultati v TOZD KŠ, KIB, HM in ST, zato je potrebno preveriti vzroke odstopanj od planskih predvidevanj, problematiko obravnavati skupaj s kolegijem gl. direktorja ter sprejeti ukrepe, da bo letni plan realiziran.

Rebalans plana v KIB ni rešitev, ker bi vzporedno z rebalansom plana morali znižati tudi OD v skladu z družbenimi okviri, za katere nas zavezuje resolucija o družbenoekonomskem razvoju.

V TOZD KIB, KŠ in KO je preanalizirati učinke vlaganja sredstev za investicije v ko-

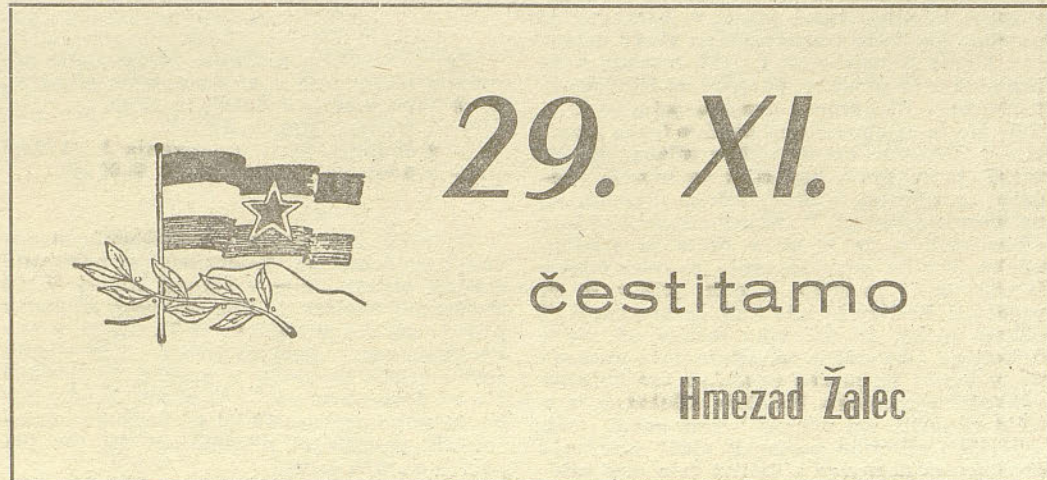
operacijski proizvodnji, ker iz te dejavnosti ni pričakovanih učinkov.

Navedene TOZD morajo poskrbeti tudi za hitrejšo koriščenje odobrenih kreditov za zasebni sektor, ker je neizkoriščenih sredstev še

nje proizvodnje za izvoz, da bi pridobili več lastnih deviznih sredstev, s katerimi bi pokrivali potrebe domačih TOZD in poslovnih partnerjev, s katerimi dolgoročno poslujemo.

V cilju povečanja likvidnosti sredstev je podvzeti naslednje ukrepe:

- dosegati ugodnejše plačilne roke pri dobaviteljih
- skrajševati plačilne roke do kupcev
- uporabljati eskonte menic iz blagovne

iz leta 1976 in 1977 ca. 16 milijonov.

Vse TOZD zadolžimo, da proučijo in preverijo plan investicij in ugotovijo vzroke zastojanja investicijske dejavnosti v letošnjem letu.

Poslovanje samopostrežne restavracije TOZD Gostinstvu v bistvu stagnira, zato je potrebno v prvi vrsti ugotoviti vzroke upadajočih števil obiskov in najti dolgoročne rešitve te dejavnosti v Celju.

V Strojni je potrebno proučiti umestnost nadaljnega razvoja težke mehanizacije glede na nedoseganje plana storitev proti visokim stroškom vzdrževanja.

Zaradi visoke postavke neplačane realizacije naj TOZD pospešeno nadaljujejo akcijo pravočasne izterjave in s tem poskrbijo, da se stanje že ob naslednjem periodičnem obračunu izboljša.

Izdelati je primerjalno analizo obračanja sredstev, ki bi jo naj TOZD podrobneje obdelale.

Preveriti moramo, kako se gibljejo finančno blagovni tokovi po TOZD in medsebojno usklajevati s finančnimi možnostmi v okviru lastnih sredstev in sredstev prek IB.

Večje napore moramo vlagati v povečeva-

ga prometa pri banki in to menic sposobnih za reeskont

- pospeševati proizvodnjo in prodajo za selektivne namene
- usklajevati rast zaloga s povečanim obsegom poslovanja in stopnjo reproductivne sposobnosti.

Do naslednje seje delavskega sveta DO naj direktorji TOZD pripravijo pismeno poročilo o izvajanju sprejetih sklepov in ukrepov za izboljšanje poslovanja v II. polletju 1978.

Na osnovi 117. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v DO, sprejme delavski svet sanacijski program TOZD Mesnine in predlaga vsem TOZD, da iz svojih rezervnih skladov odobrijo TOZD Mesnine sanacijsko posojilo za solidarno pokrivanje izgube za I. polletje 1978.

Rok vračila sanacijskega posojila je do zaključnega računa za leto 1978 oziroma prej, v kolikor TOZD ME doseže ob periodičnem obračunu za tričetrtletje boljši poslovni rezultat.

Delavski svet DO soglašja, da osebni dohodki v TOZD Mesnine ostanejo na nivoju po stanju 30. 6. 1978 in se izplačujejo po praksi (Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

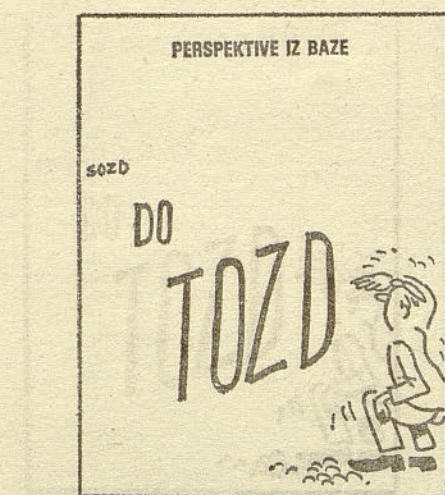
ugotovijo pogoje in interes, še spremenijo svoje odločitve in se združijo kot TOZD v po-prej navedene delovne organizacije.

Za izvedbo konstituiranja in vpis v sodni register je potrebno sprejeti naslednje samoupravne splošne akte:

- 1) za TOZD — samoupravni sporazum o združevanju delavcev v temeljni organizaciji in statut TOZD
- 2) za TZO — samoupravni sporazum o združevanju kmetov in delavcev v temeljni združni organizaciji in statut TZO
- 3) za enovite DO — samoupravni sporazum o združevanju delavcev v enoviti DO in statut DO
- 4) za delovne organizacije s TOZD — samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo in statut DO
- 5) za SOZD — samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela in statut.

Vsi osnutki navedenih samoupravnih splošnih aktov so pripravljeni v javni razpravi.

Komisija za izvajanje zakona o združenem delu je na seji 20. oktobra t. l. ocenila priprave za dokončno izvedbo reorganizacije in sprejela besedila samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD in statut za javno razpravo.

Sprejela je tudi priporočilo vsem TOZD in TZO, da razpišejo referendum med 20. in 28. novembrom t. l. za sprejem vseh navedenih aktov in da organizirajo razpravo.

V prilogi tega Hmeljarja je objavljen predlog samoupravnega sporazuma o združit-

vi v SOZD HMEZAD in statut. Vabimo vse delavce in kmete, da se aktivno vključijo v razpravo in morebitne pripombe dostavite komisiji za izvajanje zakona o združenem delu do 15. novembra 1978, ko bo sprejela končno besedilo za glasovanje na referendumu.

Vse TOZD morajo pripraviti in objaviti ter organizirati razpravo istočasno tudi za samoupravne splošne akte, ki so potrebni za izvedbo konstituiranja novih TOZD, novih TZO, enovitih DO, delovnih organizacij s TOZD in kmetijskih zadrug.

V izvedbo organizirane razprave o samoupravnih splošnih aktih in izvedbo referenduma se morajo vključiti, in če je potrebno preveriti tudi pobudo sindikalne in drugih družbenopolitičnih organizacij v TOZD.

Komisija za izvajanje zakona o združenem delu poziva vse delavce in kmete, posebej pa še poslovodne organe, samoupravne organe in vodstva družbenopolitičnih organizacij, da zastavijo vse sile, da bomo zastavljeno reorganizacijo izpeljali do roka in na referendumih potrdili našo voljo za skupno delo v sestavljeni organizaciji združenega dela HMEZAD — kmetijstvo, industrija, trgovina in gostinstvo, n.s.b.o., Žalec.

Tajnik komisije
Franc Savinek

(Nadaljevanje s 3. strani)
vilkni o delitvi osebnih dohodkov in skupni porabi delavcev v TOZD Mesnine.

Vlogo sanacijskega odbora TOZD Mesnine prevzame svet direktorjev delovne organizacije.

V TOZD Mlekarna je bila na osnovi izdelanega periodičnega obračuna poslovanja za I. polletje 1978 ugotovljena poslovna izguba, ki pa jo je TOZD pokrila iz lastnih sredstev rezervnega sklada. Glede na izredno težko situacijo, ki kljub temu ostaja v Mlekarni, je posebna komisija, imenovana na zboru delavcev TOZD Mlekarna 26. 7. 1978, izdelala analizo stanja in program ukrepov za izboljšanje poslovanja Mlekarne v drugem polletju 1978. Tov. Derča je opozoril na izredno težko situacijo v Mlekarni zaradi viškov mleka, ker ga zaradi premajhnih kapacitet ne morejo predelati, predelano mleko v mleko v prahu pa ne morejo plasirati. V sedanjih situaciji bi bila edina rešitev, da bi šli v linijo za sterilno mleko, ker je povpraševanje po tem mleku izredno in bi ga lahko prodali, kolikor bi ga predelali. Rešitev bi bila tudi, če bi zmanjšali odkup mleka, vendar taka rešitev odpade z ozirom na predvideno izgradnjo nove mlekarne, v kateri bo možno predelati vse količine odkupljenega mleka. Kolektiv Mlekarne je v težki situaciji, saj morajo breme nositi sami.

Pričeti moramo postopek glede izvajanja družbenega dogovora o delitvi dela med mlekarnami v SR Sloveniji v tem smislu, da Ljubljanske mlekarne prevzemajo viške mleka od TOZD Mlekarna za predelavo v sterilno mleko v enaki količini, kot ga je možno plasirati na področju naše mlekarne.

V kolikor Ljubljanske mlekarne ne pristanejo na sterilizacijo navedene količine mleka, smo si dolžni sami v novi mlekarni zagotoviti linijo za sterilizacijo mleka.

Delavski svet daje soglasje k sklepu poslovnega odbora interne banke DO Hmezad za včlanjenje IB pri LHB v Frankfurtu z deležem 1.000.000 din in 10.000 DM.

Interno banko pooblašča, da najame za prevzem deleža kredit pri LB v znesku 1.000.000 din za dobro 10 let po 2 % obrestni meri, 10.000 DM pa naj članice združijo pri interni banki.

Delavski svet priporoča vsem TOZD, ki so članice Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino (SISEOT), da sprejmejo na organih upravljanja sklep o pristopu.

Sklenitev samoupravnega sporazuma s SOZD Merkator Ljubljana ni v nasprotju z interesi ostalih TOZD v DO Hmezad.

Sporazum je podpisan na podlagi ustreznih sklepov TOZD Mlekarna, Mesnine, Kmetijstvo Ilirska Bistrica, Združena Hladilnica in Sadjarstvo Mirošan.

Tovariš Plaskan Vlado, sedaj zaposlen na delih in nalogah pomočnika glavnega direktorja za splošno področje je ponovno imenovan za pomočnika glavnega direktorja za splošno področje, ker izpolnjuje razpisne pogoje.

Tovariša Franca Savineka, pravnik, sedaj zaposlenega na delih in nalogah sekretarja delovne organizacije, se ponovno imenuje za sekretarja delovne organizacije, ker izpolnjuje vse razpisne pogoje.

Mandatna doba za oba je štiri leta.

Pri Gradbenem podjetju Gradis Celje načrtujemo stanovanja v stanovanjskih objektih, ki se bodo gradili v Žalcu, in sicer:

- 2 trosobni stanovanji
- 3 dvoinspolsobna stanovanja à 64,72 m²
- 5 dvosobnih stanovanj à 56,00 m².

Za realizacijo nakupa 5 družbenih stanovanj v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji občine Celje v skupni izmeri 282,49 kvadratnih metrov in predračunski vrednosti 2.625.715,00 din v objektu G-34, 32, 31 v Celju, Nova vas, najamemo posojilo iz združenih sredstev občine Celje v znesku 1.840.000,00 din za dobo 13 let po 3,5 % obrestni meri letno, ki se po preteku 10 let od pričetka odplačevanja posojila za neodplačani del posojila poveča za 2 % letno.

DS potrdi samoupravni sporazum o prekrbi z rezervnimi deli za kmetijsko mehanizacijo, sklenjen med DO Hmezad in DO Minerva iz Zabukovice, ki sta ga podpisali TOZD Hmezad export-import in TOZD Notranja trgovina z ugotovitvijo, da ni v nasprotju z interesi ostalih TOZD v DO Hmezad.

DS odobri nakup petih ležišč v dvosobni enoti stolpnice malih stanovanj v Novi vasi pri Celju (43,96 m²) za znesek 544.288,80 din.

DS odobri nakup dveh stanovanj v sedemstanovanjskem objektu v Braslovčah na parceli št. 281 k. o. Braslovče za potrebe farne Podvrh, in sicer:

- 1 dvosobno stanovanje — 55,41 m² in
- 1 enosobno stanovanje — 37,75 m².

Soglašamo, da lahko tov. Cverlin Avgust, delavec TOZD Mesnine Celje koristi 50.000 din posojila, ki mu je bilo odobreno po sklepu komisije za družbeni standard za izboljšave v družbenem stanovanju.

Tovariš Brišnik je obvestil delavski svet, da je TOZD Mešalnica krmil ustanovila svoje predstavništvo v Beogradu, kar je v nasprotju z veljavnim samoupravnim sporazumom o združitvi v DO Hmezad, zato Notranja trgovina protestira zoper tako odločitev in zahtevajo, da se zadeva razčisti in ukrepa v smislu določil SS o združitvi.

Na predlog upravnega odbora HiP odobri DS kreditne zahteve po predračunski vrednosti:

— TOZD Kmetijstvo Šmarje	22,424.000 din
— TOZD Kooperacija Žalec	38,187.000 din
— TOZD Kmetijstvo Radlje	8,200.000 din
— TOZD Kmetijstvo Il. Bistrica	9,078.000 din

Požarna varnost

Požarna varnost je že ustaljena požarno-preventivna akcija. Z njo želimo opozoriti vse delovne ljudi in občane na požarne nevarnosti, ki vsako leto prizadenejo mnogo ljudi s škodo, ki jo povzročijo na družbenem in zasebnem imetju. Škode pa so še posebno velike ob elementarnih nesrečah, kot so potresi, in ne nazadnje v vojni. Prav je, da znamo v vseh teh primerih prav ukrepati. Naša prizadevanja pa so usmerjena predvsem v to, da občane in delavce opozarjamo na vsakdanje primere požarov, ki največkrat nastanejo zaradi neprevidnosti, malomarnosti in nevednosti. To velja še posebno za otroke, ki stikajo za vžigalicami, jih prižigajo in mečejo naokoli, kurijo tam, kjer je najbolj nevarno in tako povzročajo številne požare. Posledice teh

nepremišljenosti so ne samo materialne, ampak tudi psihološke.

Naša prizadevanja za zmanjšanje števila požarov, ki požirajo milijone in milijone družbenega in zasebnega premoženja so tudi prispevek h krepitvi naše družbene samozasčite, obenem pa tudi gospodarske in ekonomske moči naše družbe.

POŽARI V GOSPODINJSTVU

Neprevidno in nestrokovno ravnanje pri upravljanju z jeklenkami pri kuhanju ali pri ogrevanju prostorov. Nastale so že silovite eksplozije, ki so prisotne dobesedno potisnile ob zid, porušile prostore in zgradbe, življenje pa postavile na kocko. Neupoštevanje navodil, da je nalivanje oljnih peči, ki so še segrete, življenjsko in požarno nevarno, je moral že marsikdo plačati z življenjem, ker je bil tako opečen, da ni bilo več rešitve.

Elektrificirani gospodinjstvi pripomočki so dijo v vsako gospodinjstvo. Toda vedeti moramo, kdaj lahko postanejo le-ti nevarni za življenje in za požar. Posređi je električni tok, ki daje ustrezno toploto, moramo pa poznati njegove osnovne lastnosti in kdaj lahko postane nevaren. Ker daje električni tok močno toploto, se gorljiva snov lahko vname, negorljiva pa toliko segreje, da povzroči vžig gorljive snovi. Občutek mravljinčaste roke, ki drži električni gospodinjstvi predmet, nas opozarja, da je v električnem predmetu kratek stik. Tudi slabo izolirane električne vrvice ogrožajo življenje človeka in so že povzročile požare. Tudi dotik mokre roke z električno napravo oziroma žico je lahko življenjsko usoden.

Klasične kurilne naprave, dimni odvodi in poškodovani dimniki so še vedno večkrat povzročitelji požarov. Je cela vrsta činiteljev, ki povzročajo požare, le-te lahko preprečimo le, če naprave večkrat pregledamo, v kakšnem stanju so.

Pravilna hramba kurilnega olja in plinskih jeklenk je eden izmed zelo važnih požarnovarnostnih ukrepov, ki jih moramo dosledno izpolnjevati, da se nam ne pripeti najhujše. Mešalnica hlapov enih in drugih gorljivih snovi z zrakom je eksplozijsko nevarna. Zato (Nadaljevanje na 12. strani)

Pozna jesen med hmeljniki

Poročilo interne banke za III. tromesečje

I. KREDITI ZA OBRATNE NAMENE

(Vsi finančni pokazatelji so izraženi v 1.000 din.)

Na področju kreditiranja je Interna banka še dokaj zadovoljivo reševala problem nelikvidnosti z izkanjem novih virov, kreditov pri bankah in drugih poslovnih partnerjih. Z najetimi krediti in lastnimi sredstvi TOZD je Interna banka zagotovila vsem TOZD nemoteno poslovanje in vršila plačila za vse obveznosti v predpisanih in dogovorjenih rokih.

Kreditni zahtevki so bili vloženi pri eksternih kreditorjih in HIP za naslednje namene:

Proizvodnja in priprava hmelja za izvoz	100.000 din
za kooperacijsko pitanje živine	88.145 din
za predelavo mesnih izdelkov	22.500 din
za izdobavo blaga vojnim poštam	20.750 din
za blagovni promet (TOZD KIB)	7.728 din
za zaloge mlečnih izdelkov	10.300 din
za zaloge koruze	70.000 din
za ostali izvoz	16.261 din
za odpravo posledic po potresu	16.000 din
za izvoz hmelja	35.258 din
za zaloge hmelja	13.792 din
za izplačilo OD	41.000 din
za ostale namene	30.818 din
kredit od HIP	29.909 din

Za najete kredite pri bankah in drugih finančnih organizacijah izkazuje Interna banka naslednje stanje:

	30. 9. 1977	30. 9. 1978	Indeks
1. Vloženi kreditni zahtevki	380.171	502.481	132
2. Odobreni kreditni zahtevki	364.267	502.481	138
3. Korišчени krediti	358.669	396.129	110
4. Stanje kreditov	249.601	276.629	111

II. KREDITI ZA INVESTICIJSKE NALOŽBE

Družbeni sektor

V letošnjem letu so bili vloženi naslednji kreditni zahtevki: na naložbe v hmeljarstvo, za prevedbo živine, za razširitev strojnega servisa, razširitev hladilnice v Mesninah, za sanacijske naložbe v Mlekarni, melioracije, palete za sadjarstvo, za namakalni kapalni sistem in dodatna zahtevka za hladilnico ter silose za žitarice. Vsi ti zahtevki še niso odobreni razen zahtevkov za hmeljarstvo, melioracije, za prevedbo živine in dodatnega zahtevka za hladilnico. Koriščenje pa se nanaša na račun odobrenih kreditov iz prejšnjega leta in na novo najetih kreditov.

Neizkoriščenih odobrenih kreditov je po tem stanju še 50.659 din. Od tega odobrenih v letu 1977 din 12.751 in v letu 1978 37.908 din ter tranša kreditov za leto 1979 din 11.174.

Stanje teh kreditov je naslednje:

	30. 9. 1977	30. 9. 1978	Indeks
1. Vloženi kreditni zahtevki	32.992	183.974	558
2. Odobreni krediti	18.472	37.908	205
3. Korišчени krediti	28.656	47.791	167
4. Stanje kreditov	102.668	260.120	253

Zasebni sektor

SedANJI podatki o gibanju kreditov izraženih v indeksih po posameznih postavkah kažejo na bolj umirjeno naraščanje.

V letu 1978 so bili vloženi kreditni zahtevki za naložbe v kooperacijsko proizvodnjo na področju kooperacije Žalec za 4.243 din, za Šmarje 31.228 din, za Ilirsko Bistrico za 5.221 din.

Od vloženiH kreditniH zahtevkov je bilo do 30. 9. 1978 odobrenih za 27.704 din oziroma 68 %.

Za kooperacijo Žalec in Ilirsko Bistrico so vloženi kreditni zahtevki v celoti odobreni, dočim za Šmarje še ni odobren kreditni zahtevek v znesku din 12.196 in bo predvidoma obravnavan na seji odbora banke v mesecu oktobru.

Pri koriščenju kreditov se pa ponavlja že večkrat ugotovljen vzrok – pomanjkanje cementa in opreme.

Stanje teh kreditov je naslednje:

	30. 9. 1977	30. 9. 1978	Indeks
1. Vloženi kreditni zahtevki	32.992	40.692	123
2. Odobreni kreditni zahtevki	18.472	27.704	150
3. Korišчени krediti	28.656	41.086	143
4. Stanje kreditov	102.668	152.220	148

III. STANJE VIROV IN PLASMAJEV INTERNE BANKE

Interna banka najema kredite pri bankah in drugih kreditorjih za potrebe TOZD in jih pod najetimi pogoji prenaša na TOZD.

Stanje virov in plasmajev:

Viri sredstev	30. 9. 1977	30. 9. 1978	Indeks
1. Kratkoročni krediti za obratna sredstva	173.361	298.397	172
2. Dolgoročni krediti za obratna sredstva	44.430	19.635	44
3. Dolgoročni krediti za trajna obratna sredstva	31.320	26.437	84
4. Dolgoročni krediti za investicije	248.841	283.395	114
5. Kratkoročni krediti za investicije	400	—	—
6. Ostali viri	93.073	66.017	71
Skupaj	591.425	693.881	117

Plasmaji sredstev

1. Krediti za obratna sredstva dani članicam	244.586	318.657	130
2. Krediti, dani drugim OZD za obratne namene	14.150	17.720	125
3. Krediti dani članicam za investicijske naložbe	234.145	257.215	110
4. Krediti, dani drugim OZD za investicijske naložbe	89.443	39.968	45
5. Saldo sredstev na ŽR, deviznem računu in v blagajni	7.243	1.047	14
6. Drugi plasmaji in sredstva rezerv	1.858	59.274	3.190
Skupaj	591.425	693.881	117

Poslovni rezultati interne banke:

Elementi	30. 9. 1977	30. 9. 1978	Indeks
Prihodki			
Prejete obresti od članic	6.709	11.689	174
Prejeti obr. od plas. in drugih OZD	3.581	499	14
Plačila od članic za bančne storitve	—	790	—
Drugi prihodki	1.213	763	63
Provizija od daniH avalov	55	56	100
Skupaj prihodki	11.558	13.797	119

Odhodki

Plačane obresti bankam	6.080	6.864	113
Plačane obresti hranilnici	2.833	2.586	91
Plačane obresti OZD	267	680	255
Stroški posl. IB od 11. 7. 1978 dalje	—	975	—
Plačane obresti od začasno nerazporejenih kreditov	462	216	47
Drugi dohodki	818	70	9
Skupaj odhodki	10.460	11.391	109
Dohodek	1.098	2.406	

Banke med katere spada tudi interna banka, delijo dohodek enkrat letno in to po zaključnem računu.

Dohodek o neplačani realizaciji je ugotovljen v znesku 636 din in se nanaša na neplačane obresti od gospodarskih organizacij združenega dela.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Jesenska idila na Smarskem

IV. OBRATNA SREDSTVA ZA TEKOČE POSLOVANJE

Potrebe po obratnih sredstvih, ki so bile predvidene z načrtom potrebnih obratnih sredstev za leto 1978 so se bistveno spremenile z ozi-

rom na to, da so se vsi krediti za občasna obratna sredstva, ki so se do 31. 8. 1978 vodili pri IB, prenesli na TOZD in da se vsi na novo najeti krediti usmerjajo direktno na žiro račun TOZD, kar pa ni bilo še znano ob sestavi NFS.

Načrtovane potrebe po OBRS v primerjavi s povprečnim stanjem likvidnostnega kredita in oročenih sredstev za III. trimesečje:

Oznaka	Julij			Avgust			September		
	Načrtovano	Stanje kredita	Indeks	Načrtovano	Stanje kredita	Indeks	Načrtovano	Stanje kredita	Indeks
KŽ	— 20.888	— 22.816	109	— 30.180	— 19.466	65	— 35.547	— 14.370	40
KŠ	— 2.676	— 2.399	89	+ 1.304	+ 6.938	532	+ 1.354	+ 5.387	397
KIB		— 1.908			— 1.908			— 3.241	
KR	— 7.034	— 7.081	100	— 3.561	— 7.081	198	— 2.799	— 8.221	293
SM		+ 3.424			+ 2.796			+ 1.454	
VT	+ 2.800	+ 3.469	123	+ 2.800	+ 3.090	110	+ 2.800	+ 2.323	83
KO	+ 38.725	+ 32.380	84	+ 30.006	+ 28.954	96	+ 22.038	+ 23.118	104
ME	— 8.119	— 2.380	29	— 8.973			— 9.463	+ 8.878	
ML	+ 1.085	— 9.454		+ 1.649	— 12.075		+ 1.326	— 7.397	
E-I	+ 1.786	+ 1.189	67	+ 2.116	+ 1.942	92	+ 2.686	+ 4.007	149
MK	— 18.445	— 8.603	47	— 14.399	— 10.693	74	— 11.436	— 12.114	106
ST	— 5.636	— 9.603	170	— 5.505	— 9.711	176	— 4.999	— 9.273	185
GS	+ 2.469	— 1.273		+ 2.698	— 725		+ 1.510	— 412	
ZH	— 308	— 5.659		+ 100	— 6.459		+ 227	— 2.835	
NT	— 54.792	— 35.208	64	— 54.792	— 32.520	60	— 56.792	— 42.061	74
SS	+ 1.953	— 606		+ 1.472	+ 960	65	+ 1.211	+ 937	77
Skupaj HM	— 69.080	— 66.528	96	— 75.265	— 55.958	77	— 87.884	— 53.820	61

Legenda: + = likvidnostni kredit
— = oročitev

Izkazane potrebe so korigirane za prenos kreditov na TOZD po stanju 31. 3. 1978. Da bi dobili realne potrebe po dodatnih OBS, bi morali za korekcijo upoštevati tudi vsa druga povečanja in zmanjšanja kreditov po mesecih preko celega leta.

Primerjava načrtovanih potreb po dodatnih obratnih sredstvih v primerjavi s povprečnim stanjem likvidnostnega kredita je sestavljena z namenom, da vsaka TOZD ugotovi, kje so vzroki za tako veliko odstopanje.

Ugotovljene pomanjkljivosti moramo odpraviti da bi imeli realnejše osnove za sestavo NFS za leto 1979.

V. CENA POSLOVANJA PO ŽIRO RAČUNIH

Stroški plačilnega prometa so se za DO povečali za 853.948 din ali za 127 % s tem, da se je promet v breme žiro računa povečal samo za 67 %. Povečanje tovrstnega odhodka se nanaša delno na povečan obseg poslovanja, delno pa na račun tarife SDK, ki je različna po TOZD, odvisno od višine prometa in se giblje od 0,25 % do 0,85 %, dočim smo v času, ko smo poslovali preko enega žiro računa plačali po enotni stopnji 0,18 %.

Služba družbenega knjigovodstva Celje je reagirala na pismo vlo-go IB in je vrnila del stroškov plačilnega prometa za račun 606-154 v znesku 88.822 din.

Stroški plačilnega prometa po TOZD: v 1.000 din

TOZD	Obremenjeni		Indeks	Indeks prometa v breme ž. r.	Obremenjeni po tarifi SDK v %
	30. 9. 1977	30. 9. 1978			
KŽ	44.850	99.786	225	122	0,31
KŠ	63.570	118.328	186	126	0,31
KIB	92.787	92.798	100		0,31
KR	7.963	32.780	411		0,85
SM	6.611	19.982	302	110	0,85
VT	7.777	29.524	380	151	0,85
KO	86.620	145.375	168	128	0,31
ME	149.428	245.849	165	147	0,25
ML	65.545	124.812	190	145	0,31
E-I	21.207	75.814	357	214	0,31—0,85
MK	19.609	90.323	460	216	0,31
ST	16.424	47.800	291	156	0,31—0,85
GS	14.398	45.342	315	125	0,85
ZH	3.818	25.529	668	99	0,31—0,85
NT	137.278	259.218	189	151	0,25—0,31
SS		33.654		226	0,85
606		139.576			0,85
19004		37.717			0,85
605-16		16.448			0,85
Skupaj:	737.885	1.680.655	227	171	—

Iz tabele je razvidno, da so nekatere TOZD za skoraj enak promet plačale 202 % več, slednja pa celo 568 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.

VI. HRANILNICA IN POSOJILNICA IZKAŽUJE NASLEDNJE STANJE SREDSTEV IN VIROV

Viri sredstev:	30. 9. 1977	30. 9. 1978	Indeks
1. Hranilne vloge	68.790	89.737	130
2. Bančna posojila	61.936	91.886	148
3. Republiška udeležba	22.489	24.474	109
4. Posojilo drugim org.	5.743	10.362	180
5. Kratkoročni krediti	12.500	25.500	204
6. Ostala pasiva	8.850	19.798	223
Skupaj viri	180.308	261.757	145
Plasmaji sredstev:			
1. Žiro račun	207	4.871	2.353
2. Obvezna rezerva	6.855	8.767	128
3. Vezana sredstva pri banki	3.531	1.221	34
4. Gotovina v blagajni	1.251	1.457	116
5. Kratkoročni kredit ustanovitelju	23.843	30.829	129
6. Dolgoročni kredit ustanovitelju	2.191	2.936	134
7. Posojila delavcem in kmetom	135.690	187.966	138
8. Krediti drugih HKS	475	232	49
9. Ostala aktiva	6.265	23.478	375
Skupaj sredstva	180.308	261.757	145

Poslovni rezultat Hranilnice:

Elementi	Plan	Realizirano		Indeks	
		30. 9. 77	30. 9. 78	4:3	4:2
1	2	3	4		
Prihodki					
Obresti od kreditov	16.200	8.979	2.878	31	18
Obresti od oročitev	400	656	127	19	32
Drugi prihodki	20	28	25	89	124
Celotni prihodek	16.620	9.663	3.030	31	18
Odhodki					
Odpis drobnega inventarja	5	10	—	—	—
Pisarniški material	75	50	40	80	53
Poštni stroški	9	7	20	285	222
Potni stroški	2	1	1	100	50
Knjigovodske in blag. stor.	2.231	1.468	1.660	113	74
Kilometrina	20	9	8	89	40
Dnevnice in sejnine	23	14	15	107	65
Reklama in propaganda	70	38	53	139	76
Reprezentančni stroški	6	1	1	100	17
Obresti od kreditov	7.500	4.275	5.625	132	75
Obresti od hran. vlog	6.350	3.738	4.807	129	76
Stroški plačilnega prom.	35	25	51	204	146
Prispevki in članarine	20	18	5	28	25
Prevoz na delo	1	1			
Izredni odhodki	15	2	5	250	33
Druge neproizvodne storitve	65	6	5	83	8
Skupaj porabljen sredstva	16.427	9.663	12.296	127	75
Dohodek oz. izguba	+ 193		— 9.266		

Skupni obseg sredstev in virov se je povečal za 81.949 din ali 45 % predvsem na račun povečanja hranilnih vlog in bančnih posojil. Planirano povprečje hranilnih vlog je doseženo s 103 %. Od stanja vlog odpade na vloge kmetov 71 % in na vloge delavcev 29 %. Stanje posojil kmetom in delavcem se je povečalo za 52.276 din kar je v skladu s programom kreditiranja.

Hranilnica in posojilnica ugotavlja poslovni rezultat po sistemu plačane realizacije.

Sistem obračuna obresti bo treba prilagoditi novemu režimu in poskrbeti za plačilo obresti.

V tekočem obračunskem obdobju znaša neplačena realizacija 9.417 din, kar pomeni, da HIP po starem načinu obračuna ne posluje z izgubo.

Prihodki po stanju 30. 9. 1978 niso primerljivi z enakim obdobjem preteklega leta, ker se v letu 1977 pri hranilnici ni ugotavljal celotni prihodek po principu plačane realizacije.

VII. INVESTICIJE

Realizacija investicijskega plana je po stanju 30. 9. 1978 dosežena z 22 % za DO. V glavnem gre za nadaljevanje že prej pričetih investicij. Povečal se je v konstrukciji financiranja delež kreditov, ker je bil banki v tem razdobju predložen prvi začasni obračun za izvršena dela pri izgradnji žičnic v letu 1978.

V tem razdoblju je bil končan in prevzet hlev za mlado živino na Žovneku, skladišča in trgovine kmetijskega blaga Šentvid, Zibika, Buče.

Investicijske naložbe so po TOZD realizirane v naslednjem obsegu:

TOZD	Plan	Realiz.	Indeks	Angažirana sredstva	
				Lastna	Tuja
KŽ	63.077	31.075	49	8.858	22.217
KŠ	55.588	9.832	17	1.614	8.218
KIB	13.104				
KR	3.094	2.209	71	581	1.628
SM	5.550	3.809	69	1.699	2.110
Vr	2.351	1.535	65	1.440	95
KO	24.022	6.657	28	1.361	8.018
ME	53.429	3.427	6	2.545	882
ML	28.353	3.493	12	2.451	1.042
E-I	5.169	432	8	432	
MK	58.425	4.623	8	3.250	1.373
ST	16.910	983	6	657	326
GS	500	227	45	227	
ZH	800	793	99	793	
NT	9.414	5.372	57	3.882	1.490
DSSS	1.830	1.528	83	1.528	
	341.616	75.995	22	28.596	47.399

Plan in realizacija SSP — Združena sredstva 30. 9. 1978

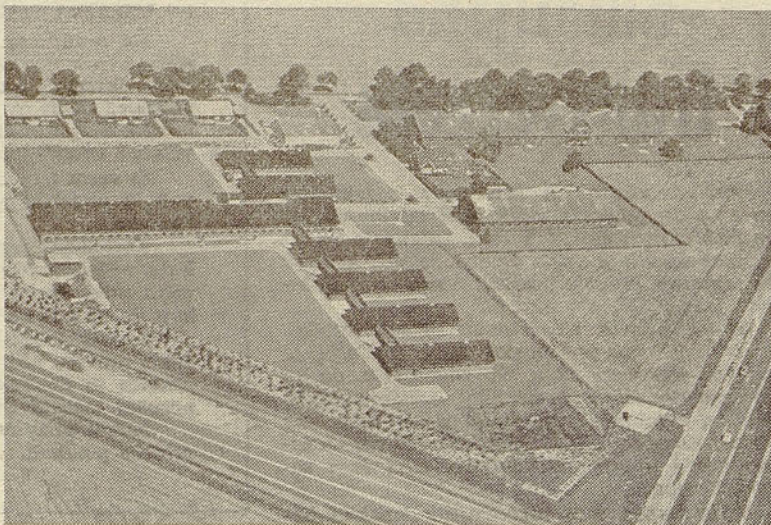
	Plan	Realizacija	Indeks
1. Prisp. sind. podr. za TOZD, ki nimajo dohodka za oblikovanje svojega sklada SP (KŽ, GS) 50,00 po delavcu	31		
2. Razne soc. pomoči šolam in soc. ustanovam, razne skupne potrebe (pogrebni venci)	50	5	10
3. Srečanje delavcev DO Hmezad stroški			
— ureditev prostora	20	17	80
— program	15	10	
— drugi stroški	45	57	
4. Dotacije DPO za izvajanje programa dela za kulturno in športno dejavnost	120	115	96
5. Vzdrževanje počitniških domov	700	831	118
6. Jubilejne nagrade neprekinjenega dela v DO Hmezad in pravnih pred.	384		
7. Nepredvidene potrebe — rezerve	100	367	367
Skupaj	1.465	1.402	96

VIII. PRILIV IN PORABA STANOVANJSKIH SREDSTEV

Priliv sredstev	Plan	Realizirano	Indeks
1. Saldo iz l. 1977	2.388	2.388	100
2. Tekoči prilivi iz OD	7.404	4.899	66
3. Vračilo kreditov in obresti	142	396	279
Skupaj	9.934	7.683	77
Poraba sredstev			
1. Odplačilo anuitet	1.022	878	86
2. Stanovanjska izgradnja	5.042	2.413	48
3. Vračilo dolga skl. SP	207	207	100
4. Stanovanjska izgradnja KIB	400		
5. Ureditev stan. za KR	500	634	73
6. Individualna grad. posojila	2.000		
7. Sofinanciranje reš. stan. problemov z drugimi DO	600		
8. Nerazporejena sredstva	163	3.821	2.344
Skupaj	9.934	7.683	77

Ida Juretič in Ernest Marinc

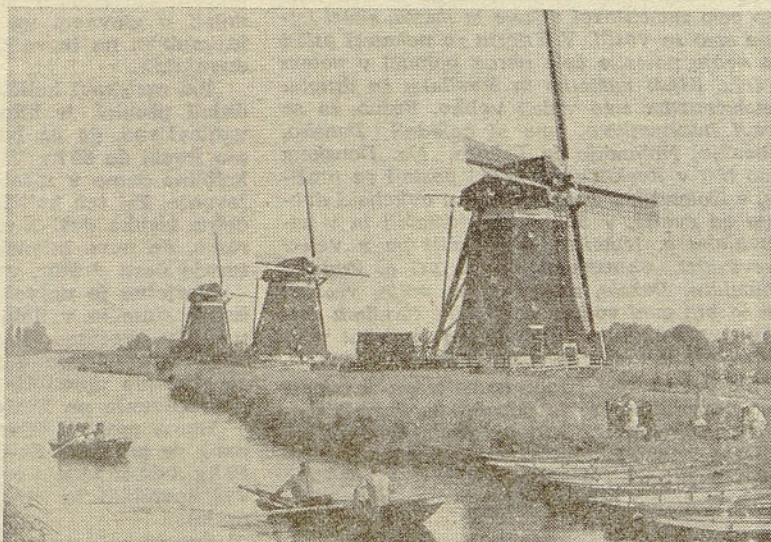
Z DKIT CELJE PO EVROPI

Na Danskem smo si v Roskilde 30 km od Københavna ogledali testno farmo za prašiče

V Holandiji pa smo obiskali v Aalsmeeru pri Amsterdamu svetovno znano in tudi največjo avkcijško dvorano za rezano cvetje in lončnice. Združenje pridelovalcev cvetja ima okrog 3.600 članov — pridelovalcev, ki imajo vsi velike rastlinjake pod steklom. Kompleks dvorane meri 42 ha, pod streho od tega 18 ha. Letno prodajo okrog 2 milijardi cvetja in lončnic.

Značilnost holandske pokrajine so mlini in črpalke na veter in dvilžni mostovi. Močan vtis na vse obiskovalce pa pusti nasip, ki loči Severno morje od polderjev, ki jih trgajo morju. Več o naši poti in strokovnih ogledih bo pisala v Kmečkem glasu njegova novinarka Nada Podlogar, ki je bila z nami.

31. OKTOBER — DAN VARČEVALCEV

Evropska kmetijska transverzala

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Celje je organiziralo velik izlet od 21. do 27. septembra po zahodni Evropi. Udeležilo se ga je poleg številnih naših članov še več kmetov kooperantov in uslužbencev. Vseh nas je bilo 97.

Izlet smo pričeli načrtovati že zelo zgodaj. Z vodjo Kompasove poslovalnice v Celju je pogovor stekel že maja. Ob zagotovilu, da bo organizacija izleta brezhibna, odlični vodiči, sodobna avtobusa in vse najlepše — tako smo bili pri Kompasu do sedaj tudi navajeni — nismo iskali drugih ponudnikov. Izlet smo zapeli Kompas.

V razgovoru in po razgovoru z danskim, holandskim in belgijskim poslovnim partnerjem, ki nas večkrat obiščejo, in z našimi ljudmi, ki so te dežele že obiskali, sem sestavil šestdnevni vozni red in vrstni red ogledov tako, da so se dnevne relacije gibale od 220 do 456 km. Sodobni avtobusi in usklajeni vozni redi ne bi smeli predstavljati nobene ovire pri izpeljavi željenega izleta. Toda zataknilo se je in to popolnoma. Občutek sem imel, da nas vodja poslovalnice Kompas Celje ni jemal resno vse do takrat, ko je zadevo rešil na ho-ruk čisto v zadnjem trenutku, ali pa se morda motim in je neorganiziranost našega izleta posledica odnosov nasploh v turističnih agencijah.

Tako nismo prvi dan odleteli do Hamburga jutraj okrog 6. ure, ampak zvečer ob 21,25 samo do Kölna, s slabima avtobusoma pa potem proti Københavnu. Naša povprečna potovalna hitrost ni presegla 40 km na uro. Povsod smo zamujali na ogleda in se opravičevali. Videli nismo nekaterih mest tako kot bi morali, nismo bili v botaničnem vrtu v Københavnu, v stutgardskem živalskem vrtu in ne v tehničnem muzeju v Münchnu. Skratka, večino poti smo presedeli v avtobusih.

Samovoljno so nam spremenili tudi zadnji del poti. Strašno sta trpela šoferja, saj sta le z manjšimi postanki vozila neprenehoma tudi od Trierja do doma. En avtobus je imel odličnega vodiča Roka, drugi vodič pa je med vožnjo celo zamenjeval države in mesta, skozi katere smo se vozili. V Trierju so nekateri prišli do svoje postelje šele okrog polnoči v petem hotelu. Kljub naštetim in številnim še drugim nevšečnostim smo videli veliko. Bežno, to se pravi informativno, smo si ogledali Dansko, Nemčijo, Holandijo in Belgijo. Na Danskem smo bili v Roskildu na testni postaji za prašiče, v Holandiji v svetovno znani avkcijski dvorani za cvetje, v Belgiji na domačiji in v sadovnjaku g. Nikolaia, v Nemčiji pa v veliki drevesnici okrasnega drevja pri g. Rudolftu Schmidtu. Dežele, mesta, reke, polja, vasi... pa so bili med vožnjo pobudniki številnih razgovorov, primerjav, ugotavljanj in debat velike evropske ure zemljepisa in kmetijstva.

Po dokajšnjem štrpaju, katerega že nismo več vajeni, smo se le odpočili in uredili spomine, ki jih ni malo. Kljub vsemu ugotovljamo, da smo v tako kratkem času videli veliko. Namen izleta je bil dosežen.

Kam gremo prihodnjič?

Vy

POŽARNA VARNOST

V delovni skupnosti skupne službe po drugih DO in TOZD so bile v okviru tedna požarne varnosti samozaščitne vaje z uporabo različnih sodobnih gasilnih pripomočkov in aparatov. Člani kolektivov so se na vajah seznanili z nalogami in delom v ekipah civilne zaščite v primeru raznih nevarnosti.

AKTUALNA TEMA

NOSILCI FUNKCIJ V DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJAH IN VSEBINA NAŠEGA GLASILA

Na zadnji seji uredniškega odbora sem glasno razmišljal o našem odnosu do »Hmeljarja« in o našem odnosu do posebnih prilog, kot je npr. »Mesnine danes«, o neizvršenih sklepih na sejah organizatorjev dela, da bodo pisali v »Hmeljarja«, o problemih posameznih delov delovnega procesa, o tem, da bi morali delegati, ki jih pošiljamo na kongrese, pisati o tem, kako in o čem so se dogovarjali pred kongresi in o svojih vtisih s kongresov.

O vsem tem sicer pišemo. Toda preveč splošno in načelno. Premalo pišemo o težavah in uspehih posameznih delov reprodukcijske celote, ki se reorganizira v SOZD Hmezd.

Razmišljal sem tudi, kolikokrat smo se že na sejah obeh izvršnih odborov sindikata v TOZD Mesnine dogovarjali, naj nosilci funkcij v družbenopolitičnih organizacijah pišejo prispevke. Ne samo za »Mesnine — danes«, tudi za »Hmeljarja«. Prispevkov pa ni niti za »Mesnine — danes« niti za »Hmeljarja«.

SAMO DOBRO OBVEŠČEN DELAVEC LAHKO ODLOČA. Vsak delavec ima ne samo pravico biti obveščen; ima tudi dolžnost uporabiti to pravico v obratni smeri. Ta pravica in dolžnost je pri vsakem nosilcu funkcij v družbenopolitični organizaciji še posebej izpostavljena; zlasti dolžnost!

Nekaj prispevkov je že bilo s strani nosilcev funkcij. Vendar, ena lastovka še ne prinese pomladi.

Jože Zagoričnik

Kaj so pokazali rezultati gnojilnih poizkusov v Sloveniji

Ko je pred desetimi leti INA — PETROKEMIJA v Kutini začela s proizvodnjo mineralnih gnojil, se večina od teh novih gnojil v Jugoslaviji do tedaj ni uporabljala. Tu mislim predvsem na ureo in kompleksna gnojila s citratno topnim fosforjem. Torej domačih izkušenj s temi gnojili je bilo zelo malo. Zaradi tega je strokovna služba INE-PETROKEMIJE v Kutini začela voditi raziskave in poizkuse na različnih področjih. Delala je vrsto natančnih gnojilnih poskusov v različnih klimatskih in zemljiških pogojih. Vse to je delala z namenom, da bi dobila čimprej odgovor za strokovno uporabo teh novih gnojil na Slovenskem.

Te poizkuse smo delali s sodelovanjem z velikim številom kmetijskih strokovnih institucij širom Slovenije.

Največje število gnojilnih poskusov smo delali z namenom, da bi ugotovili najoptimalnejši čas in najbolj odgovarjajoče količine uporabe dušika, fosforja in kalija na posameznih kulturah. V Sloveniji smo te poskuse delali v glavnem na pšenici, na koruzi, na krompirju, na travnikih, na hmelju in v sadovnjakih.

Pri raziskavi količine dušika, ki naj bi ga dajali pšenici, je bilo za vzhodno Slovenijo ugotovljeno, da ga lahko brez bojazni dajemo jeseni do 80 kg čistega po ha, a preostale količine damo v začetku pomladi kot dognovanje. Pri teh količinah je upoštevana tudi delna izguba dušika pozimi. Zavedati se moramo, da nove intenzivne sorte pšenice zahtevajo dosti dušika v pravem času.

Verjetno je največje pomanjkanje dušika konec zime in v dobi kolenčenja. Za velike pridelke moramo dati na ha pšenice vsaj 100—120 kg čistega dušika. Za jesensko setev se običajno uporablja nitrofoskal 9:18:18, za dognovanje pa KAN ali nitrofoskal 17:8:9.

Drugi poskusi, kjer so uporabljali hlevski gnoj, so pokazali, da do setve lahko damo le 40 kg dušika, ostalo pa kot dognovanje zgodaj spomladi in ob kolenčenju (V začetku maja).

Pri uporabi kompleksnih nitrofoskalov se je pokazalo, da je enak učinek, če je bila v gnojilih citratno topna oblika fosforja ali pa sodotopna oblika. Isto je bilo ugotovljeno tudi pri raziskavah na koruzi.

Ugotovljeno je, da se za osnovno obdelavo tal za koruzo lahko da do 60 kg čistega dušika, posebno še, če so tla pognojena s hlevskim gnojem.

Raziskave pri uporabi dušika za krompir so pokazale, da so najboljši rezultati dobljeni pri uporabi 130—140 kg čistega dušika na ha. Seveda mora biti temu primerna tudi odgovarjajoča količina kalija in fosforja in okrog 300 q hlevskega gnoja na ha. Praktično dasta enake rezultate, če dajemo dušik v obliki uree ali pa v obliki KAN. Pri primerjavi uporabe kompleksnih gnojil, ki vsebujejo klor (NPK 8:16:22) in gnojil, ki so brez klora (NPK 7:14:21), se je pokazalo, da pri istih količinah hranljivih snovi dajo iste hektarske pridelke. Iz tega je razvidno, da klor ne deluje negativno.

Raziskave delovanja dajanja rastočih količin čistega dušika na intenzivno koriščenih travnikih (pašno-košni sistem) so pokazale, da je količina čistega dušika 300 kg ha še vedno dajala rentabilne pridelke. Poleg tega je bilo potrebno dajati tudi primerne količine fosforja in kalija. Vzporedno s povečanim gnojenjem so rastle tudi količine beljakovin v senu. Vsebine nitratov v tem senu so bile daleč izpod meje, da bi negativno delovale na zdravje živali.

Pri uporabi uree v prehrani travnikov se je pokazalo, da se dobijo enakovredni rezultati kot pri ostalih kompleksnih in dušičnih gnojilih. To pomeni, da je gnojenje travnikov z ureo prav tako uspešno kot gnojenje z ostalimi dušičnimi in kompleksnimi gnojili. Pri urei tudi ni bojazni večjih izgub dušika.

Pri raziskavah uporabe dušika, fosforja in kalija na travnikih je ugotovljeno, da se pridelok povečuje s povečano porabo vseh elementov. Če upoštevamo različne odnose teh elementov, ugotovimo, da pridelok raste s povečanim delom dušika.

Natančni gnojilni poskusi na hmelju so pokazali, da so kompleksna NPK gnojila enakovredna posameznim gnojilom, ki smo jih včasih uporabljali v hmeljiščih. Uporaba kompleksnih gnojil je z vidika racionalnosti dosti bolj primerna. Pri dognovanju ni bilo opaziti razlik pri uporabi KAN ali UREE. Obe obliki dušičnih gnojil sta dali približno enake proizvodne rezultate.

Vrednost UREE kot dušičnega gnojila je bila raziskana pri poskusnem gnojenju jabolk. Petletni poskusi so pokazali, da je bila urea enaka kompleksnemu gnojilu NPK 17:8:9. Urea je v koncentraciji z 1 % raztopino skupno s sredstvi za zaščito rastlin pri trikratnem tretiranju dala zelo dobre rezultate pri povečanju pridelka.

HMELJAR NAJ BO NAŠE OGLEDALO

Izvoljen sem bil za delegata na svetovni kongres perutninarjev (PWC). Kongres je bil v času od 17. 9. do 21. 9. 1978 v Rio de Janeiru — Brazilija. Kongresa se je od nas udeležilo 10 delegatov. Tako je naša skupina krenila na pot 16. 9. 1978. Strokovni vodja je bil prof. dr. Ločniškar. Celotno organizacijo potovanja je prevzela Turistična agencija Kompas Podružnica Celje, ki je preko brazilске turistične agencije Warig, ki jo je izbral kongresni komite za posrednico, zelo uspešno izpeljala organizacijo potovanja. Agencija Warig je zahtevala, da mora grupa preživeti najmanj 10 dni na teritoriju Brazilije in mora šteti najmanj 10 članov, če hoče dobiti uradno vizo in uživati popuste, ki jih agencija daje grupam.

Po temeljitih pripravih za tako dolgo potovanje, cepitvenju proti črnim kozam, mrzlici ter uživanju tablet proti malariji, smo se 16. 9. 1978 ob 6.30 vsi zbrali na letališču Brnik v upanju, da nas bo letalo DC-9 JAT srečno pripeljalo preko Beograda, Dubrovnika, v Rim na konec prve etape potovanja. Na Brniku nas je sprejel Kompasov vodič, ki nas je na celotni 27.000 km dolgi poti uspešno vodil in skrbel za vse. Bil je res vsestranski, znanje zgodovine, zemljepisa, kulinarike, 3 svetovnih jezikov itd. Prav tako so se naši moški skupini pridružile še tri tovarišice (2 sestre in hči), ki so potovale na obisk k bratu v Sao Paulo. Preko zvočnika smo slišali obvestilo, da napovedane letala ne bo, ker je prevelika megla in ne more pristati na letališču Brnik.

Kompas je takoj organiziral avtobus, ki nas je preko Jesenic, Trbiža, Vidma srečno pripeljal na letališče Ronco pri Trstu, kjer nas je čakalo letalo DC-9. Po kratki formalnosti smo se vkrcali in po 1 1/2 urni vožnji srečno pristali v večnem mestu — Rimu s tolažbo »slab začetek — dober konec«!

Po kratkem in hitrem ogledu Rima in večerji smo se ob 21. uri vkrcali v Brazilsko letalo DS-10 last družbe Warig in poleteli proti zeleni celini. Vseh potnikov v letalu je bilo po izjavi simpatične stuardese 287 in 15 članov posadke. Po kratkem vmesnem postanku v Lizboni (Portugalska) smo ob 11. uri 17. 9. 1978 pristali na letališču v Rio de Janeiru.

Letališče je prilično oddaljeno od centra in leži na otoku. Ko smo leteli nad prelepim Riom, se nam je odprl veličasten pogled na svetovno znane plaže (Copacabana, Ipanema, Guanabara, Flamingo-baiy itd.), na 37 m visoki križ — Corquador, ki kraljuje nad mestom in hribom imenovanim Pau de acugar — sladkorni kup, Maracano največji štadion na svetu itd. Ko je

letalo pristalo, so vsi Brazilski potniki zaploskali in tako pozdravili srečen pristanek, konec potovanja in domovino. Res lep običaj!

Po temeljitih kontroli potnih listov, saj so preslikali vsako stran potnega lista posebej, in izpolnjevanju raznih formularjev, nas je končno sprejel turistični vodič, ki nas je z minibusom popeljal v center Rio de Janeira in to v hotel Rio copa, ki je oddaljen 200 m od svetovno znane plaže Copacabana v ulici Izabele.

V Braziliji moraš v vsakem hotelu izpolnjevati razne formularje, zakaj jih rabijo ne vem. (Tudi informacijo o starih starših). Po kratki instruktaži s strani vodiča o obnašanju v tej deželi in raznih geografskih, klimatskih, denarnih, gospodarskih in kulinarčnih informacijah smo se napotili v sobe na zaslužen počitek.

Brazilija je tretja največja država na svetu. Po uradnih podatkih ima 113 milijonov prebivalcev, neuradno pa 120. Vsako leto odkrijejo v področju Amazonke nova plemena indijancev. Portugalsčina je uradni jezik, denarna enota je Cruzeiro, ki ima vrednost našega dinarja. Brazilija je federativna država z glavnim mestom Brazil. 60 % prebivalcev je nepismenih (podatek uradnega turističnega vodiča). Rasnih razlik ne poznajo. Podnebje v Braziliji je razdeljeno na 5 področji. V Rio de Janeiru je temperatura poleti, to je od decembra do konca marca 25 do 39 °C, pozimi pa od aprila do novembra 21 do 25 °C. Temperatura v Sao Paulu pa je za okoli 6° v povprečju nižja kot v Rio de Janeiru. Na reki Parani, na meji Brazilije in Paragvaja, gradijo največji hidroelektrični sistem na svetu.

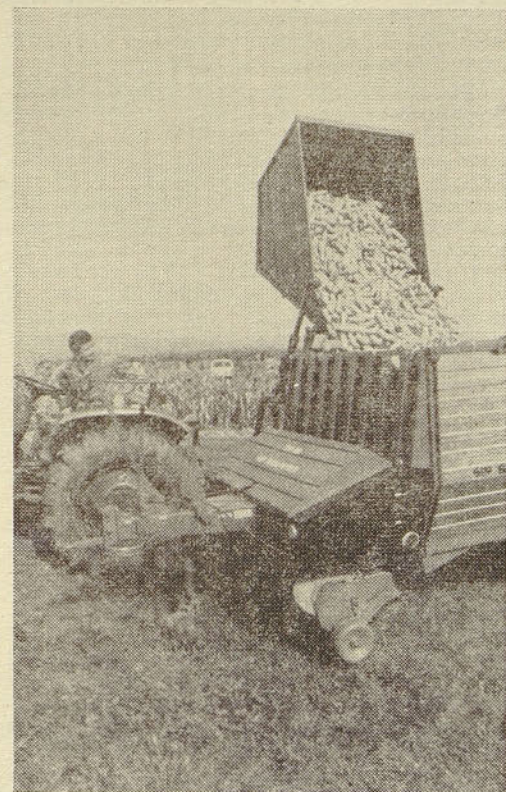
Brazilija je glavna izvoznica kave na svetu. Izvozna luka za kavo je Santos. Poleg kave izvažajo Brazilija tudi dragoceno kamenje, diamante rubine, onikse, ahate, topase, akvamarine, citrine, jate itd. in pa les in lesne izdelke. Skoraj vsa industrija je skoncentrirana v rajonu Sao Paola.

Turizem je zelo v razmahu in to v džungli, posebno na reki Parani, kjer so največji slapovi na svetu po količini vode Falls de Iguassu, (Niagarski slapovi so najvišji, Viktorijini slapovi pa najširši). V Rio de Janeiru je turizem glavni vir dohodka in 90 % prebivalcev živi od te dejavnosti. Samo mesto ima okoli 4 do 5 milijonov prebivalcev, točnih podatkov nimajo, saj je preseljevanje z dežele zelo močno. Gradijo samo avtoceste in avtomobilski promet je zelo frekventen in v glavnem enosmeren.

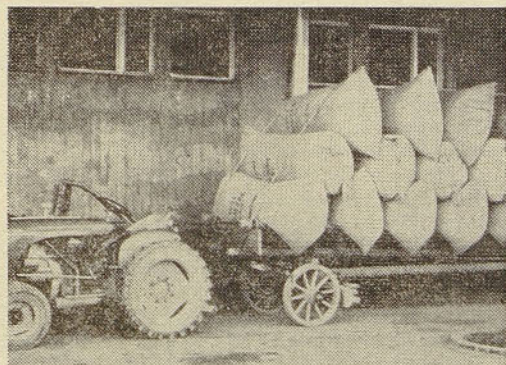
(Nadaljevanje sledi.)

Dr. V. A.

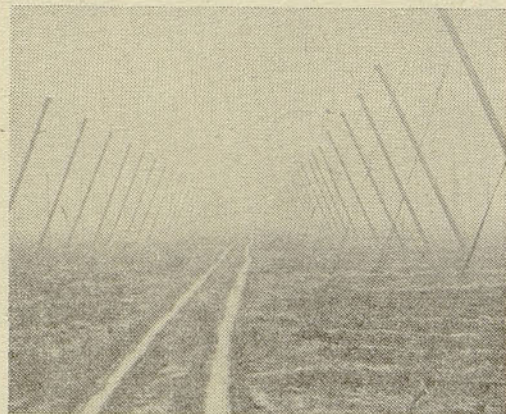
Kombajn za obiranje koruze SIP Šempeter je izvršne konstrukcije in je rezultat 5-letnega marljivega dela skupine strokovnjakov razvojnega oddelka SIP, ki ga je sofinancirala Razvojna skupnost SRS. Kombajn je priključni stroj za vse vrste traktorjev od 30 KM dalje ter je posebej prirejen za potrebe individualnih kmetijskih proizvajalcev oziroma strojnih skupnosti. Njegove delovne operacije so v tem, da požanje koruznico, obere koruzne storže, razreže koruznico, olička storže ter jih transportira v kiper keson. Odlikuje pa se predvsem po tem, da je izjemno lične konstrukcije, obere vse storže in jih čisto olička.

Kombajn pri delu na demonstraciji

Čakajoči na prevzem hmelja.

Lepo jesensko vreme je hmeljarjem omogočilo vsa dela v hmeljiščih, ki zavita v meglo čakajo rahlo snežno odejo.

Vedno več traktorjev iz Štor

V novi tovarni traktorjev v Štorah, ki je začela uradno s svojim obratovanjem sredi preteklega leta, iz dneva v dan odpravljajo začetne težave in prvi vidni rezultati, ki se odražajo predvsem v dobrem plasmanu traktorjev na domačem in tujem trgu, so že vidni.

Da bi to dejstvo potrdili, navajamo nekaj podatkov o gibanju proizvodnje v preteklem in letošnjem letu, ter prikazujemo nekatere smernice tudi za prihodnost.

Glede na to, da je tovarna traktorjev v Štorah začela s poskusno proizvodnjo šele v februarju 1977, je bilo tega leta proizvedenih vsega 1.560 traktorjev, od tega v prvem polletju 445. Od celoletne proizvodnje je obsegal izvoz 585 traktorjev.

Za leto 1978 je bil plan v začetku postavljen precej visoko, vendar ga je bilo potrebno zreducirati na število 5.400 traktorjev in sicer predvsem zaradi nezadostnih in nezadovoljivih dobav domačih kooperantov, ki trenutno še niso sposobni niti količinsko niti kakovostno slediti proizvodnemu programu tovarne traktorjev. Prvo polletje tekočega leta je bilo zaključeno z 92,7 % realizacijo plana, kar predstavlja 1.890 traktorjev od 2.040 planiranih. Od te polletne proizvodnje je bilo proizvedeno 929 traktorjev za domači trg in 961 traktorjev za izvoz v zahodnoevropske države, predvsem Italijo, ZR Nemčijo in Francijo.

Kot je znano, proizvaja tovarna traktorjev v Štorah dva modela traktorjev in sicer Štore 402, 42 KM, enojni pogon in Štore 404, 42 KM, dvojni pogon. V prvem polletju 1978. leta je bilo proizvedenih 45 % traktorjev s pogonom na vsa štiri kolesa in 55 % traktorjev z enojnim pogonom. Pri tem je treba poudariti, da je bila bojazen tovarne traktorjev za plasman traktorjev Štore 402 popolnoma neupravičena, saj so ti traktorji prav tako iskani kot traktorji Štore 404, ki zaradi dvojnega pogona v svojem razredu praktično nima konkurence, uporabno vrednost pa lahko najde na vseh hribovitih in težavnejših zemljiščih po vsej Jugoslaviji.

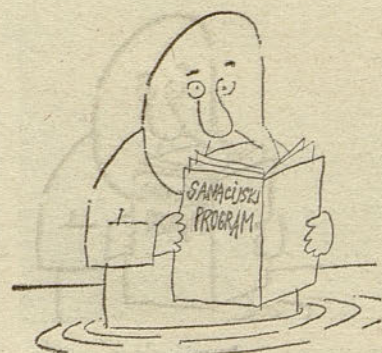
Če bodo domači kooperanti, o katerih smo že govorili, uspeli premagati težave in začeli pravočasno in kakovostno dobavo komponent, lahko z optimizmom pričakujemo, da bodo v tovarni traktorjev v Štorah v drugem polletju proizvedli planiranih 3.360 traktorjev.

Plan proizvodnje je seveda postavljen dinamično in tako je za leto 1979 planiranih 7.500 traktorjev, v letu 1980 pa naj bi dosegli število 10.000 traktorjev letno.

Morda bi na koncu navedli še zanimiv podatek, kje vse se nahajajo traktorji iz Štor. V letu 1978 je bil plasman v prvem polletju naslednji: v Slovenijo 39 %, v Srbijo z Vojvodino 31 %, Hrvaško 15 %, Makedonijo 8 % in Bosno in Hercegovino 7 %.

Vseponos so bili traktorji dobro sprejeti, posebno priznanje pa je tovarna traktorjev doživela na letošnjem sejmu v Novem Sadu, ko je prejela zlato plaketo za kvaliteto svojih traktorjev.

Viljana Dejanovič

 hmeljar

JAVNA LICITACIJA

Po sklepu 17. seje Komisije za zemljišča z dne 22. 10. 1978 je razpisana javna licitacija nepremičnin:

nezazidana stavbna zemljišča v k. o. Vransko parcela št.

40/10 njiva 3 v izmeri 596 m²

41/1 njiva 3 v izmeri 468 m²

41/10 njiva 3 v izmeri 490 m²

Zemljišča so z zazidalnim načrtom namenjena za zazidavo.

Izključna cena znaša 45,00 din za m².

Interesenta za nakup parc. št. 41/10 in 41/1 pa sta dolžna plačati tudi pot parc. št. 41/13 v izmeri 109 m² po izključni ceni 45,00 din za m² in sicer polovico cestišča nasproti kupljene parcele.

Javna licitacija bo v četrtek dne 23. 11. 1978 ob 8. uri v sejni sobi na upravi Hmezada v Žalcu, Ulica Žalskega tabora 1 (I. nadstropje).

Dražitelji so dolžni pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku 10 % od izključne cene. Po opravljeni dražbi bo s kupcem v 15 dneh sklenjena kupna pogodba.

Kupec je dolžan celotno kupnino poravnati prodajalcu takoj ob podpisu pogodbe. V kolikor kupec v navedenem roku celotne kupnine ne plača, bomo razpisali ponovno licitacijo in mora prvi dražitelj plačati stroške ponovnega razpisa in nadomestiti eventualno razliko pri ponovno doseženi kupnini.

Kupec je dolžan razen kupnine plačati vse stroške kupne pogodbe, zemljiškoknjižni prenos lastništva, stroške geodetske odmere in prometni davek od nepremičnin.

Vse ostale informacije lahko zainteresirani dobijo v zemljiškem oddelku Hmezada v Žalcu, soba 41/I. Ulica Žalskega tabora 1, Žalec.

HMEZAD ŽALEC

Odpravljanje napak delavcev pri delu

Ko neposredni vodja opazi, da je delavec pri svojem delu ogrožen, ga mora na primeren način opozoriti, naj spremeni navade in gibe, ki ovirajo varno opravljanje dela. Način, kako vodja svojega delavca opozori, nemalokrat pokaže njegovo spretnost. Vsak vodja ima svoj način za obvladovanje teh situacij, vendar so eni načini uspešnejši od drugih.

Dolžnost vsakega vodja je, da razloži delavcu potek dela — postopek za pravilen in varen način dela, kot ga predvideva pri nas osvojena metodika UVAJANJA DELAVCA V DELO. Seveda pa pri tem metodika uvajanja ni magična enačba, navajamo pa kljub temu nekaj preizkušenih in že ustaljenih koristnih predlogov.

BITI TRDNI, A PRIJATELJSKI

Ne spravljajte delavca v zadrego, ne ponižujte ga s sarkazmom ali šalami. Preveč nas je, ki smo obremenjeni s to napako. Vodja naj bo prijateljski, a neposreden do svojih delavcev.

KAKO IN ZAKAJ TAKO

Vodje pri delu ne občejujejo z otroki. Delavci radi in morajo vedeti, zakaj se določena stvar stori na tak in ne na drugačen način. Vodja mora natančno, nedvoumno opisati, katere napake dela delavec pri delu. Če bi delavca poučili, da je njegov način nevaren, bi verjetno delal drugače.

OBNAVLJANJE VARNOSTNIH NORMATIVOV

Neposredni vodja mora imeti za svojega delavca vedno dovolj časa. Pri delu z delavcem mora biti vodja potrpečljiv, obnovi naj varnostno normativiko. Normative mora delavec ponoviti in osvojiti. Tako se vodja prepriča, da je delavec normative razumel.

POMEMBNA JE NEPOSREDNOST IN OSEBNOST

V primeru nujnega osebnega razgovora naj vodja, če so prisotni drugi, pokliče delavca na samo. Vodja se naj potruži, da ne bo očitno, da gre za grajanje, ker bo tako delavec manj uporniški.

SPOZNAVANJE DELAVČEVIH RAZLOGOV, ZAKAJ DELA TAKO

Delavcu vodja naj ne oporeka njegovim razlagam, kajti možno je, da nekateri teh razlogov potrebujejo nadaljnjo razlago. V takšnem primeru naj vodja delavčevo mnenje prouči in razčisti.

PRIDOBITE ZAUPANJE DELAVCEV

Uporaba svojega znanja o zaposlenih je porok, da si pridobite delavčevo pripravljenost, da si osvoji priporočila, ki mu jih svetuje neposredni vodja. Znano je dejstvo, da je uspeh proizvodnega programa z vsebovanimi elementi delavčeve varnosti odvisen predvsem od medsebojnih odnosov v kolektivu. Delavec pri delu ne sme biti odtujen od procesa dela, v katerega je sam vključen, v katerem nastopa z rizikom za svojo osebno varnost.

Če je temu res tako, potem si moramo prizadevati, da v okvirne programe dela vnesemo tudi pospeševanje dobrih medsebojnih odnosov.

Dober proizvodni program vključuje tudi osebno varnostno preventivo kot integralni del tehnološkega procesa, lahko izboljša odnos med neposrednim vodjem in delavcem, s tem pa oblikuje boljše delovno okolje, ki je obenem osnova za uspešno preprečevanje nesreč.

Janko Zupanek

Spravilo koruze za silažo se je letos zaradi pozne jeseni zavleklo do srede oktobra, za zrnje pa se bo celo do srede novembra.

Savinove nagrade

Občinska kulturna skupnost Žalec ob-
javlja pogoje za podelitev Savinovih na-
grad in Savinovih priznanj za leto 1978.

Savinove nagrade in Savinova prizna-
nja se podeljujejo za posebne dosežene
uspehe in priznanja na umetniškem,
znanstveno kulturnem in prosvetno kul-
turnem področju v občini Žalec.

Savinove nagrade in Savinova prizna-
nja bodo podeljena ob praznovanju slo-
venskega kulturnega praznika — 8. fe-
bruarja.

Savinove nagrade in Savinova prizna-
nja lahko sprejmejo posamezniki, druš-
tva, organizacije združenega dela in dru-
ge organizacije, ki imajo sedež na ob-
močju občine Žalec.

Predlogi naj vsebujejo osebne podatke
in opis dosedanjega kulturno prosvetne-
ga delovanja.

Predloge za podelitev Savinovih na-
grad in Savinovih priznanj bo komisija
sprejemala do 31. decembra 1978.

Komisija za podelitev
Savinovih nagrad in priznanj

UVRSTITEV EKIP V ATLETIKI

Članice

1. SIP Šempeter 50 točk
6. Hmezd Žalec 28 točk
- Starejši člani
1. Ferralit Žalec 79 točk
6. Hmezd Žalec 46 točk

A SKUPINA — MLAJŠI ČLANI ZA KVALITETO

1. SIP Šempeter 110 točk
5. Hmezd Žalec 73 točk

REZULTATI OBČINSKEGA SINDIKALNEGA PRVENSTVA V ATLETIKI

ČLANICE

- 400 m
7. VOVK Jelka, Hmezd Žalec 1:23,0
- 60 m
6. VOVK Jelka, Hmezd Žalec 10,1
- Dalžina
17. VOVK Jelka, Hmezd Žalec 2,55

Uvrstitev

1. SIP Šempeter
2. Ferralit Žalec
3. Garant Polzela
4. Sigma Žalec
5. TN Polzela
6. Občina
7. AERO Šempeter
8. Hmezd Žalec
9. SM Žalec

STAREJŠI ČLANI

Krogla

8. PEŠEC Verner, Hmezd Žalec 9,20
13. LUŽAR Ernest, Hmezd Žalec 8,49
- 100 m
13. PAULINC Vinko, Hmezd Žalec 16,1
- 800 m
9. PAULINC Vinko, Hmezd Žalec 3:13,0

Dalžina

6. PEŠEC Verner, Hmezd Žalec 4,29
11. LUŽAR Ernest, Hmezd Žalec 4,10

Uvrstitev

1. SIP Šempeter
2. Ferralit Žalec

3. Garant Polzela
4. TN Polzela
5. Hmezd Žalec
6. Sigma Žalec
7. Združenje obrtnikov Žalec
8. Juteks Žalec
9. NAMA Žalec

MLAJŠI ČLANI

Krogla

- 14.—15. ČMER Miro, Hmezd Žalec 10,16
17. PETRINJAK Andrija, Hmezd Žalec 9,74
19. BUKOVNIK Branko, Hmezd Žalec 9,29

Dalžina

- 4.—5. DIMIČ Dušan, Hmezd Žalec
- 7.—8. MARKOVIČ Stanko, Hmezd Žalec
17. ČMER Miro, Hmezd Žalec

100 m

- 3.—4. DIMIČ Dušan, Hmezd Žalec
- 9.—11. Pavlič Tomislav, Hmezd Žalec
17. PANIČ Drago, Hmezd Žalec

1000 m

5. PAVLIČ Tona, Hmezd Žalec
15. MARKOVIČ Stanko, Hmezd Žalec
24. PANIČ Drago, Hmezd Žalec

Uvrstitev

1. Ferralit Žalec
2. SIP Šempeter
3. Hmezd Žalec
4. Sigma Žalec
5. TN Polzela
6. Garant Polzela
7. Občina
8. SM Žalec
9. Nama Žalec
10. AERO Šempeter

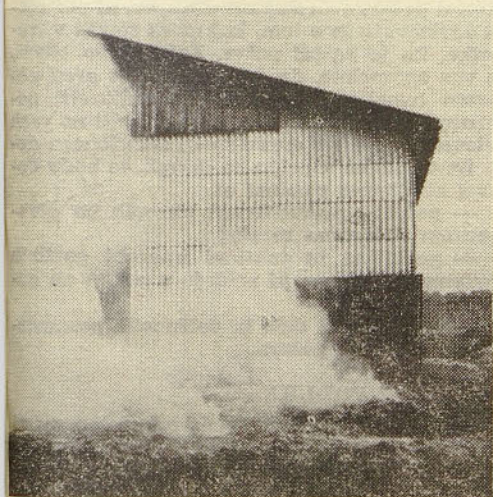
SINDIKALNO PRVENSTVO V ROKOMETU 1978

Finale

Minerva Zabukovica : Hmezd Žalec 8:12
SIP Šempeter : Minerva 11:10
Hmezd Žalec : SIP Šempeter 10:11

Končni vrstni red

1. SIP Šempeter
2. Hmezd Žalec
3. Minerva Zabukovica

Da obiralnih strojev odvažajo toplo in pre-
perelo hmeljevino.

IZŠLA JE KNJIGA

LEOPOLD LESKOVAR:

EL LUPULO

Rojak v Argentini dr. Leopold Leskovar,
ki že več desetletij uspešno strokovno deluje
v argentinskem hmeljarstvu, je napisal knji-
go o hmelju. Uspešno je organiziral argen-
tinsko hmeljarstvo in ga strokovno usmeril
na osnovi svojega poglobljenega studija in
zanimanja za razvoj hmeljarske tehnologije
v svetu, posebno pa pri nas. Visok strokovni
nivo pisca in njegovo poznavanje razvoja
hmeljarskih raziskovanj v svetu veje tudi iz
njegove knjige. Napisana je sodobno, pose-
bej za mlado argentinsko hmeljarstvo, ven-
dar tako, da povezuje ugotovitve drugih av-
torjev in raziskovalcev Amerike, Evrope, Ja-
ponske. Pisec pogosto citira tudi raziskova-
nje našega Inštituta.

Knjiga je sistematično urejena in vsebuje
tale poglavja: Uvod, Razširjenost in razvoj
hmeljarstva v Južni Ameriki, Botanika, Ke-
mične lastnosti hmelja in njihov pomen v
pipovarstvu, Hmeljne sorte, Rast in razvoj
hmeljne rastline, Ekološki pogoji, Prehrana
hmelja in gnojenje, Gnoj in gnojila, Raz-
množevanje hmelja, Novi nasad, Agrotehni-
ka, Bolezni in škodljivci, Obiranje hmelja,
Sušenje hmelja, Vskladiščenje hmelja, Pre-
delava hmelja in Bibliografija.

Knjiga je bogato ilustrirana, velikega for-
mata in obsega 145 strani. Izšla je pri založ-
bi Hemisfero Sur v Buenos Airesu. V današ-
njem času, ko čutimo v svetu, pa tudi pri
nas, veliko sušo na področju hmeljarske li-
terature, je to bogat prispevek k razvoju
strokovne misli v hmeljarstvu. Poudariti mo-
ramo, da je to prva knjiga o hmelju v špan-
ščini, če ne upoštevamo, da je isti pisec že
izdal drobno knjižico o hmeljarstvu leta 1964
v založbi ACME v Buenos Airesu. Ponosni
smo na tako uspešno strokovno hmeljarsko
publicistično dejavnost dr. Leopolda Lesko-
varja v Argentini in mu k njegovemu uspehu
iskreno čestitamo.

T. W.

Spoštovani urednik!

Jesen je prišla v deželo. Po imenskem polju se raztreseno pasejo črede goveje živine. Tam se kriče igrajo mladi pastirji. Opirajoč se na palico stoji starček ob svojih kravicah. Tudi sam stojim zamišljen ob svoji čredi, dokler me Bobnarjeva mama, tako ji pač vsi pravimo, ne predrami iz premišljevanja.

»Dober večer! Veš Lojze, tako sem danes srečna, kar vriskala bi od veselja. Boris mi je pisal, da me za novoletne praznike obišče.« Boris? sem preusmeril svoje misli.

Dobro ga poznam. Že v mladosti je zapustil mater, svojo revno domačijo in šel v svet iskat večji kos kruha.

»Komaj čakam novoletne praznike,« je nadaljevala mati »in od spomladi že štedim, da bo Boris pri dobro obloženi mizi, ko se vrne k meni.«

Sonce je drselo za goro in s svojimi zadnjimi žarki blede razsvetljevalo še hribček, po katerem se je vzpenjala starka.

NOVEMBER

*Spet je tu november mračen
kratek dan in dež prši,
veter se z listjem poigrava,
ki na tleh leži.*

*Pokrajina v meglo je zavita,
zastirta v siv pajčolan,
v praznino novembrsko ovita,
čez polje kraka črn vran.*

*November mesec
spominja nas na drage vse,
ki davno ali šele včeraj
od njih smo poslovili se.*

*Spomine lepe in otožne,
zastirte v sivi pajčolan,
november mesec vedno znova
obuja na vseh mrtvih dan.*

Mara Plas

Ni enakosti, pravice pri ljudeh,
ni enakosti, pravice na grobeh,
enakost in pravica sta v grobeh.

NA MATERINEM GROBU

*V zimsko jutro ptič leti,
obupno frfolajo krila
in drobno srce bol teži,
ker dom pokrila je gomila.*

*Oster veter ga duši
in vrača se na ruševino,
ki za polete v hladne dni,
nekaj mu dala je toplino.*

M. C.

NAJĐENO

V poslovalnici KK Šentjur so našli delavci ročno uro, ki jo je dal KK Hmežad 1972. leta za 10-letnico.

Uro dobite v uredništvu Hmeljarja.

V Hmežadu so našli med hmeljem žensko ročno uro in več ključev. Zglasite se pri tovarišu Emilu Pinterju v Hmežadu.

OGLAS

Prodajam njivo v izmeri 22,44 ara ob cesti v bližini Prebolda.

Silva Potočnik
Kaplja vas 45
ali

Vilma Herodež
Gornja vas 59
Prebold

Prodajam dobro ohranjeno Škodo 1971.
Vili Vybihal, Hmežad Žalec

Kar dobro jo maha s svojimi osmimi križi. Tudi zdravnika še ni potrebovala. Ponosna je na svojega sina. Siromašna in osamelna mati, a vendar zadovoljna se bije skozi življenje. Res malo je treba storiti, da sin osreči mater. Kot Bobnarjeva mama je marsikatera skromna. Ze s kratkim pisemcem, z eno samo rožico in z lepo besedo bi marsikdo osrečil staršem jesen življenja.

Ob misli na Bobnarjevo mater, na njenega dobrega sina, se mi je rodila priložena pesem. Če je mogoče, jo objavite!

Uredništvu Hmeljarja, bralcem lista in vsem, ki spoštujejo svoje starše, želim srečno in uspeha polno Novo leto 1979.

Anderlič Alojz
Imeno 37 a
Podčetrtak

Spoštovani Alojz!

Hvala za prisrčno opisan dogodek na paši in novoletno čestitko. Pesem pa bom objavil v decembrski številki.

Lep pozdrav urednik

PREGOVORI

Kadar Martin oblake preganja,
nestanovitna se zima oznanja.

Če mokro zemljo sneg pokrije,
bo malo prida za kmetije.

Ko bo macesen gol,
bo sneg pobelil hrib in dol.

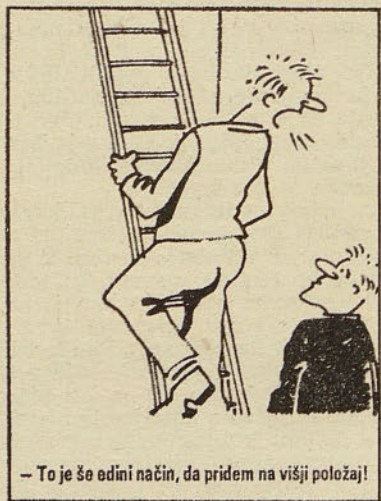
Pepel mrtvih je ustvaril domovino.
Poln želodec — prazne govornice.
Če dolgo živijo skupaj, se živali vzljubijo,
ljudje zasovražijo.

V odločilnih situacijah ni človek nič in organizacija vse.

Kdor je povsod, ni nikjer.
Največja moč človeka je nenasilje.
Nasmešek je najkrajša razdalja med ljudmi!

V Hmežadu se bomo pa prebukirali...

(Nadaljevanje s 4. strani)

shranjevanje plinskih jeklenk ni primerno v kleti, temveč v prostorih, ki so v nivoju z zemljo. Prostor pa, kjer je spravljeno kurilno olje, morajo biti požarnovarno urejeni, imeti morajo dobro ventilacijo in predpisano za plin neprepustno električno napeljavo. Pred ta prostor spadajo še naprave za gašenje. Če vsega tega še niste uredili, vam svetujemo, da to storite čimprej.

POMNITE!

Prepričajte se, preden zapustite stanovanje, če ste zaprli vse dovode do plinske naprave, izključili električni tok na električnih napravah, ugasnili grelne naprave, ki lahko povzročijo požar.

Ali ste odmaknili gorljive predmete od segretyh naprav?

Ali ste ugasnili električne svetilke oziroma druge vrste svetilnih teles?

Ali ste izključili radio in televizor, kadar močno grmi in treska, oziroma kadar zapuščate dom za dalj časa?

Ali imate posode s kurilnim oljem in plinske jeklenke spravljene na varnem mestu?

Ali imate vžigalice in vžigalnike na takem mestu, da jih otroci ne morejo doseči?

POŽARNE NEVARNOSTI NA DELOVNEM MESTU

Od vsakega delavca na kateremkoli delovnem mestu je predvsem odvisna posredna oziroma neposredna varnost pred požarom. Zato mora biti vsak poučen, kje lahko nastane med opravljanjem dela oziroma v tehnološkem procesu požar in kako ga bo najhitreje zatrl. Da bo temu kos, mora biti poučen o požarnovarnostnih ukrepih, ki jih mora upoštevati, in o tem, kaj mora storiti v trenutku, ko je nastal požar. Zato ne bo odveč, če vas opozorimo, da je samozaščita pred požarom temeljna funkcija v organizaciji požarnega varstva, ki jo je treba krepiti na vseh delovnih mestih v organizaciji združenega dela. Le-ta pa bo uspešna le takrat, če bodo delavci strokovno poučeni o:

— požarno-preventivnih ukrepih na posameznem delovnem mestu;

— praktični in taktični uporabi gasilnih sredstev in naprav, ki pridejo v poštev za gašenje;

— organizaciji dela in dolžnostih posameznika v primeru požara.

MLADIM V PODUK!

Samoobramba pred požarom in drugimi elementarnimi nesrečami je naša dolžnost in skupna skrb pri reševanju v primeru nesreče. Na te dolžnosti nas ne opozarjajo samo predpisi in navodila, temveč nas opozarja predvsem zavest, da je delovanje mladih v društvenih organizacijah osnovni pogoj za njihovo nadaljnje uspešno delovanje.

Ali ste morda že član gasilske organizacije ali pa vsaj gasilskega krožka na svoji šoli?

Ali ste imeli priložnost slišati o požarnih nevarnostih, ki lahko nastanejo pri praktičnem pouku, predvsem pa v fizikalno-kemičnem kabinetu v šoli?

Ali vas je že kdo poučil, kako se morate obvladati in kaj storiti, če je nastal požar doma, v šoli ali v naravi?

Ali veste, kolikšna je škoda za gospodarstvo in za varstvo okolja, ki jo povzroči gozdni požar?

Ali ste na taborjenju upoštevali najnujnejše požarnovarnostne ukrepe, da ne bi povzročili požara?

Ali ste že bili v svojem najbližjem gasilskem društvu oziroma v poklicni gasilski enoti in s kakšnimi napravami razpolagajo le-te za reševanje in gašenje?

Ali ste v šoli že uprizorili vajo za primer požara, potresa, in ali ste sodelovali pri tej vaji?

ZA SMEH

— Si bral, da posluje v Jugoslaviji nad 3.340 tozdov z izgubo?

— Da. Zato se počutim kar manjvrednega, ker smo še rentabilni.

Kongres mednarodnega hmeljarskega biroja

Letošnji 26. kongres IHB je bil od 2. do 5. avgusta v Leonu (Španija). Udeležili so se ga predstavniki članic: Avstralije (3), Belgije (27), Zvezne republike Nemčije (13), Čehoslovaške (6), Nemške demokratične republike (1), Anglije (22), Španije (23), Francije (3), Madžarske (1), Jugoslavije (31), Poljske (3) in ZDA (2). Skupno torej 136 delegatov in gostov iz držav članic. Od povabljenih 11 hmeljarskih organizacij, ki pa niso člani IHB, pa se je kongresa udeležil le predstavnik argentinskih hmeljarjev in sicer naš rojak dr. Leopold Leskovar.

Delavni del kongresa je kot običajno obsegal:

- zasedanje predsedstva IHB,
- zasedanje ekonomske komisije,
- zasedanje tehnične komisije,
- ogled zemljišč in centralne hmeljarne v okolici Leona in končno
- zasedanje generalne skupščine.

SEJA PREDSEDSTVA: Vodil jo je predsednik IHB Edward Lane. Udeležilo se je je od 1—5 delegatov posameznih članic, z jugoslovanske strani pa tovariši Zvone Pelikan, Fedor Pirkmajer, Vinko Kolenc in Vinko Molan. Na dnevnem redu je bila določitev predstavnikov posameznih članic v predsedstvo, potrditev zapisnika zadnje seje od 11. 3. 1978 v Parizu, poročila posameznih članic o gibanju hmeljarske proizvodnje v njihovih deželah, dodatni predlogi za podelitev odlikovanja »Hopfenorden« in razno.

Posamezne delegacije so v predsedstvo IHB imenovale naslednje svoje predstavnike, ki imajo pravico glasovanja: za Avstralijo: Versluys, Belgijo: Top, ZR Nemčijo: Höfter, Čehoslovaško: Paul, DDR: Borde, Anglijo: Blest, Španijo: Arcenequi, Francijo: Messer, Madžarsko: Ternai, Jugoslavijo: Pirkmajer, Poljsko: Kulig in ZDA: Signorotti.

Zapisnik zadnje seje predsedstva IHB je bil soglasno potrjen. S tem v zvezi je bilo ugotovljeno, da gen. sekretarju dr. Pavliču ni uspelo obnoviti nadaljnjih stikov s hmeljarsko organizacijo Bolgarije, katera je, kakor je znano, v preteklem letu brez obrazložitve izstopila iz članstva IHB, a je kljub temu bila kot gost povabljena na ta kongres. Prav tako ni bilo odziva na vabilo za udeležbo na kongres od hmeljarskih organizacij Sovjetske zveze in Japonske in še nekaterih manj pomembnih hmeljarskih dežel, ki niso včlanjene v IHB. Tako od vseh povabljenih gostov izven držav članic prisostvuje kongresu le predstavnik hmeljarjev Argentine dr. L. Leskovar in predstavnik Skupnega evropskega trga g. Standring.

Iz podanih poročil izhaja, da znašajo površine hmeljišč članic IHB v l. 1978 59.105 ha, nasproti 60.623 ha v l. 1977, kar pomeni zmanjšanje za 1.518 ha. Tudi prve cenitve letošnjega pridelka hmelja pri članicah IHB kažejo nasproti l. 1977 zmanjšanje od približno 155.000 do 187.000 Ztr/50 kg. To zmanjšanje pridelka je sicer delno posledica zmanjšanih površin pod hmeljem, predvsem pa slabih rastijskih pogojev v tem letu, zaradi česar se za letošnje predvideva veliko slabša le-

tina hmelja še zlasti v ZR Nemčiji in Čehoslovaški. Ta ugotovitev in dejstvo, da je Sovjetska zveza »počistila« lanske višje hmelja v ZR Nemčiji, dajeta osnovo za to, da se hmeljsko tržišče naposled zopet začneja normalizirati. Za dokončno rešitev tega problema se morajo površine pod hmeljem v svetu še zmanjšati. To morajo upoštevati zlasti tisti, ki so jih v preteklih letih prekomerno razširili, na prvem mestu ZR Nemčija, prav tako pa morajo to upoštevati tudi nekatere vzhodne dežele, ki nasprotno sprejetemu stališču oziroma stabilizacijskim naporom prav sedaj kažejo tendenco povečevanja površin pod hmeljem. Predsednik ekonomske komisije g. Broome je poročal, da se bo 1. 12. 1978 v Angliji sestala posebna delavna grupa te komisije in temeljiteje pretresla rezultate letošnjega pridelka hmelja in izglede za drugo leto, kakor tudi statistične podatke, ki jih je za usklajevanje proizvodnje in potrošnje hmelja zbral in predložil g. Standring, sekretar Komisije za hmeljarstvo pri Skupnem evropskem trgu.

S tem, ko je bila naknadno odobrena podelitev hmeljarskega ordena še za 7 predloženih oseb, je bila seja predsedstva IHB zaključena.

ZASEDANJE EKONOMSKE KOMISIJE:

Vodil ga je njen predsednik g. Broome (Anglija). Zatem, ko je pozdravil vse prisotne in ugotovil zelo številčno udeležbo, je podal celoten pregled dosedanjih naporov ekonomske komisije in njenih posameznih delovnih skupin za stabilizacijo hmeljskega tržišča. Problematika, s katero se pri tem srečuje, je zelo zajetna. Tržišče je namreč možno stabilizirati le na ta način, da se proizvodnja hmelja zopet uskladi s potrošnjo. Pri tem ni realno računati na sprejem ustrezne mednarodne konvencije, katera bi usklajevala proizvodnjo hmelja s potrošnjo, ampak nam za sedaj v ta namen preostane le pot iskrenega sodelovanja v okviru te naše mednarodne organizacije hmeljarjev IHB. Da bi tudi to zasedanje ekonomske komisije prispevalo k oblikovanju ustreznih stališč za takšno sodelovanje, je predsedujoči pozval predstavnike nacionalnih organizacij pomembnejših proizvajalcev hmelja, naj podajo poročila predvsem o organizacijskih značilnostih in možnostih za obvladovanje stihije v hmeljarski proizvodnji pri njih.

Gospod ARCENEGUI je poročal o organiziranju hmeljarske proizvodnje v Španiji, medtem ko bo o njenem obsegu in tehnoloških značilnostih govoril pozneje. Celotna organizacija t. j. organizacijska in tehnološka plat te proizvodnje je od strani Ministrstva za kmetijstvo Španije zaupana licenčni firmi S. A. E. Fomento del Lupulo. V okviru te licenčne firme deluje še poseben paritetni organ, v katerem so ustrezno zastopani proizvajalci hmelja (kmetje) in firma, vodi pa ga predstavnik Ministrstva za kmetijstvo. Licenčna firma z njenim paritetnim organom ima popoln vpliv in nadzor nad obsegom in tehnologijo proizvodnje Španije. Vsakoletno

sklepa pogodbe o proizvodnji hmelja in tehnoloških posegih z vsemi proizvajalci, po svojih strokovnih službah striktno kontrolira izvrševanje pogodbenih obveznosti, določa odkupno ceno hmelja in končno odkupi in v svojih dveh centralnih hmeljarnah dodela in proda ves proizveden hmelj. Takšna organizacijska oblika izključuje vsako stihijo v hmeljarski proizvodnji, kar je brez dvoma zelo pomembno za usklajen razvoj te panoge.

Gospod GOODING (ZDA) je obrazložil organizacijo hmeljarske proizvodnje v ZDA. O tej se brigata usklajeno Združenje proizvajalcev hmelja in ustrezen državni organ v sklopu kmetijskega ministrstva. S sistemom proizvodnih kvot, ki jih za vsakega proizvajalca določijo na začetku leta v naprej in so za vse proizvajalce strogo obvezne in v bistvu odklonjena vsaka stihija glede obsega proizvodnje hmelja.

Gospod BROOME (GB) je opisal sistem organizacije angleških hmeljarjev »THE HOPS MARKETING BOARD«. Preko te oziroma njenih proizvodnih distriktov se izvaja skupna linija o proizvodnji hmelja, v naprej določijo proizvodne kvote za vsakega proizvajalca, ugotavlja prodajno ceno oziroma proda ves angleški hmelj. Sistem funkcionira brezhibno, še zlasti zato, ker je angleška proizvodnja hmelja namenjena skoraj izključno za kritje domačih potreb in je zato manj pod vplivom občasnih pretresov svetovnega hmeljarskega tržišča. Predstavlja brez dvoma trenutno najboljšo rešitev za obvladovanje vsake stihije v hmeljarski proizvodnji.

Dr. KASTNER (ZRN) je v daljšem prispevku podal dosednji razvoj in trenutno stanje organiziranosti hmeljarjev ZR Nemčije, ki je, kot vemo, največji proizvajalec hmelja v svetu. V svojih izjavah se je spretno izognil nespornemu dejstvu, da je prav ZRN s prekomerno širitvijo hmeljišč povzročila zadnjo hmeljsko krizo. Dokazoval je, da ob njihovi demokratični ureditvi, v kateri privatna iniciativa ni v ničemer omejevana, skoraj ni druge možnosti za obvladovanje stihije glede obsega proizvodnje hmelja razen zakona ponudbe in povpraševanja, ki edini lahko proizvodnjo hmelja zopet spravi v normalen okvir. To trditev je tudi podkrepil s sicer prepočasnim zniževanjem hmeljskih površin v ZR Nemčiji v zadnjih dveh letih.

Tovariš FEDOR PIRKMAJER (YU) je podal opazen in zelo ugodno sprejet prispevek naše delegacije o stanju organiziranosti jugoslovanske proizvodnje hmelja. Še zlasti je poudaril fleksibilnost organizacije jugoslovanskih hmeljarjev pri ukrepih za premagovanje stihije glede obsega hmeljarske proizvodnje in to, kako se jugoslovanska proizvodnja hmelja tvorno vključuje v napore za odpravo vzrokov zadnje hmeljske krize.

Gospod STANDRING, predstavnik gospodarske komisije Skupnega evropskega trga je prav na primerih Španije, ZDA, Velike Britanije in Jugoslavije poudaril, kako je ob

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

ustrezni organiziranosti in hotenju tudi v pogojih široke demokracije in svobodnega gospodarstva mogoče obvladovati stihijo in proizvodnjo hmelja usklajevati z realnimi potrebami še zlasti, če vemo, da je to predpogoj za ekonomsko zdrav razvoj te panoge. Vsi so razumeli, da so te besede iz znanih razlogov bile namenjene prvenstveno hmeljarjem ZRN.

Predsedujoči g. Broome je napovedal, da bo te materiale in prispevke s tega kongresa, kakor tudi statistične podatke in analize, ki jih je zbral g. Standing, pretresala delavna grupa ekonomske komisije, ki bo decembra letos zasedala v Angliji in na to tudi dala ustrezne predloge.

ZASEDANJE TEHNIČNE KOMISIJE: Potekalo je drugi dan kongresa popoldne, vodil pa ga je njen predsednik g. H. Kollman. Po sklepu zadnje seje komisije marca v Parizu je tematika tokratnega zasedanja omejena na pregled razvoja in današnjega stanja hmeljarstva države gostiteljice kongresa ter na problematiko namakanja hmeljišč in sušenja hmelja. Bili so podani 4 referati:

Dr. ANTONIO MONTERO FERNANDEZ je podal obsežnejši referat o razmeroma kratki zgodovini španskega hmeljarstva, današnjem obsegu te proizvodnje, celotni tehnologiji in njenih poglobitvenih značilnostih. S proizvodnjo hmelja so v Španiji pričeli šele leta 1946 in to z namenom, da vsaj delno oskrbijo lastno — dokaj razvito industrijo piva (ca. 17 milijonov hl letno) s hmeljem. Proizvodnja je nato enakomerno naraščala in dosegla s 1.891 ha leta 1973 svojo kulminacijo, nato neznatno upadla in znaša danes ca. 1.800 ha in okoli 2.500 t hmelja letno. Sortni sestav in pridelki so bili leta 1977 naslednji:

Sorte	Leto		Proizvodnja	
	ha	%	ton	%
H3	907	50,3	1.764	68
H7	596	33,0	721	28,2
Strissel-spalt	221	12,2	73e	2,8
Hallertauer	74	4,2	17	0,7
Ostale	5	0,3	3	0,1
SKUPAJ:	1.803	100	2.560	100

Kar 96 % površin oziroma 97 % proizvodnje je v provinci Leon, ostanek pa v provinci LaCoruna. Z ozirom na sortni sestav in večjo potrebo po aromatičnem hmelju nekaj hmelja zadnja leta izvozijo v glavnem za predelavo v ekstrakt, nekaj večje količine aromatičnega hmelja pa uvozijo. Značilnost proizvodnje hmelja je, da se ista odvija v izrazito aridnem podnebnju in se vsa hmeljišča, skoraj brez izjeme 3 do 5-krat letno namakajo. Tehnologija je sodobna in v bistvu ne zaostaja za tisto v zemljah z dolgoletno hmeljarsko tradicijo.

Dr. KARL BORDE (DDR) je imel referat na temo »Rezultati namakanja hmelja v DDR«. V času vegetacije imajo komaj 500 mm padavin. Ugotovili so zelo različno porabo vode z ozirom na čas in fazo vegetacije in sicer od 1 mm spomladi do 3,5 mm dnevno v času cvetenja in storžkanja hmelja. Do sedaj so namakali hmeljišča v glavnem površinsko, sedaj pa začenejo tudi z oroševanjem. V vseh primerih je namakanje zelo vplivalo na višje pridelke hmelja.

Dr. JAN KISGECI iz Inštituta za hmelj v Bačkem Petrovcu je v svojem referatu (Poraba vode v hmeljni rastlini in namakanje) obdelal isto problematiko. Mnogi konkretni rezultati raziskav, ki so jih na tem področju vodili v Vojvodini, kažejo, da je hmelj razmeroma velik porabnik vode in da zato talna vlaga, še zlasti v času bujne rasti hmelja, pogosto pade pod minimum. Dodajanje vlage v takih primerih zelo zboljšuje pridelek in vse kaže na veliko gospodarnost naložb v namakalne sisteme v hmeljiščih. Obdelal je vse sisteme namakanja, od klasičnega površinskega namakanja, preko oroševanja, pa vse do najsodobnejšega načina dodajanja vode s kapljanjem.

Dr. Srb (CSSR) je v svojem obširnem referatu podal zgodovinski prerez razvoja tehniške sušenja v Čehoslovaški od prvih najprimitivnejših začetkov do najsodobnejših tračnih — kontinuiranih sušilnic, ki jih danes že zelo na široko uporabljajo (sistem Cer — Čačak). V referatu ni bilo nekih pomembnejših novosti. Kljub temu pa je bil zanimiv, saj prav sušenje hmelja in manipulacija z njim po sušenju predstavljata še vedno velik problem zlasti na velikih obratih družbene proizvodnje.

OGLAD HMEJARSKEGA PODROČJA: Bil je na sporedu 3. dne kongresa. V okoličnici Leona se nahaja kar 96 % vseh španskih hmeljišč. Največja koncentracija hmeljišč je na področju okoli 15 km južno in jugozahodno od Leona, kjer se v kraju Carizzo nahaja tudi centralna hmeljarna licenčne firme S. A. E. Fomento del Lupulo. Detalneje smo si ogledali več nasadov in na kratko lahko strnemo karakteristiko španske proizvodnje hmelja.

Proizvodnja hmelja je izrazito drobnolastniška, žičnice zelo majhne in skoraj ni zaslediti take, ki bi presegala površino 1 ha, večina jih je celo izpod pol ha.

Vsa hmeljišča brez izjeme površinsko namakajo in so praviloma locirana na najboljših hmeljiščih in so zelo skrbno obdelana.

Država	Površine ha		Pridelek 1977	Ztr/50 kg 1978 (ocena)
	1977	1978		
Avstralija	950	950	42.000	37.000
Belgija	922	800	34.869	26.000
ZR Nemčija	19.250	17.622	740.137	580—600.000
CSSR	10.200	10.400	244.237	200—210.000
DDR	2.175	2.200	58.892	56.000
Anglija	5.923	5.900	144.662	185.000
Španija	1.803	1.803	40.942	45.000
Francija	984	864	34.287	31.500
Madžarska	504	550	10.256	10.000
Jugoslavija	3.240	3.085	89.710	89.400
Poljska	2.328	2.400	49.460	42—44.000
USA	12.344	12.531	496.930	496.930
SKUPAJ	60.623	59.105	1.986.382	1.798.830—1.830.000

Gost iz Argentine dr. Leskovar je poročal, da so njihove površine pod hmeljem še vedno 330 ha. Zadnja žetev letošnjega marca je dala skupno 240 t pridelka, ki pa še ni ves prodan. Argentinski pridelki hmelja so za naše pojme zelo nizki, pa tudi vsebina alfa smol izredno nizka. Zato še vedno iščejo za njih primernejše sorte.

Kratko poročilo o delu so podali tudi predsedniki vseh treh komisij. O delu ekonomske in tehnične komisije je bil že govor. V odsotnosti predsednika znanstvene komisije g. dr. Neve, ki pravkar na Poljskem pripravlja skorajšnje zasedanje te komisije, je o njenem delu spregovoril njen član g. Borde. Povedal je, da je poglobitveno delo te komisije bilo na zlahtnjenju in vzgoji novih sort in na uspešnejši borbi proti boleznim in škodljivcem, kar bo poglobitveno tema tudi na zasedanju te komisije, ki bo na Poljskem.

Gospod STANDRING (EVG) je pripomnil, da je treba v bodoče delati vse hmeljarske analize zopet na svetovni ravni in upoštevati podatke vseh dežel, ne pa samo članic IHB, kajti le tako lahko dobimo resnično popolno sliko in stanje hmeljarske proizvodnje v svetu.

Generalni sekretar dr. PAVLIČ je dal obširno pismeno poročilo o dejavnosti IHB in komisij v preteklem letu. Na osnovi kazalcev o gibanju površin in proizvodnji hmelja na eni strani in proizvodnji piva oziroma porabe hmelja na drugi strani prihaja do zaključka, da se je situacija okrog proizvodnje in porabe hmelja v svetu začela normalizirati. Vse kaže, da bo razvoj šel še nekoliko v to pozitivno smer in to daje rahel povod za optimizem za ponovno normalizacijo ekonomskega stanja v proizvodnji hmelja. To še zlasti zaradi tega, ker je zopet zelo poraslo povpraševanje po aromatičnem hmelju, te sorte pa imajo (z izjemo naših) praviloma nizek odstotek alfa smol, to pa povzroča po-

večanje dozacije hmelja v pivu in večjo potrebo po hmelju.

Za vodeče sorte hmelja H3 in H7, ki dajejo kar 97 % vsega hmelja, in so jih pred leti pod temi oznakami uvozili iz Belgije, je večina udeležencev takoj ugotovila, da gre tu v bistvu za sorti Brewers Gold in Norton Brewer. Ti dosega sicer znatno višji % alfa smol in višji pridelek, a sta slabe arome in zato, še zlasti prvo, tržišče vse bolj odklanja. Zdravstveno stanje v nasadu je zadovoljivo. Z glivičnimi boleznimi zaradi zelo suhega podnebja nimajo problemov, uši in rdečega pajka pa zelo uspešno zatirajo s talnimi insekticidi in sicer z enkratnim zalivanjem.

Po ogledu nasadov je bilo v centralni hmeljarni zelo prijetno tovariško srečanje s tamkajšnjimi proizvajalci hmelja.

GENERALNA SKUPŠČINA. Zasedala je v soboto ob 10. uri.

Po uvodnih formalnostih dnevnega reda: otvoritvi, potrditvi zapisnika zadnjega zasedanja in veseli ugotovitvi, da so tokrat na zasedanju prisotni predstavniki vseh članic, je predsednik g. Lane predal nadaljnje vodstvo zasedanja predstavniku gostiteljice kongresa vodji španske delegacije g. J. M. Arce-negvi Silas.

Na osnovi pismenih poročil, ki so jih dali predstavniki članic IHB, je bil sestavljen naslednji pregled površin in pridelkov hmelja v l. 1977 in 1978:

večanje dozacije hmelja v pivu in večjo potrebo po hmelju.

Realizacija finančnega načrta za leto 1977-78, ki izkazuje 5.090,21 dolarjev stroškov, oziroma 691,21 dolarja zgube, ki se pokriva iz rezerve in predračun stroškov za leto 1978-79 v višini 4.340 dolarjev, je skupščina na predlog revizorjev enoglasno potrdila. Do lanske letne izgube je prišlo zaradi povečanih stroškov lanskeletnega kongresa IHB v Yakimi (ZDA).

Pri naslednji točki dnevnega reda je g. Blest (Anglija) povabil prisotne, da se udeležijo naslednje leto kongresa IHB, ki bo od 8. do 11. avgusta v mestu EASTBOURNE v južnem Kentu. Povabilo je bilo sprejeto z odobravanjem in ploskanjem.

V nadaljevanju je bilo podeljenih 24 odklapanj »Hopfenorden«, od tega eno II. stopnje. To edino odklapanje II. stopnje je bilo podeljeno predsedniku IO Poslovne skupnosti za hmeljarstvo tovarišu Vinko Kolencu. To je veliko mednarodno priznanje tovarišu Kolencu za njegovo več kot 20-letno uspešno delo v naših, kakor tudi mednarodni hmeljarski organizaciji, istočasno pa je to hkrati tudi priznanje slovenskemu hmeljarstvu, na katerega je ozko povezano dolgoletno delo tovariša Kolenca.

Končno je generalna skupščina na predlog predsednika ekonomske komisije gospoda Bromma sprejela naslednjo resolucijo:

»Prve cenitve pričakovanega pridelka 1978 kažejo nasproti letu 1977 zmanjšanje za približno 190.000 ztr/50 kg. Vegetacijski pogoji niso bili dobri in površine so se zmanjšale za približno 1.600 ha.

IHB poudarja oziroma ugotavlja kot nujno, da člani podvzamejo nadaljnjo iniciativo za stabilizacijo t. j. zmanjšanje hmeljskih površin v svetu, še zlasti pa pri sortah z višjo

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

kim odstotkom alfa smol, pri čemer pa mora upoštevati, da morajo pivovarne imeti pri nakupu hmelja prosto izbiri sorte».

Ob zaključku se je predsednik IHB g. Lane pristrčno zahvalil španskim prijateljem za odlično organizacijo tega kongresa in še posebej poudaril velike zasluge g. J. M. Arcenequi.

Vzporedno z delovnim delom kongresa je bil organiziran tudi ogled več zgodovinskih, znamenitosti v mestu Leon in poldnevno potovanje skozi turistično zelo zanimivo področje Val. Porquero v Pirinejih z ogledom izredno lepe podzemске jame, ki se v mnogočem lahko kosa z našo Postojnsko jamo ali

jo celo prekaša po nekaterih izrednih dimenzijah.

Zelo zanimivo in hkrati poučno je bilo tudi potovanje z avtobusom od Madrida do 325 km oddaljenega Leona in nazaj. Potekalo je skozi predele, ki so značilni za notranjost Španije. Podnebje je aridno, padavin v času vegetacije zelo malo, v juliju in avgustu praktično nič in brez namakanja. Od poljščin za silo uspeva le ozimna pšenica, ki tudi vzema največje površine. Vse ostale kulture: sladkorna pesa, lucerna, silažna koruza in sončnice je treba namakati in je zato delež teh kultur v kolobarju pogojen s količino razpoložljive vode za namakanje. Na področju namakanja je storjenega zelo veliko. Vide-

li smo gigantske namakalne sisteme z detajlno namakalno mrežo iz betonskih elementov. Namakajo v glavnem površinsko, nekaj pa tudi z oroševanjem. Vsi namakalni sistemi so grajeni po istem modelu, pri čemer zlasti za detajlno mrežo koristijo industrijsko izdelane betonske montažne elemente.

Končna ocena vseh udeležencev kongresa je bila, da so se španski hmeljarji tudi tokrat izkazali kot odlični organizatorji kongresa. Vse, razen manjših pomanjkljivosti pri simultnem prevajanju, je potekalo brezhibno. Zato lahko trdimo, da je letošnji kongres IHB bil za vse udeležence enkratno strokovno koristno in prijetno doživetje.

inž. Vinko Molan

Dr. Tone Wagner in Cvetka Mastnak

UDK 633.791:

Hüller Bitterer - triploidna hmeljna sorta

UVOD

Hüller Bitterer je nemška sorta hmelja, vzgojena s križanjem v Hüllu na Bavarskem. Aprila 1973 smo dobili sadike s Hans-Pfälf Instituta, Hüll. Aprila naslednje leto smo še dobili ukoreninjenec te sorte. Sadilni material smo posadili v mednarodni sortni poskus III in v kolekcijo sort.

Rastline Hüller Bittererja so vzbudile pozornost zaradi večjih rež in bujnejše rasti kot pri drugih rastlinah. Kot nekatere druge diploidne rastline hmelja smo kolhicinirali tudi Hüller Bitterer, da bi dobili tetraploidno sorto, vendar kolhiciniranje ni uspelo.

METODA DELA

To delo je bilo povod za podrobnejšo citološko analizo sorte Hüller Bitterer. Za analizo smo vzeli po dve sadiki Hüller Bittererja iz mednarodnega sortnega poizkusa in sortimenta. V metafazi prve mitotske delitve smo ugotavljali število, velikost ter morfologijo kromosomov ločeno za vsako rastlino. Celice z delitvijo smo fotografirali in iz fotografij prerisali kromosome. Kromosomi sorte Hüller Bitterer rastlin iz mednarodnega sortnega poskusa in iz sortimenta so po morfologiji in velikosti podobni kot kromosomi različnih celic iste rastline (razlike nastanejo zaradi načina dela — tehnike), zato smo izdelali enoten idiogram.

Koreninske vršičke smo pretretirali v vodni raztopini alfa-mono-brom naftalena pri 5° C za 24 ur. Vršičke smo nato fiksirali v mešanici absolutnega alkohola in ledocetne kisline v razmerju 3:1. Tako fiksirani vršički ostanejo precej časa primerni za opazovanje. Sledilo je barvanje po Feulgenu in 4 minutna hidroliza v 1N HCl. Nato smo območje delitve zmečkali v kapljici karmin očetne kisline, ki povzroča intenzivnejše obarvanje kromosomov. Z rahlim pritiskom na krovnosteklo je nastal preparat (mečkanec), v katerem so bili kromosomi običajno lepo razporejeni v eni ravnini.

Deset metafaz smo fotografirali in na fotografijah izmerili posamezne dolžine kromosomov in njihovih krakov. Na podlagi vseh desetih izmerjenih kromosomskih kompletov smo izračunali povprečno dolžino vsakega homolognega kromosoma in njih krakov v μ ter njihove relativne dolžine v %. Homologne kromosome smo na podlagi velikosti in primarnega zažetka razvrstili tako, da so najprej meta- in submetacentrični kromosomi, akrocentričen kromosom pa ni na zadnjem mestu kot običajno, ampak na sedmem, ker je na meji med sub- in akrocentričnim glede na primarni zažetek in velikost.

Iz vrednosti relativnih dolžin je izdelan idiogram, kjer predstavlja vsak narisani kromosom tri homologne kromosome.

REZULTATI

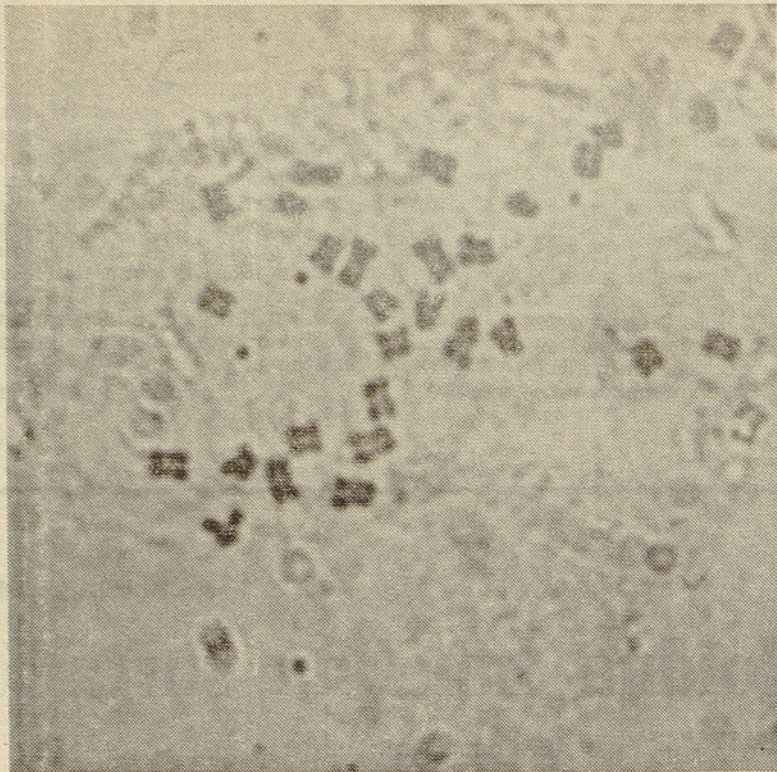
Hüller Bitterer je triploid. Da je to res, dokazujejo tudi potomci križanja Hüller Bitterer x divji moški 3/3, ki imajo različno kromosomsko število. V tej družini so pogosti monosomni tetraploidi ($2n-1$), monosomni triploidi ($2n-1$), trisomni diploidi ($2n+1$), triploidi in celo tetraploidi. Rastline so neizenačene, šibke rasti, pojavljajo se palčaste, stožčaste oblike in oblike koša. Precej rastlin je enodomnih. Trte so zelene do zelenorjave, srednje do debele. Olistanost je pri tetraploidu slaba, pri ostalih močna. Listi so manjši in srednje veliki, temno zelene barve, pet krpati, globoki narezani. Zalisticniki so od 10 do 80 cm dolgi. Storžki so zaprti.

Tudi družine Hüller Bitterer x 4/4, Hüller Bitterer x 3/4, Hüller Bitterer x 9/1 in Hüller Bitterer x 2/1 so zelo neizenačene po morfoloških znakih in bujnosti rastlin. Mnogo semen je sterilnih, kar je posledica morfološke motnje zaradi neparanih kromosomov. Veliko neizenačenost se kaže tudi v kromosomski sliki. Pojavljajo se aneuploidi, ki so zanimivi za citološke raziskave. Pogosti so monosomni triploidi $2n = 29$ in trisomni diploidi $2n = 21$. Podrobnejše citološke analize teh še niso bile narejene.

METAFAZA

1.		1,4 μ 1,8 μ	metacentričen
2.		1,2 μ 1,8 μ	submetacentričen
3.		1,1 μ 1,7 μ	submetacentričen
4.		1,4 μ 1,1 μ	metacentričen
5.		1,0 μ 1,4 μ	submetacentričen
6.		1,0 μ 1,2 μ	metacentričen
7.		0,8 μ 1,6 μ	akrocentričen
8.		0,8 μ 1,2 μ	submetacentričen
9.		0,7 μ 1,2 μ	submetacentričen
10.		0,6 μ 1,1 μ	submetacentričen

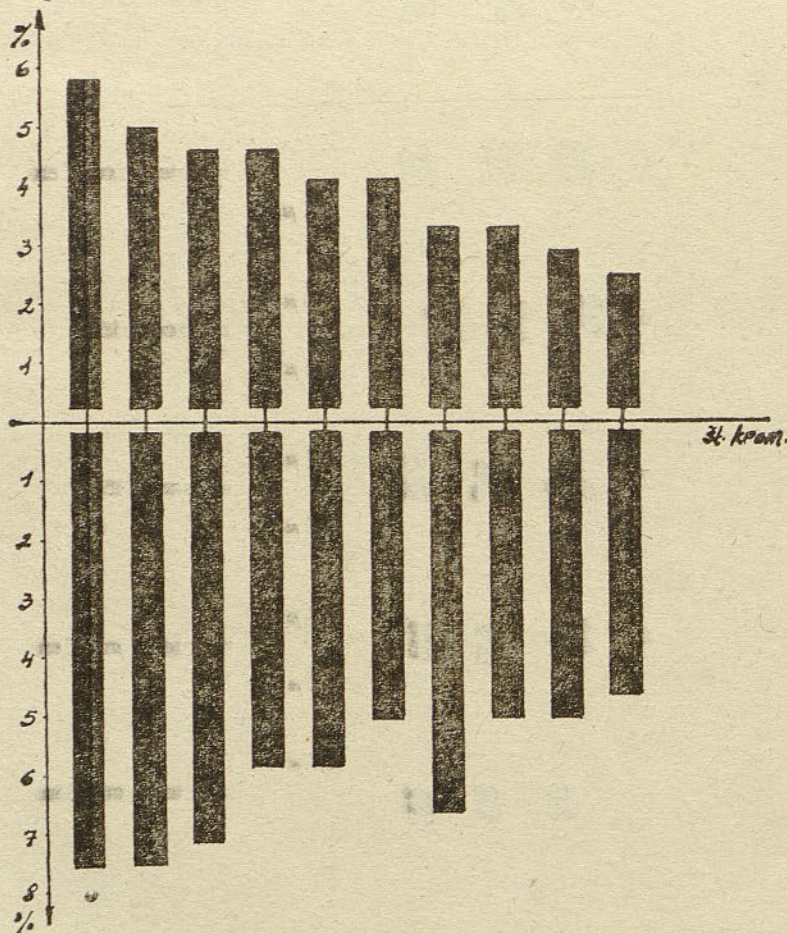
Homologni kromosomi (velikost, morfologija, lega centromere)

Hüller Bitterer

Hüller Bitterer Kromosom	Dolžina v μ			Relativna dolžina v %			Razmerje	
	D	K	sk.	D	K	sk.	D	K
1	1,8	1,4	3,2	7,5	5,8	13,3	1	0,77
2	1,8	1,2	3,0	7,5	5,0	12,5	1	0,66
3	1,7	1,1	2,8	7,1	4,6	11,7	1	0,65
4	1,4	1,1	2,5	5,8	4,6	10,4	1	0,78
5	1,4	1,0	2,4	5,8	4,1	9,9	1	0,71
6	1,2	1,0	2,2	5,0	4,1	9,1	1	0,83
7	1,6	0,8	2,4	6,6	3,3	9,9	1	0,50
8	1,2	0,8	2,0	5,0	3,3	8,3	1	0,66
9	1,2	0,7	1,9	5,0	2,9	7,9	1	0,58
10	1,1	0,6	1,8	4,6	2,5	7,1	1	0,54

Skupna dolžina vseh kromosomov je 72,3 μ

IDIOGRAM IZDELAN NA OSNOVI RELATIVNIH DOLŽIN KROMOSOMOV

ZAKLJUČEK

Hüller Bitterer je triploid s kromosomskim številom $2n = 30$. Dolžina celotnega kromosomskega kompleta je 72,3 μ . Morfološko nastopajo trije metacentrični, šest submetacentričnih in en akrocentričen kromosom.

LITERATURA

1. Darlington G. D.: Citology, Land A. Churchill Ltd., London 1965.
2. Haunold A.: Citology, Sex Expression and Growth of a Tetraploid x Diploid Crosse in Hop (*Humulus lupulus* L.); Reprinted from Crop Science, Vol. 11, 1971, p. 868—871.
3. Kralj D.: Uspehi raziskav na genetiki in žlahtnjenju hmelja; Hmeljar, Priloga 2, 1973, str. 7—8.
4. White M. J. D.: The Chromosomes, Campon and Hall, London.

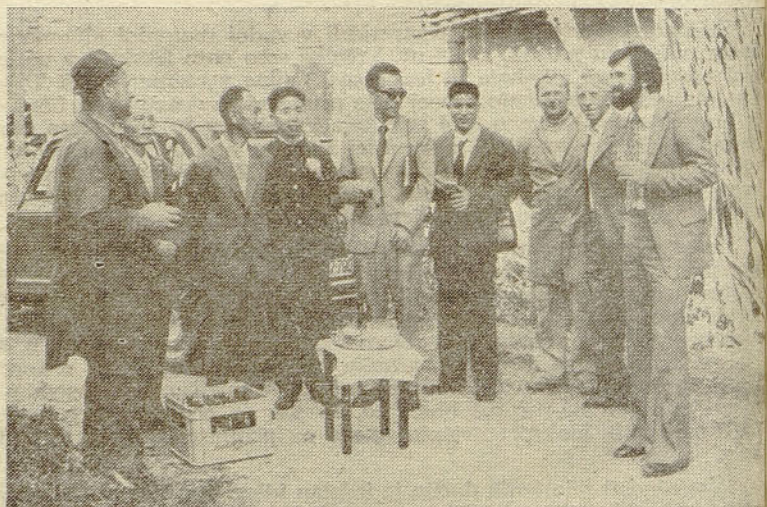
HMELJARSTVO NA KITAJSKEM

V septembru je Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec obiskala kitajska strokovna delegacija. Gostje s Kitajske so se zanimali za pridelovanje hmelja in proizvodnjo piva. Ogledali so si Inštitut, Hmezad in pivovarno Laško. Z ogledi pri nas so bili zadovoljni in upajo na nadaljnje sodelovanje. Na kratko so nam predstavili tudi hmeljarstvo LR Kitajske.

Hmeljarstvo na Kitajskem je zelo obsežno. Razširjeno je med 30 in 46° S širine. Zaradi velike razprostranjenosti so podrobneje predstavili samo dva rajona in sicer Tshingtao (Cingtau), ki leži 1200 km jugovzhodno od Pekinga, kjer imajo 120 ha hmelja na hmeljevkah in Sinkiang, ki leži na severozahodu Kitajske in v katerem je 1200 ha hmelja na žičnicah. Pridelajo do 27 q hmelja na ha povprečno pa okrog 15 q.

V rajonu Tshingtao, ki leži na 36° severne širine ima hmeljarstvo 60-letno tradicijo. Zemlja tam je rahlo kislja (pH 6—6,5) in vsebuje veliko kalija. Primanjkuje jim dušika. Hmelj sadijo na razdaljo 150×150 cm. Za oporo v tem rajonu uporabljajo 2 m visoke hmeljevke, ki jih na vrhu povežejo, da podaljšajo oporo. Hmelj obrezujejo ob prvem vzniku v marcu in napeljejo po dve trti na hmeljevko. Čas cvetenja hmelja je različen. Najprej se pojavi cvetje na glavnih trtah, pozneje pa zacvetijo še stranske. Temu ustrezno je tudi zorenje in obiranje hmelja. Storžki na glavnih trtah dozorejo zelo zgodaj, na stranskih — za listnikih pa pozneje. Tako obirajo od 15. julija do 15. septembra sproti, kakor hmelj dozoreva. Verjetno imajo nizko oporo zaradi podbiranja, kot pravimo takšnemu načinu obiranja pri nas in ga pri hmelju že zdavnaj ne poznamo več. Ko začnejo z obiranjem, prenehajo z dognojevanjem.

V rajonu Sinkiang sadijo hmelj na razdaljo 3×1 m, vzgoja pa je žična.

Kitajski gostje so ujeli obiranje za rep še pri Vikiju Gajšku v Arjavasi in pri njem z zadovoljstvom poskusili pivo, ki postaja tudi na Kitajskem vedno bolj zaželeno pijačo

Povedali so, da imajo 5 sort in sicer:

1. Tshingato (veliki cvet)
2. Tshingtao (mali cvet)
3. Chang Pai I. (ime po gori na severozahodu, kar pomeni vedno bel)
4. Chang Pai II.
5. Helado (sorta, ki je prinesena od drugod)

Na severozahodu Kitajske imajo tudi bogata nahajališča divjega hmelja.

O raziskovalnem delu pri njih so povedali, da je šele na začetku in ga želijo okrepiti, pa še to, da je tam, kjer gojijo hmelj, zelo lepo in nas povabili, naj se o tem prepričamo.

SAMOUPRAVNI

predpisi

NOVEMBER 1978

PRILOGA HMELJARJA

ŠTEVILKA 32

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

O ZDRUŽITVI V SESTAVLJENO ORGANIZACIJO
ZDRUŽENEGA DELA »HMEZAD«
KMETIJSTVO, INDUSTRIJA, TRGOVINA
IN GOSTINSTVO, N. SUB. O. ŽALEC

(predlog)

STATUT

SESTAVLJENE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA
»HMEZAD« ŽALEC

(predlog osnutka)

Na podlagi 40. člena Ustave SR Slovenije, 16., 382., 384. in 386. člena zakona o združenem delu, sprejmejo delavci in kmetje, organizirani v delovnih organizacijah in kmetijskih zadrugah:

1. HMEZAD — Kmetijstvo Žalec, Šempeter v Savinjski dolini

2. HMEZAD — Kmetijski kombinat, Šmarje pri Jelšah

3. HMEZAD — Kmetijstvo Ilirska Bistrica, Ilirska Bistrica

4. HMEZAD — Kmetijska zadruga »Savinjska dolina«, Žalec

5. HMEZAD — Kmetijska zadruga »Celje«, Celje

6. HMEZAD — Kmetijska zadruga »Drava«, Vuzenica

7. HMEZAD — Vrtinarstvo Celje, Celje

8. HMEZAD — Sadjarstvo Mirošan, Kasaže, Petrovče

9. HMEZAD — Tovarna krmil, Žalec

10. HMEZAD — Celjska mesna industrija, Celje

11. HMEZAD — Celjske mlekarne, Celje

12. HMEZAD — Strojna Žalec, Žalec

13. HMEZAD — Eksport-import, Žalec

14. HMEZAD — Notranja trgovina, Žalec

15. HMEZAD — Gostinstvo-turizem, Žalec

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

O ZDRUŽITVI V SESTAVLJENO ORGANIZACIJO ZDRUŽENEGA DELA
»HMEZAD« — KMETIJSTVO, INDUSTRIJA, TRGOVINA IN GOSTINSTVO,
N. SUB. O. ŽALEC

I. TEMELJNE DOLOČBE IN CILJI ZDRUŽEVANJA

1. člen

S sprejemom tega sporazuma smo se delavci in kmetje podpisnic sporazumeli, da bomo zadeve in posle skupnega interesa, opredeljene v tem sporazumu, uresničevali z medsebojnim sporazumevanjem, v povezanosti in soodvisnosti pri ustvarjanju, pridobivanju in razpolaganju z dohodkom.

Na načelih medsebojne odgovornosti in solidarnosti odločamo o delu in poslovanju temeljne organizacije, v kateri delamo in v delovni ter sestavljeni organizaciji, v kateri združujemo delo in sredstva.

SVobodno prevzemamo obveznosti s samoupravnimi sporazumi in dogovori o osnovah planov.

Na podlagi združevanja dela in sredstev in rezultatov, ki jih pri tem dosegamo, uresničujemo svoj osebni, skupni in družbeni, materialni in moralni interes in pravico, da uživamo rezultate svojega živenga in minulega dela ter pridobitve splošnega materialnega in družbenega napredka.

Varujemo in razvijamo socialistične samoupravne odnose in bomo izpopolnjevali svoje delovne, upravljalške in druge sposobnosti in se razvijali v celovite ustvarjalne osebnosti.

2. člen

S tem samoupravnim sporazumom podpisnice urejamo:

- 1) cilje združevanja;
- 2) statusne določbe;
- 3) družbenoekonomske osnove odnosov in povezav ter določanje poslovne politike v SOZD; posle in opravila skupnega pomena; koordiniranje delovnega procesa in sprejemanje ukrepov za tekoče uresničevanje sprejetih ciljev združitve, in plan-
skih in drugih nalog;
- 4) medsebojna razmerja delavcev v SOZD;
- 5) samoupravne organe v SOZD;
- 6) notranjo arbitražo;
- 7) odgovornosti za neizpolnjevanje sporazuma;
- 8) pristopanje in izstopanje iz SOZD — prenehanje SOZD;
- 9) prehodne in končne določbe.

1.1. Cilji združitve

3. člen

Podpisnice združujemo svoje delo in družbena sredstva po določilih tega sporazuma z namenom, da bi skupaj ustvarile naslednje cilje:

— dolgoročno zagotavljale hitrejši razvoj in ekonomsko varnost svojega poslovanja ob upoštevanju dogovorjene dolgoročne delitve dela;

— zagotavljale pogoje za večji dohodek, večji osebni in družbeni standard zaposlenih in s tem zagotavljale večjo socialno varnost svojih delavcev;

— razvijale in uvajale sodobno organizacijo dela in tehnologijo, racionalno izkoriščale proizvodne, skladiščne, trgovinske in kadrovske kapacitete ob medsebojni delitvi dela in s tem zmanjšale stroške proizvodnje;

— zagotovile čimbolj celovito ponudbo z usklajenim nastopom na domačem in tujem tržišču;

— sporazumno združevale sredstva za hitrejšo realizacijo razvojnih programov;

— stalno izpopolnjevale organizacijo dela, samoupravljanje ter strokovno in družbeno izpopolnjevanje delavcev;

— enotno nastopale in sodelovale s krajevnimi skupnostmi, samoupravnimi interesnimi in družbenopolitičnimi skupnostmi, z organizacijo potrošnikov ter družbenopolitičnimi organizacijami;

— uresničevale družbeni dogovor o organizirani proizvodnji in preskrbi prebivalstva ožjega in širšega območja s kmetijsko-prehrabnenimi proizvodi v skladu z dogovori, h katerim pristopijo posamezne podpisnice.

1.2. Uresničevanje ciljev združitve

4. člen

Skupne cilje, navedene v prejšnjem členu, bomo dosegli s skupno poslovno politiko, s tem da bomo:

— sprejemali skupni razvojni program, srednjeročne načrte in usklajevali letne gospodarske načrte;

— sporazumno združevali sredstva za realizacijo naložb skupnega pomena, določenih v samoupravnih sporazumih o temeljnih plana razvoja in za zagotovitev likvidnosti podpisnic;

— skupno nastopili pri dogovorjeni nabavi in prodaji blaga;

— skupno določale poslovni predmet podpisnic v okviru proizvodne dejavnosti in dejavnosti SOZD;

— pospeševali razvoj kmetijske proizvodnje v organizacijah v sestavi SOZD in v povezavi z drugimi kmetijskimi organizacijami ter v združevanju dela, zemljišč in sredstev s kmeti;

— pospeševali razvoj živilske industrije s stališča racionalnega izkoriščanja razpoložljive surovinske osnove v skladu s potrebami domačega in inozemskega tržišča;

— razvijali notranjo in zunanjo trgovinsko dejavnost z namenom čimboljše prodaje lastnih proizvodov in za čimboljšo preskrbo potrošnikov;

— razvijali kvaliteto in kvantiteto storitev v hotelih, turističnih in gostinskih dejavnostih;

— razvijali raziskovalno in inventivno dejavnost, posodabljali tehnologijo proizvodnje in posodabljali poslovanje z uvažanjem sodobne organizacije dela in računalništva;

— določali skupna načela enakopravne delitve ustvarjenega dohodka;

— skupno nastopali pri bankah, drugih OZD pri najemanju kreditov ter sprejemali skupna stališča v odnosih z zavarovalnicami;

— skupno nastopali na zunanjem tržišču, pri pridobivanju sredstev in pravic za uvoz blaga in opreme, za najemanje mednarodnih kreditov ter dajanje garancij v te namene;

— skupno nastopali pri poslovnem povezovanju in samoupravnem sporazumevanju v zadevah skupnega interesa za dve ali več podpisnic in določali skupne predstavnike, delegacije v razne oblike poslovnega povezovanja in združevanja;

— ustanavljali skupna predstavništva doma in v tujini in skupno nastopali na sejmih, razstavah in ekonomsko-propagandnih akcijah;

— določali enotna izhodišča kadrovske politike, izobraževanja in zadev družbenega standarda;

— enotno izvajali hranilno-kreditno poslovanje in

— druge skupne zadeve, za katere se podpisnice sporazumejo.

II. STATUSNE DOLOČBE IN PRAVNI POLOŽAJ SOZD

2.1. Firma, sedež in zaščitni znak

5. člen

Firma sestavljene organizacije združenega dela je:

SOZD »Hmežad« kmetijstvo, industrija, trgovina in gostinstvo, n. sub. o. Zalec.

Skrajšana firma je:

Hmežad n. sub. o. Zalec.

Sedež SOZD je v Žalcu, Žalskega tabora 11.

6. člen

V poslovanju s tujino lahko SOZD uporablja firmo v angleškem jeziku, ki se glasi:

Hmežad ...

Skrajšano ime firme v angleščini je:

Hmežad, Zalec ...

7. člen

SOZD in njene članice imajo enoten zaščitni znak, ki je opisan v statutu SOZD.

Zaščitni znak SOZD se uporablja skupaj z blagovno ali storitveno znamko in v druge namene, ki so določeni s statutom ali posebnimi pravili.

Za hmelj se uporablja dosedanji tradicionalni zaščitni znak.

8. člen

Podpisnice bodo obvezno v svoji firmi uporabljale del firme SOZD, to je »Hme-zad« in njen zaščitni znak.

Zaščitni znak obvezno uporabljajo podpisnice na dopisih, žigih, izdelkih, v ekonomski in ostali propagandi in dokumentaciji.

2.2. Dejavnosti SOZD

9. člen

Dejavnosti SOZD, ki jih bodo podpisnice usklajeno opravljale, so naslednje:

- 1) Kmetijstvo in ribištvo
- 2) Živilska industrija
- 3) Kovinsko-predelovalna industrija
- 4) Trgovina na debelo
- 5) Trgovina na drobno
- 6) Zunanja trgovina
- 7) Gostinstvo in turizem
- 8) Transportna dejavnost
- 9) Znanstveno-raziskovalna dejavnost.

Stranska dejavnost SOZD je:

- 1) Projektiranje in druge sorodne tehnične storitve
- 2) Raziskovalno-razvojne storitve
- 3) Avtomatska obdelava podatkov.

V okviru navedenih dejavnosti bodo združene organizacije v svojih statutih natančneje opredelile svoj predmet poslovanja (glavno in stranske dejavnosti) z upoštevanjem delitve dela med podpisnicami. Za razvijanje novih dejavnosti pri posameznih združenih organizacijah mora dati soglasje poslovni odbor SOZD, če je že ista dejavnost razvita pri drugi podpisnici.

2.3. Pooblastila SOZD v pravnem prometu

10. člen

SOZD ima v pravnem prometu naslednja pooblastila za sklepanje pravnih poslov:

— sklepanje finančno-kreditnih pogodb z bankami in drugimi kreditorji pri najemanju posojil in dajanje garancij za naložbe skupnega pomena iz naslova združenih sredstev;

— sklepanje pogodb o investicijskih vlaganjih iz združenih sredstev in ko je investicija v skladu s skupnim razvojnim programom;

— sklepanje pravnih poslov v zvezi s pripravo, izvajanjem in nadzorom investicij iz združenih sredstev;

— sklepanje pogodb o skupnih vlaganjih v objekte družbenega standarda iz združenih sredstev;

— izvajanje programa ekonomske propagande iz združenih sredstev;

— sklepanje poslov za dela delovne skupnosti SOZD;

— izvajanje skupnega programa izobraževanja;

— odločanje o uporabi sredstev skupnega sklada skupne porabe;

— izdajanje internega glasila »Hme-ljar«;

— opravljanje storitev računalniškega centra;

— zastopanje združenih organizacij pred sodišči, razsodišči in drugimi upravnimi organi.

11. člen

SOZD lahko opravlja tudi posle pravnega prometa s tretjimi osebami v svojem imenu in za račun podpisnic na podlagi določil samoupravnega sporazuma o temeljih skupnega plana in na tej podlagi predhodno sklenjenih dogovorov, za račun katerih bo take posle sklepala.

Ti posli so:

— opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti v zvezi s posli, vezanimi za mednarodno financiranje, ustanavljanje podjetij in predstavništev v tujini ter o dolgoročnih poslih in večjih investicijskih nabavah v zunanjetrgovinskem prometu;

— pristopanje k samoupravnim sporazumom in družbenim dogovorom o zadevah, ki se nanašajo na več podpisnic, združenih v SOZD;

— dajanje garancij SOZD za račun podpisnic ali za račun drugih OZD, s katerimi so podpisnice v trajnih poslovnih odnosih;

— sklepanje poslov blagovnega prometa po predhodnem sporazumu dveh ali več podpisnic.

2.4. Odgovornost — jamstvo

12. člen

Za obveznosti SOZD do tretjih pravnih oseb, za posle po 10. členu tega sporazuma, ki jih sklepa v svojem imenu in za svoj račun, odgovarjajo podpisnice neomejeno subsidiarno (n. sub. o.).

Če bodo uveljavljena jamstva po določbah prvega odstavka tega člena, morajo podpisnice, ki so bile udeležene pri skupnih poslih iz združenih sredstev, vrniti podpisnicam porabljena sredstva, ki pri poslih niso bila udeležena.

13. člen

Za obveznosti SOZD do tretjih pravnih oseb, ki jih sklepa v svojem imenu in za račun podpisnic, odgovarjajo te podpisnice v sorazmerju z njihovo udeležbo v celotnem poslu z vsemi sredstvi.

14. člen

Med podpisnicami ni medsebojne odgovornosti za obveznosti do tretjih oseb, razen v primerih, kadar se za tako odgovornost dogovorijo s posebnim sporazumom.

S sporazumom se dogovorijo o medsebojni odgovornosti za pokrivanje poslovnega rizika za uresničevanje skupne proizvodnje, vlaganje sredstev v skupne naložbe in drugih kreditnih in finančnih aranžmajev.

15. člen

SOZD lahko prevzema jamstvo za pokrivanje obveznosti podpisnic v celoti ali do določene višine le na podlagi soglasja vseh podpisnic.

Obveznosti do tretjih oseb v imenu in za račun posamezne podpisnice lahko prevzema SOZD le, če ga za to pooblastijo. Podpisnice se v teh primerih neposredno dogovorijo o oblikah medsebojne odgovornosti.

2.5. Zastopanje

16. člen

SOZD predstavlja, zastopa in zanj podpisuje glavni direktor kot individualni poslovodni organ.

Glavni direktor je pooblaščen, da zastopa SOZD in da sklepa pravne posle, ki so v skladu s tem sporazumom.

Glavni direktor lahko del pooblastil prenese na druge delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v SOZD v skladu z njihovim področjem dela.

Poleg glavnega direktorja zastopajo SOZD delavci s posebnimi pooblastili na naslednjih delih in nalogah:

1. Pomočnik glavnega direktorja za splošne zadeve.
2. Pomočnik glavnega direktorja za razvojno področje.

Delavski svet lahko glede na potrebo za koordinacijo posameznih dejavnosti v SOZD imenuje še druge pomočnike glavnega direktorja, ki zastopajo SOZD.

Podrobne določbe glede zastopanja SOZD, prenos pooblastil in pristojnosti delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi bodo urejene v statutu SOZD.

III. DRUŽBENOEKONOMSKE OSNOVE ODNOSOV IN POVEZAV TER DOLOČANJE POSLOVNE POLITIKE V SOZD

17. člen

Svoje družbenoekonomske odnose in povezanost v SOZD bomo delavci združenih organizacij uresničevali:

1) z opredelitvijo poslov in opravil skupnega pomena;

2) prek organizacij za opravljanje poslov in opravil skupnega pomena;

3) z urejanjem medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka;

4) z urejanjem medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in razporejanju skupnega dohodka na podlagi združevanja dela in sredstev;

5) z urejanjem medsebojnih razmerij v svobodni menjavi dela;

6) z združevanjem sredstev za skupne namene v SOZD;

7) z določanjem in izvajanjem skupne poslovne politike;

8) s sistemom skupnega planiranja in programiranja;

9) z urejanjem drugih medsebojnih razmerij, določenih v tem sporazumu.

3.1. Posli in opravila skupnega pomena

18. člen

Posli in opravila, s katerimi delavci združenih organizacij uresničujemo skupne interese v okviru povezave v SOZD, so:

1. planiranje razvoja;
2. znanstveno, raziskovalno in pospeševalno delo skupnega pomena;
3. marketing in komercialna koordinacija;
4. skupna zunanjetrgovinska koordinacija;
5. interno bančno in hranilno-kreditno poslovanje;
6. planiranje in organizacija poslovanja;
7. kadrovska politika na področju izobraževanja, planiranja, družbeni standard;
8. organizacija obveščanja;
9. organiziranje elektronske obdelave podatkov;
10. splošni in pravni posli in organizacija varstva pri delu.

Okvirni posli in opravila, navedeni v prvem odstavku, so opredeljeni v tem sporazumu, natančneje pa v samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah in odgovornostih, ki podrobno urejajo izvajanje posameznih skupnih zadev ter v sporazumu o temeljih skupnega srednjeročnega plana.

19. člen

Skupno planiranje razvoja bo temeljna oblika aktivnosti za doseganje ciljev združitve v SOZD in stalno usklajevanje posameznih dejavnosti v SOZD.

Planiranje razvoja bo zajemalo razvoj posameznih dejavnosti in razvoj posameznih organizacij ob upoštevanju enotne metodologije planiranja razvoja in analiz za izvajanje skupnih planov in programov.

20. člen

Za realizacijo določil prejšnjega člena bomo v sporazumih o temeljnih planov, s srednjeročnimi plani in letnimi plani opredeljevali zadeve skupnega interesa, medsebojne pravice in obveznosti in kriterije za določitev teh interesov.

S temi plani in sporazumi bomo urejali zlasti:

- razvoj tistih dejavnosti, ki so pomembne za usklajenost pogojev gospodarjenja DO v SOZD in za njihovo medsebojno sodelovanje po smeri in obsegu;

- združevanje sredstev in dela neposredno med posameznimi delovnimi organizacijami v okviru SOZD ter z drugimi OZD za uresničitev skupnih nalog po načinu in obsegu združevanja;

- združevanje sredstev prek interne banke za uresničevanje predvidenega razvoja in financiranje tekočega poslovanja po obsegu, načinu in pogojih združevanja.

Vsebinsko skupnih planov v SOZD bomo po načelih istočasnega in kontinuiranega planiranja usklajevali s plani, ki jih sprejmejo delovne organizacije v SOZD z delovnimi organizacijami izven SOZD in z razvojnimi programi družbenopolitičnih skupnosti.

21. člen

Raziskovalno in pospeševalno delo skupnega pomena bomo organizirali z namenom:

- da na najbolj racionalen način iščemo možnost za razvoj in izpopolnitev tehnoloških postopkov v posameznih dejavnostih, ki jih opravljajo posamezne TOZD in enovite delovne organizacije;

- da izpopolnjujemo organizacijo dela in sistem poslovanja;

- da izpopolnjujemo sistem ocenjevanja kvantitete in kvalitete dela ter učinkovitosti gospodarjenja s sredstvi;

- da ugotavljamo ustreznost predvidenih združevanj dela in sredstev.

Raziskovalno delo skupnega pomena v SOZD bomo povezovali tudi z raziskovalnim delom drugih organizacij združenega dela, zlasti s specializiranimi znanstvenimi institucijami.

Celotno znanstveno-raziskovalno delo bo usmerjeno k rešitvam za povečanje možnosti za ustvarjanje dohodka in boljše medsebojne odnose v združenem delu.

22. člen

Marketing in komercialna koordinacija skupnega pomena se bo opravljala in razvijala prek strokovne službe na nivoju SOZD usklajeno z marketing dejavnostjo na nivoju podpisnic.

Skupni marketing zajema predvsem naslednje aktivnosti:

- raziskave prodajnega tržišča za čim boljši plasman lastnih pridelkov in proiz-

vodov; koordinacija skupnega nastopa združenih organizacij pri skupnih kupcih;

- raziskave nabavnega tržišča in organizacija skupne nabave za doseganje optimalnih rezultatov;

- sklepanje komercialnih pogodb na podlagi predhodnega sporazuma med združenimi organizacijami in nosilci dejavnosti;

- dogovarjanje z drugimi OZD o poslovnno-tehničnem sodelovanju;

- organizacija skupne ekonomske propagande, skupnih nastopih na sejnih in razstavah;

- organizacija in razvoj blagovnega prometa, racionalno izkoriščanje skladišč in transportnih sredstev;

- usklajevanje odnosov med OZD blagovnega prometa (trgovina na veliko) in proizvodnimi organizacijami v okviru SOZD in OZD izven in urejanje prihodkovnih odnosov;

- usklajevanje in pospeševanje zunanjetrgovinske dejavnosti med združenimi organizacijami in posebno delovnimi organizacijami za zunanjetrgovinsko dejavnost.

23. člen

Na zunanjem trgu bodo podpisnice tega sporazuma koordinirale in skupno nastopale zlasti:

- na področju raziskave tujih tržišč in organiziranja poslovnih zvez za najugodnejšo prodajo proizvodov in blaga delovnih organizacij v sestavi SOZD in njihovih poslovnih partnerjev ter za oskrbo teh organizacij z uvoženim blagom;

- s predstavljanjem SOZD in organizacij v njeni sestavi v inozemstvu na sejmih in drugih komercialnih manifestacijah ter z ostalimi sredstvi reklamiranja;

- pri skupnih naložbah organizacij SOZD v tujini ter zaradi skupnih naložb s tujimi partnerji doma in v tujini;

- pri ustanavljanju predstavništev in podjetij v tujini;

- pri urejanju in sklepanju kreditnih razmerij s tujimi partnerji za realizacijo skupnih programov več TOZD;

- pri urejanju poslovnih razmerij s tujimi partnerji, kadar so ta razmerja dolgoročna, oziroma trajnega značaja.

Skupno zunanjetrgovinsko poslovanje bodo organizacije, združene v SOZD, izvajale tudi s tem, da bodo za posle iz prejšnjega odstavka, za plačilo nabav v inozemstvu in za plačilo kreditov v inozemstvu združevale potrebna devizna sredstva na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma.

24. člen

Skupno kreditno in interno bančno poslovanje bo za združene organizacije urejala interna banka na podlagi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi interne banke in drugimi samoupravnimi splošnimi akti, ki urejajo finančno funkcijo SOZD.

Interna banka opravlja vse bančne, kreditne in denarne posle, ki jih po zakonu opravljajo združene organizacije.

Hranilno-kreditno poslovanje za združene organizacije opravlja hranilnica in posojilnica v skladu z zakonom in samoupravnim sporazumom o ustanovitvi in poslovanju hranilnice in posojilnice.

Interna banka se bo zaradi zadovoljevanja širših potreb svojih članic pri združevanju dela in sredstev, ki bodo presegale njene možnosti in delovno področje, povezovala v temeljne banke.

25. člen

Planiranje in organizacijo poslovanja skupnega pomena bodo za združene organizacije izvajale strokovne službe SOZD.

Le-te imajo nalogo:

a) na področju planiranja:

- oblikovanje enotne metodologije planiranja v skladu z zakonskimi predpisi;

- priprava predlogov dolgoročnih, srednjeročnih in letnih planov razvoja in poslovanja SOZD na podlagi usklajenih načrtov združenih organizacij;

- oblikovanje enotnih metod za analiziranje poslovanja;

- izdelava analiz poslovanja SOZD in posameznih združenih organizacij ter predlaganje ukrepov za izboljšanje poslovanja;

b) na področju organizacije poslovanja:

- proučevanje in priprava enotnih standardov za zajemanje in merjenje posameznih učinkov dela in poslovanja;

- oblikovanje in uresničevanje metod učinkovitega upravljanja na samoupravnih osnovah, vključujoč tudi opravljanje poslovnih opravil;

- pospeševanje inovacij z vključevanjem čim širšega kroga delavcev ter medsebojno posredovanje rezultatov s tega področja;

- spremljanje in aplikativno posredovanje družbene normative dejavnosti, zlasti na področju samoupravnega prava;

- usposabljanje delavcev, vključno s pripravljanjem strokovnih predlogov za racionalno delitev dela, ocenjevanje kvantitete in kvalitete dela ter učinkovitost gospodarjenja s sredstvi;

- oblikovanje enotnih (skupnih) ekonomskih kazalcev in enotno zajemanje

podatkov na knjigovodsko-računovodskem ter drugih področjih, ki so pomembni za ugotavljanje in primerjanje rezultatov dela s posebnim ozirom na racionalnost teh poslov in v tej zvezi prenosljivosti podatkov na elektronsko obdelavo;

- izvajanje notranje kontrole glede izvajanja splošnih predpisov, samoupravnih sporazumov ter planov.

26. člen

Skupna kadrovska politika in izobraževanje se bo v SOZD izvajala:

- s programiranjem potrebnih kadrov v skladu z razvojnimi programi organizacij, združenih v SOZD;

- s skupnim izvajanjem programa vseh oblik izobraževanja in vzgoje kadrov, štipendiranje in specializacija;

- z ovrednotenjem del in nalog;

- s pripravo predlogov programa za razvoj družbenega standarda — plan stanovanjske izgradnje;

- z organiziranjem oddiha in rekreacije delavcev v skupnih objektih;

- z izvajanjem socialne politike po dogovoru organizacij, združenih v SOZD;

- s pripravo predlogov in usklajevanjem splošnih aktov, ki urejajo to področje.

27. člen

Obveščanje skupnega pomena se bo uveljavilo v cilju, da bomo delavci vseh podpisnic lahko spremljali in analizirali vse potrebne podatke za delo in povezovanje, za poslovne in druge odločitve ter rezultate dejavnosti, ki jim posamezne združene organizacije pripadajo, te rezultate medsebojno primerjali in si tako ustvarili osnovo za odločanje v celotnem procesu družbene reprodukcije.

Poleg kazalcev, ki jih za izkazovanje rezultatov določa zakon o združenem delu, lahko delavski svet SOZD določa še druge enotne odnosno skupne kazalce, ki so pomembni za ocenjevanje rezultatov dela posamezne podpisnice.

S podatki o dosežkih, problemih in delovanju organizacij, združenih v SOZD, bomo seznanjali tudi organe družbenih skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti, zbornice in druge organizacije, s katerimi sodelujemo. Prek javnih občil in drugih sredstev bomo z našim delom seznanjali tudi širšo javnost.

Za medsebojno obveščanje in pretok informacij v SOZD bomo izdajali skupno interno glasilo.

28. člen

Skupno elektronsko obdelavo podatkov bomo organizirali in razvijali z namenom izboljšanja in racionaliziranja zbiranja podatkov, ki so potrebni za celoten informacijski sistem.

Elektronsko obdelavo podatkov bomo razvijali zlasti na tistih področjih, kjer so poslovne spremembe in drugi pojavi najbolj množični, in na tistih, kjer je z uporabo računalniške tehnike možno doseči največje racionalizacije v proizvodnem in poslovnem procesu in za zagotovitev potrebnih informacij za posamezne ravni in vrste odločanja.

29. člen

Skupne splošne in pravne posle ter organizacijo varstva pri delu bomo izvajali:

- s spremljanjem in aplikativnim posredovanjem družbene normativne dejavnosti, zlasti na področju samoupravnega prava;

- s pripravo predlogov in usklajevanju splošnih aktov za združene organizacije in za SOZD kot celoto;

- s pravnim zastopstvom, pravnim varstvom in pravnim svetovanjem za združene organizacije in delavce;

- z odpravljanjem skupnih splošnih poslov za uspešno poslovanje SOZD, njenih samoupravnih organov in strokovnih služb;

- s svetovanjem razvoja in izvajanja varstva pri delu, družbene zaščite in s pripravo predlogov normativnih aktov iz tega področja;

- s spremljanjem zvezne in republiške zakonodaje ter opozarjanjem članic SOZD na pomembnejše zakonske spremembe in predpise, ki vplivajo na skupno poslovanje in realizacijo skupno dogovorjenih programov.

3.2. Organizacija za opravljanje poslov in opravil skupnega pomena

30. člen

Za opravljanje strokovnih del iz 1., 3., 4., 6., 7., 9. in 10. točke 18. člena tega sporazuma in za opravljanje drugih administrativnih pomožnih del skupnega pomena oblikujejo podpisnice skupne službe (v nadaljnjem besedilu: delovna skupnost SOZD).

31. člen

Strokovna dela iz 2. točke 18. člena opravljajo OZD v sestavi SOZD in druge OZD izven SOZD, ki se bavijo z znanstveno, raziskovalno in pospeševalno dejavnostjo.

32. člen

Za izvajanje skupnega kreditnega in interno bančnega poslovanja, 5. točka 18. člena tega sporazuma, bomo delavci združenih organizacij v skladu z zakonom o temeljih kreditnega in bančnega sistema s posebnimi samoupravnimi sporazumi o ustanovitvi in združitvi ustanovili interno banko in hranilnico in posojilnico.

33. člen

Dela, ki so potrebna za izvajanje zunanjetrgovinske dejavnosti skupnega pomena, kakor je opredeljeno v 23. členu tega sporazuma, bodo opravljale:

- v pravno-tehničnem, administrativnem in propagandnem delu ustrezne strokovne službe delovne skupnosti SOZD, dela navedena v 1. in 6. točki 23. člena;

- v zadevah blagovnega prometa in izvajanje storitev pa delovna organizacija, podpisnica SOZD, ki je registrirana za zunanjetrgovinsko dejavnost, dela navedena v 2., 3., 4. in 5. točki 27. člena.

34. člen

Delovna skupnost oziroma njene strokovne službe, morajo biti organizirane tako, da zagotavljajo strokovno, uspešno in pravočasno izvajanje nalog, ki so jim poverjene s tem sporazumom in samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih (v nadaljnjem besedilu: »sporazum o medsebojnih pravicah«).

35. člen

Delovno skupnost vodi in usklajuje njeno dejavnost ter skrbi za izvajanje programa dela vodja delovne skupnosti.

Vodja delovne skupnosti je istočasno delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi na delih in nalogah pomočnika glavnega direktorja za splošne zadeve.

36. člen

Svoje samoupravne pravice izvajajo delavci delovne skupnosti SOZD z neposrednim odločanjem na zborih, z referendumom in drugimi oblikami neposrednega sprejemanja odločitev ter po svojih delegatih v organih upravljanja delovne skupnosti in SOZD.

37. člen

Delavci delovne skupnosti pridobivajo dohodek delovne skupnosti iz skupnega prihodka, ki ga delovna skupnost ustvarja s svobodno menjavo dela z delavci združenih organizacij, odvisno od prispevka v poslovanju in zadovoljevanju potreb in interesov združenih organizacij in od vrste in obsega poslov ter kvalitete njihovega dela in od ustvarjenega dohodka združenih organizacij v skladu z zakonom in posebnim sporazumom.

Delavci delovne skupnosti pridobivajo dohodek tudi z opravljanjem storitev za druge, če so proste kapacitete.

38. člen

Medsebojna razmerja obveznosti in odgovornosti med delovno skupnostjo SOZD in združenimi organizacijami so podrobneje urejeni v samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah.

Za opravljanje storitev za druge izven SOZD daje soglasje poslovni odbor.

3.3. Urejanje medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka

39. člen

S tem sporazumom in drugimi sporazumi se urejajo medsebojna razmerja pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka:

a) med temeljnimi oz. delovnimi organizacijami s področja proizvodnje, ki sodelujejo pri izdelavi skupnega proizvoda;

b) med temeljnimi organizacijami oz. delovnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s prometom blaga na veliko oz. z zunanje-trgovinskimi posli ter proizvodnimi organizacijami, ki so sodelovale pri proizvodnji skupnega proizvoda oz. opravljanja storitev;

c) med temeljnimi oz. delovnimi organizacijami s področja maloprodaje in proizvodnimi temeljnimi oz. delovnimi organizacijami, katerih proizvode prodajajo, in potrošniki.

40. člen

Medsebojna razmerja pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka po določbah prejšnjega člena bomo podpisnice urejale s samoupravnimi sporazumi o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev na družbenoekonomskih osnovah skupnega prihodka v skladu z zakonom.

3.4. Urejanje medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in razporejanju skupnega dohodka na podlagi združevanja dela in sredstev

41. člen

Za uresničevanje nalog in ciljev, za katere se bodo podpisnice sporazumele v samoupravnih sporazumih o temeljih plana, bodo združevale delo in sredstva. Taka združevanja bodo delavci temeljnih organizacij urejali s posebnimi samoupravnimi sporazumi v skladu zakona o združenem delu.

42. člen

Osnove in merila za ugotavljanje skupnega dohodka se bodo v sporazumih oblikovale tako, da se glede na vrsto proizvodnje oz. dejavnosti, določijo normativi materialnih in drugih poslovnih stroškov ter stopnje amortizacije, ki se pri ugotavljanju skupnega dohodka obračunavajo.

Podrobnejše osnove in merila za združevanje dela in sredstev na družbenoekonomskih osnovah skupnega dohodka se uredijo s samoupravnim sporazumom v skladu z zakonom.

43. člen

V sporazumih o združevanju sredstev in dela se bo tudi uredilo prevzemanje rizika in vračanje vrednosti združenih sredstev in nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi.

3.5. Urejanje medsebojnih razmerij v svobodni menjavi dela med delavci združenih organizacij in delavci delovne skupnosti SOZD

44. člen

Medsebojni odnosi glede pogojev svobodne menjave dela in ustvarjanja dohodka, kakor tudi druga medsebojna razmerja pri uresničevanju skupnih ciljev in interesov med delavci delovne skupnosti SOZD in delavci podpisnic se bodo urejali s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih.

45. člen

Podpisnice bodo delovni skupnosti SOZD zagotavljale potrebna osnovna in obratna sredstva.

Delovna sredstva, s katerimi delajo delavci delovne skupnosti SOZD, so delovna sredstva temeljnih organizacij v sestavi DO, združenih v SOZD.

3.6. Združevanje sredstev v SOZD in solidarnost

46. člen

Zaradi doseganja ciljev združitve v SOZD, krepitev materialne baze združenih organizacij, za zagotovitev skladnega razvoja posameznih dejavnosti in združenih organizacij, za čimbolj racionalno koriščenje poslovnih (finančnih) sredstev in za zagotovitev dejavnosti skupnega pomena, združene organizacije združujejo del svojih sredstev v te namene.

Združene organizacije si bodo po načelu medsebojne solidarnosti, v obcasnih finančnih težavah posojale sredstva re-

zervnih skladov v skladu z namenom uporabe teh sredstev.

Podrobna določila o namenu, višini in načinu združevanja se določi s tem sporazumom, sporazumom o združitvi in ustanovitvi v interno banko ter samoupravnim sporazumom o osnovah srednjeročnega načrta razvoja in letnimi programi SOZD.

47. člen

Za zagotovitev tekoče likvidnosti in za gospodarno uporabo prostih poslovnih finančnih sredstev in da se s tem zmanjšajo potrebe po družbenih sredstvih, združene organizacije stalno združujejo svoja prosta sredstva v interni banki po posebnem samoupravnem sporazumu oziroma dogovoru.

Interna banka ta sredstva prvenstveno uporablja za likvidnost svojih podpisnic. Prosta sredstva pa planira v skladu s politiko, določeno v samoupravnem sporazumu o ustanovitvi interne banke.

48. člen

Sredstva za investicijska vlaganja za modernizacijo in razširitev dejavnosti združenih organizacij in za izgradnjo novih dejavnosti združujejo podpisnice v skladu s srednjeročnimi razvojnimi načrti in letnimi plani.

Z razvojnimi načrti in letnimi plani se predvsem določa:

- vrstni red investicijskih naložb in predračunsko vrednost;

- višino sredstev, ki jih združujejo podpisnice;

- delež, ki ga je dolžna posamezna podpisnica združiti;

- način združevanja in koriščenja sredstev podpisnic;

- nosilec investicije ter njegove pravice in obveze v zvezi s koriščenjem združenih sredstev;

- druga določila v zvezi z izvajanjem razvojnega programa.

Združevanje sredstev se izvrši s samoupravnimi sporazumi ali pogodbami, s katerimi se uredijo odnosi med podpisnicami, ki združujejo sredstva v skladu z zakonom.

Postopek združevanja in koriščenja sredstev izvaja interna banka.

49. člen

Združene organizacije bodo združevale sredstva za delovanje in razvoj dejavnosti skupnega pomena po 18. členu tega sporazuma za naslednje namene:

- za skupno financiranje znanstveno-raziskovalnega in pospeševalnega dela;

- za financiranje skupnega programa propagande;

- za financiranje stroškov informacije in izdajanje glasila;

- za stroške delovne skupnosti SOZD, OD in sklad skupne porabe in funkcionalne izdatke;

- za financiranje materialne osnove dela delovne skupnosti (investicijske naložbe);

- za izvajanje skupnega izobraževalnega programa in štipendiranja;

- če se za posamezno dejavnost ne zaračunavajo storitve po sporazumno določenem ceniku.

Združevanje sredstev po tem členu se izvrši na podlagi letnega plana in programa dela v skladu z načeli, določenimi v tem sporazumu.

50. člen

Sredstva za znanstveno-raziskovalno in pospeševalno delo združijo podpisnice do višine, določene s programom in planom znanstveno-raziskovalnega in pospeševalnega dela v SOZD Hmezd; oziroma s samoupravnim sporazumom o svobodni menjavi dela z OZD, ki opravljajo znanstveno-raziskovalno in pospeševalno dejavnost.

51. člen

Financiranje skupnega programa propagandne dejavnosti v SOZD se izvaja z združevanjem sredstev združenih organizacij v višini, ki se določi z vsakoletnim programom in planom. Plan stroškov propagandne dejavnosti se deli na dva dela:

- 1) na stroške ekonomske propagande, za reklamiranje prodaje proizvodov in izdelkov;

- 2) na stroške institucionalne propagande za reklamiranje in predstavljanje SOZD kot celote, združenih organizacij in njihove dejavnosti.

Sredstva za pokrivanje stroškov ekonomske propagande pod 1) združujejo zainteresirane podpisnice programa in opravljenih storitev za posamezno propagandno akcijo.

Sredstva za pokrivanje stroškov institucionalne propagande pod 2) združujejo vse združene organizacije.

52. člen

Za financiranje stroškov informiranja delavcev združenih organizacij za izdajo glasila SOZD »Hmeljar« se združujejo sredstva na podlagi vsakoletnega programa in predračuna stroškov, ki ga potrdi delavski svet SOZD.

53. člen

Združevanje sredstev za opravljanje del skupnega pomena, to je za OD, sklad skupne porabe in za funkcionalne izdatke za

delovno skupnost SOZD se opravi na temelju sprejetega programa dela in v skladu s samoupravnim sporazumom o ureditvi medsebojnih pravic in obveznosti med delavci združenih organizacij in delavci delovne skupnosti.

54. člen

Združevanje sredstev za materialno osnovo dela delovne skupnosti SOZD izvršijo združene organizacije na osnovi sprejetega programa in plana naložb.

55. člen

Združevanje sredstev za izvajanje skupnega programa izobraževanja in programa štipendiranja združujejo združene organizacije svoja sredstva za izobraževanje v višini in obsegu, ki se določi z letnim planom.

Letni plan izobraževanja sprejme delavski svet SOZD.

56. člen

Združene organizacije so sporazumne, da združujejo del sredstev skupne porabe v skupnem skladu skupne porabe SOZD za naslednje namene:

- financiranje izgradnje in vzdrževanja skupnih počitniških domov in objektov družbenega standarda;
- financiranje rekreacije in športnih dejavnosti;
- stroškov srečanja delavcev SOZD;
- za razne socialne in humanitarne namene;
- za delo družbenopolitičnih organizacij.

Letni program skupnega sklada sprejme delavski svet SOZD v soglasju vseh delegacij.

Kriterij za združitev teh sredstev bo delež ostanka dohodka posamezne organizacije v strukturi dohodka SOZD. Lahko pa se ob sprejemu plana določijo tudi drugi kriteriji.

57. člen

Združene organizacije so sporazumne, da bodo namensko združevale sredstva za stanovanjsko izgradnjo v skladu z zakonom, družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi v združenem stanovanjskem skladu v IB. Sredstva tega sklada se evidentirajo po združenih organizacijah, ki so jih združila, in občinah.

Z letnimi načrti stanovanjske izgradnje, ki jih sprejme delavski svet SOZD, se določijo nameni koriščenja združenih stanovanjskih sredstev za oročanje v banke,

nakup družbenih stanovanj in za dodeljevanje posojil za zasebno gradnjo.

Dodeljevanje družbenih stanovanj, nabavljene iz združenega sklada za dodeljevanje posojil za zasebno gradnjo, se izvaja po določenih splošnih aktov podpisnic.

58. člen

Podpisnice lahko v skladu z veljavnimi predpisi medsebojno združujejo in odstopajo devizna sredstva, s katerimi razpolagajo, z namenom učinkovitega izvajanja svojih in skupnih programov, za zagotovitev nemotenega poslovanja v proizvodnji in prometu blaga ter za ustvarjanje skupnega prihodka oz. dohodka.

O združevanju in odstopanju deviznih sredstev sklenejo podpisnice poseben samoupravni sporazum, s katerim uredijo namen, način in pogoje združevanja.

Združevanje in uporabo združenih deviznih sredstev zainteresirane podpisnice izvajajo prek interne banke.

59. člen

Združene organizacije bodo v skladu z načeli solidarnosti in vzajemne pomoči nudile ekonomsko in drugo pomoč podpisnici, ki posluje z izgubo ali ki pride v večje gospodarske težave.

V ta namen bodo združene organizacije združile prosta sredstva rezervnega sklada in druga sredstva v obliki posojila.

Sanacija se predlaga in izvede v skladu z določili 78.—81. člena tega sporazuma in pogodbo o sanaciji, ki jo sklenejo sanatorji in podpisnice, ki je v sanaciji.

60. člen

O uporabi združenih sredstev odloča kolektivni izvršilni organ delavskega sveta SOZD.

3.7. Določanje in izvajanje skupne poslovne politike

61. člen

Podpisnice bodo v medsebojnem sodelovanju in v poslovanju navzven skupno določale poslovne cilje in poslovno politiko SOZD tako, da bodo:

— koordinirale programe in dejavnost SOZD in svoje poslovanje uskladile s skupnimi interesi;

— da bodo v poslovanju navzven zagotovile enoten nastop podpisnic do skupnih poslovnih partnerjev;

— da bodo koordinirale in povezovale skupne posle;

— da ne bodo samovoljno prevzemale proizvodnih programov in poslov, ki sodijo v dejavnost druge podpisnice;

— da bodo uporabljale dogovorjeno tehniko obračuna in poslovanja;
— da bodo reševale medsebojne spore pred notranjo arbitražo.

62. člen

Poslovno politiko SOZD določi delavski svet SOZD na osnovi programa razvoja, srednjeročnega programa in določi ukrepe za izvajanje.

63. člen

Podpisnice se zavezujejo, da bodo v samoupravnih sporazumih, dolgoročnih in letnih pogodbah ter drugih aktih zagotovile uveljavitev načel in skupnih poslovnih ciljev SOZD, dogovorjenih s tem sporazumom in drugimi samoupravnimi akti.

64. člen

Nedopustno je takšno poslovanje podpisnice, ki bi bila v nasprotju z interesi druge podpisnice in bi se s tem povzročila škoda ali poslovanje v nasprotju s sprejeto poslovno politiko in razvojnim načrtom SOZD.

Dohodek posamezne podpisnice se ne more povečati s posli, ki bi zmanjšali dohodek druge.

Podpisnica, ki s svojim poslovanjem povzroči škodo drugim podpisnicam, mora le-to povrniti.

65. člen

Osnovna medsebojna razmerja in obveznosti med članicami se vzpostavijo s plani in samoupravnimi sporazumi o prihodkovnih odnosih oziroma dolgoročnimi pogodbami.

Za realizacijo letnih gospodarskih načrtov se lahko sklenejo pogodbe, s katerimi se natančneje dogovorijo zlasti količina, kakovost in dinamika dobav, cene in pogoji plačila, če vse to ni že določeno z letnim gospodarskim načrtom.

66. člen

Podpisnice so dolžne izvršiti obveznosti, ki izvirajo iz gospodarskega načrta, razen, če tega ne prepreči višja sila ali se ne sporazumeje drugače.

Neizvršitev obveznosti po gospodarskem načrtu ali po pogodbi daje drugi podpisnici pravico, da terja odškodnino od podpisnice, ki jih ni izvršila, če je zaradi tega utrpela škodo, razen, če je neizvršitev obveznosti posledica višje sile.

3.8. Sistem skupnega planiranja in programiranja

67. člen

Usklajevanje odnosov družbene reprodukcije in usmerjanja razvoja posameznih temeljnih in delovnih organizacij v okviru

SOZD uresničujemo delavci s plani dela in razvoja.

Planiranje in programiranje dela in razvoja SOZD se uresničuje v odnosih medsebojne odvisnosti in sodelovanja, ki izvirajo iz združitve dela in sredstev v SOZD, usklajeno z osnovami plana razvoja SOZD in usklajeno z družbenimi plani družbeno-političnih skupnosti, interesnih skupnosti in drugih organizacij.

68. člen

V samoupravnem sporazumu o osnovah plana srednjeročnega razvoja SOZD in z drugimi skupnimi planskimi dokumenti, bomo opredeljevali naše skupne cilje in skupno politiko, katerim bomo prilagajali plane svojih organizacij združenega dela.

V sporazumu o osnovah srednjeročnega plana in s skupnimi letnimi plani bomo zato opredeljevali zadeve skupnega interesa po obsegu in kvaliteti ter medsebojne obveznosti in pravice, ki iz tega izhajajo.

69. člen

Podpisnice tega sporazuma s skupnimi plani razvoja določajo temeljne obveznosti, pravice in dolžnosti glede osnov planiranja. Svoje plane bodo podpisnice usklajevale s skupno postavljenimi planskimi cilji.

70. člen

Uresničevanje ciljev za usklajeno planiranje in programiranje v okviru SOZD bodo podpisnice tega sporazuma v skladu z določili 19. in 20. člena tega sporazuma izvajale na podlagi skupne in enotne metodologije planiranja, ki jo določi delavski svet SOZD.

Delovne organizacije se s tem samoupravnim sporazumom zavezujejo, da bodo pri planiranju upoštevale skupno sprejete smernice z opredeljenimi osnovnimi cilji, ki se nanašajo na SOZD ter s konkretnimi obveznostmi posamezne delovne organizacije oz. TOZD.

71. člen

Sklep o pripravljanju planov za SOZD sprejme delavski svet SOZD za naslednja planska obdobja.

S sklepom iz prvega odstavka tega člena se določi organ ali služba, ki je odgovorna za pripravljanje predloga plana in rok, v katerem se mora predložiti predlog plana.

72. člen

Organ oziroma služba, ki je odgovorna za pripravo predloga plana, je dolžna za njegovo pripravo zagotoviti in pripraviti:

a) analizo doseženih rezultatov poslovanja oziroma razvoja v preteklem plan-skem obdobju;

b) analizo poslovnih oziroma razvojnih možnosti za obdobje, za katero se sprejema plan;

c) analitično dokumentacijsko gradivo temeljnih organizacij oziroma delovnih organizacij;

d) roke, v katerih mora biti gradivo za sprejem in oblikovanje elementov planov poslano vsem temeljnim in delovnim organizacijam;

e) obveznosti strokovnih služb v pos-top sprejemanja plana ter

f) roke za izpolnjevanje teh obveznosti.

73. člen

Poslovodni organi in strokovne službe v temeljnih in delovnih organizacijah ter SOZD so odgovorni za pravilnost podatkov in za strokovno utemeljenost in realnost svojih ocen in predlogov, kakor tudi za strokovno in pravočasno izpolnjevanje nalog, določenih v delovnem načrtu pripravljanja predlogov plana.

74. člen

Plan SOZD sprejme delavski svet SOZD ob upoštevanju samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja SOZD v tekočem srednjeročnem obdobju.

Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja SOZD sprejmejo delavci podpisnic z osebnim izjavljanjem.

75. člen

Postopek za sprejem oziroma usklajevanje letnih planov mora biti zaključen najkasneje do vsakega 15. decembra tekočega leta za naslednje leto.

76. člen

Upoštevaajoč načelo kontinuiranega planiranja se podpisnice obvezujejo, da bodo svoje plane po potrebi uskladile ter prilagodile poslovanje spremenjenim pogojem.

3.9. Ukrepi v primeru izgube in sanacija

77. člen

Združene organizacije so sporazumne, da bodo po načelu solidarnosti pomagale podpisnici, če posluje z izgubo med letom ali koncem leta, če je to v skupnem interesu. Pri tem je podpisnica dolžna, da pridobi za pokrivanje izgube tudi sredstva iz virov družbenopolitičnih skupnosti in drugih virov.

78. člen

Podpisnica ki posluje z izgubo, mora v vsakem primeru izdelati sanacijski program.

Delavski svet SOZD imenuje posebno komisijo, ki v sodelovanju s strokovnimi službami podpisnice izdelava sanacijski program. Sanacijski program se nato predloži v obravnavo delavskemu svetu SOZD.

79. člen

Združene organizacije, ki pokrivajo s svojimi sredstvi izgubo posamezne podpisnice, sklenejo s podpisnico, ki je v izgubi, ustrezno pogodbo o sanaciji v kateri se dogovorijo tudi pravice do soodločanja o zadevah sanacije s samoupravnimi organi podpisnice, ki se sanira.

80. člen

Združena organizacija, ki je zaključila poslovno leto z izgubo, lahko predlaga delavskemu svetu SOZD uvedbo sanacije, če ni mogoče izvesti sanacije v okviru svoje delovne organizacije.

Delavski svet SOZD lahko tudi sam, ne glede na vlogo, predlaga sanacijo.

Delavski svet SOZD lahko sprejme sklep, da se sanacija izvede v obliki sanacijskih kreditov iz rezervnega sklada podpisnic ali z drugimi dogovorjenimi oblikami, upoštevaajoč posamezen primer poslovnih izgub.

III. MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V SOZD IN IZVAJANJE UKREPOV ZA URESNICEVANJE PLANOV, NALOG IN SPORAZUMOV

4.1. Urejanje medsebojnih razmerij glede zaposlovanja

81. člen

Zadeve iz medsebojnih razmerij v združenem delu bodo delavci v temeljnih organizacijah urejali s posebnim samoupravnim splošnim aktom, skladno z zakonom.

82. člen

V cilju izvajanja medsebojne solidarnosti se temeljne organizacije in delovne skupnosti s tem sporazumom dogovorijo, da so njihovi delavci dolžni delati v drugi temeljni organizaciji oz. je druga temeljna organizacija v okviru svoje možnosti dolžna te delavce sprejeti v naslednjih primerih:

— kadar zaradi izjemnih ali drugih okoliščin v drugi temeljni organizaciji pre-ti nevarnost premoženju temeljne organizacije ali delovni skupnosti ali nevarnost za zdravje delavcev, pa take nevarnosti ne more odkloniti s svojimi delavci;

— kadar temeljna organizacija ali delovna skupnost svojih delavcev zaradi začasnega zmanjšanja obsega dela ne more sama ustrezno zaposliti, v drugi temeljni organizaciji pa primanjkuje delavcev;

— kadar zaradi modernizacije ali drugih razlogov v določeni temeljni organizaciji ali delovni skupnosti nastane potreba po zmanjšanju števila delavcev;

— v primeru prenehanja temeljne organizacije ali delovne skupnosti;

— da si bodo med seboj pomagale za ustrezno zaposlovanje delovnih invalidov.

V primerih iz prve in druge alineje je razporeditev na delo v drugo temeljno organizacijo ali delovno skupnost začasna, dokler trajajo omenjene okoliščine. V teh primerih ostanejo delavci v delovnem razmerju v svoji temeljni organizaciji ali delovni skupnosti.

V primerih iz tretje in četrte alineje je prerazporeditev trajna. O razporeditvi delavcev v primerih iz tega člena odločajo sporazumno pristojni organi združene organizacije oz. delovnih skupnosti.

83. člen

Podpisniki tega sporazuma se dogovorijo, da bomo s posebnimi sporazumi v skladu z zakonom, družbenimi dogovori, temeljnih skupnih planov in drugimi splošnimi predpisi sklepali med seboj v okviru SOZD samoupravne sporazume o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in osebnih dohodkov.

84. člen

V sporazumih iz prejšnjega člena bomo urejali zlasti:

1. skupne osnove in merila, po katerih bomo glede na doseženo produktivnost dela, skladno z določili o temeljnih skupnih planov razporejali čisti dohodek;

2. skupne osnove in merila po katerih bomo razporejali sredstva za osebne dohodke na posamezne delavce glede na njihov osebni prispevek v tekočem delu in rezultati gospodarjenja z minulim delom in v skladu s samoupravnimi sporazumi panog, h katerim je posamezna podpisnica pristopila, urejali splošne osnove in merila za določanje nadomestil iz osebnih dohodkov in drugih osebnih izdatkov;

3. določali enotne osnove za pospeševanje inventivne dejavnosti itd.;

4. urejali pogoje in osnove za izvajanje solidarnosti za kritje osebnih dohodkov in sredstev za osebno porabo delavcem tistih temeljnih organizacij, ki iz objektivnih razlogov teh sredstev v dogovorjeni višini ne bi mogli kriti iz svojega ustvarjenega dohodka;

5. druge osnove, za katere se dogovorijo podpisnice.

4.3. Sprejemanje skupnih dogovorov in ukrepov za tekoče uresničevanje planskih in drugih nalog

85. člen

Zaradi sprotnega usklajevanja interesov za izvajanje dogovorjenih ciljev oziroma konkretnih zadev skupnega pomena bodo samoupravni, izvršilni in poslovodni organi ter drugi odgovorni delavci stalno sklepali dogovore in izvajali ukrepe in na druge načine koordinirali delo in aktivnosti med temeljnimi organizacijami in delovnimi organizacijami v SOZD zlasti:

— o zunanjetrgovinskih poslih iz 23. člena tega sporazuma;

— o prevzemanju jamstev za posamezne posle, kadar je na poslu udeleženi ali kako drugače zainteresiranih več temeljnih organizacij oziroma delovnih organizacij v sestavi SOZD;

— o pripravi sporazumov o dohodkovnih odnosih in skupnih vlaganjih, kadar naj z enim ali več poslovnih partnerjev sodeluje več temeljnih organizacij iz različnih delovnih organizacij v sestavi SOZD Hmezd;

— o posameznih večjih tehnoloških, organizacijskih ali drugih raziskavah, ki so pomembne za več delovnih organizacij v sestavi SOZD;

— o pripravi osnutkov ali izhodišč za urejanje oziroma spreminjanje odnosov v razporejanju čistega dohodka in delitvi osebnih dohodkov, kadar je na tem področju zainteresiranih več delovnih organizacij v sestavi SOZD;

— o dogovorih o skupnih reklamnih nastopih, zlasti na mednarodnih sejmih doma in v tujini;

— o urejanju in izpopolnjevanju enotnega informacijskega sistema ter o izpopolnjevanju enotne poslovne tehnike;

— o pripravi programov za konkretne izobraževalne akcije;

— o sodelovanju na področju rekreacijskih, kulturnih in športnih aktivnosti;

— na vseh drugih področjih, ki so pomembna za tekoče prilagajanje delovanja temeljnih organizacij in delovnih organizacij družbenoekonomskih spremembam v neposrednem ožjem in širšem okolju.

4.4. Spremljanje izvajanja samoupravno sprejetih sporazumov, sklepov ter odločitev in doseganje skupnih ciljev

86. člen

Z namenom, da se sproti ugotavlja izvajanje planskih in drugih nalog ter uspešnost in učinkovitost poslovanja sklad-

no s postavljenimi temeljnimi cilji in da se s tem ustvarjajo možnosti sprotnega korigiranja poslovanja, bomo z ureditvijo dogovorjenih pokazateljev tekoče spremljali dejavnost vseh temeljnih organizacij, delovnih organizacij in SOZD kot celote.

Na podlagi teh pokazateljev in analiz bo poslovodni organ SOZD tekoče opozarjal samoupravne in poslovodne organe temeljnih organizacij, delovnih organizacij in SOZD ter jim dajal ustrezne predloge.

Kadar so ugotovljeni odkloni takega značaja, da je mogoče utemeljeno sklepati, da so nastali zaradi subjektivnih vzrokov oziroma kršitev ali neizpolnjevanja samoupravno sprejetih odločitev, bo poslovodni organ SOZD o tem obveščal tudi organe delavske kontrole temeljnih organizacij, delovnih organizacij in SOZD glede na to, kakšnega obsega so lahko posledice.

87. člen

Z namenom, da se med udeleženci tega sporazuma zagotovijo v njihovem medsebojnem poslovanju načela poštenega in odkritega sodelovanja, bodo temeljne organizacije in delovne organizacije dovoljevale vsaki podpisnici in pristojnim skupnim organom SOZD vpogled v svoje poslovne knjige in drugo dokumentacijo v vseh tistih zadevah, ki se nanašajo na medsebojno in skupno sodelovanje.

V. SAMOUPRAVNI ORGANI SOZD

88. člen

Samoupravljanje v SOZD uresničujejo delavci enakopravno in v vzajemni odgovornosti z vsemi delavci podpisnic, z odločanjem na zborih delavcev podpisnic oziroma TOZD v njihovi sestavi, z referendumom in drugimi oblikami osebnega izjavljanja na način, ki so se zanj sporazumeli v svojih sporazumih in statutih, po svojih delegatih v delavskem svetu SOZD in drugih skupnih organih upravljanja za odpravljanje zadev skupnega pomena, ki jih skupaj z drugimi delavci organizacije, v kateri združujejo delo, volijo in odpokličejo, z nadzorstvom nad izvrševanjem sklepov in delom organov in služb SOZD.

Da bi mogli uresničevati svoje samoupravne pravice, se morajo delavci redno obveščati o poslovanju, materialnem in finančnem stanju, o ugotavljanju in delitvi dohodka, o uporabi sredstev, izvrševanju sklepov organov upravljanja, o delu in drugih vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in nadzorstvo v SOZD.

89. člen

Za doseganje skupnih ciljev SOZD poverjajo delavci in člani podpisnic opravljanje zadev skupnega pomena skupnim organom samoupravljanja SOZD:

1. delavskemu svetu SOZD,
2. izvršilnemu odboru delavskega sveta SOZD,
3. odboru samoupravne delavske kontrole SOZD.

5.1. Delavski svet SOZD

90. člen

Delavski svet SOZD je skupni organ upravljanja, odločanja, sporazumevanja, dogovarjanja in usklajevanja stališč delavcev podpisnic in njihovih delovnih organizacij v SOZD za urejanje zadev skupnega pomena po tem sporazumu, drugih samoupravnih sporazumih in skupnih splošnih aktih SOZD.

91. člen

Delavski svet SOZD sestavljajo delegati vseh temeljnih organizacij, enovitih delovnih organizacij ter delegati delovnih skupnosti.

V delavski svet SOZD izvolijo z neposrednimi volitvami po enega delegata in enega namestnika vsaka temeljna organizacija ter delovna skupnost podpisnic, ki imajo v svoji sestavi temeljno organizacijo in ki tvorijo delegacijo združene organizacije, po enega delegata in enega namestnika vsaka podpisnica, ki v svoji sestavi nima temeljne organizacije ter delegata in enega namestnika delovna skupnost SOZD in delovna skupnost interne banke.

Delegati se izvolijo po postopku, ki je določen v samoupravnem sporazumu oziroma statutu podpisnice.

92. člen

Vsak delegat ima v delavskem svetu SOZD en glas.

Kadar delavski svet odloča o zadevah, za katere je po tem sporazumu določeno soglasno odločanje, glasujejo delegacije TOZD in delovne skupnosti delovne organizacije posamezne podpisnice kot ena delegacija z enim glasom in se sklepi sprejemajo le soglasno, pri čemer zavzemajo posamezne delegacije stališča, za kakršna jih je pooblastil delavski svet, občni zbor oziroma delovna skupnost posamezne podpisnice.

Kadar pri takem odločanju soglasje ni doseženo, imenujejo komisijo, ki izvede usklajevalni postopek. Če se tudi z usklajevalnim postopkom ne doseže soglasja, se prične arbitražni postopek. Če prizade-

ta podpisnica ne sprejme odločitve arbitraže, se prične postopek za izločitev. Med arbitražnim postopkom pa lahko ostale podpisnice odločitev, ki so jo sprejele, izvajajo.

93. člen

Mandat članov delavskega sveta traja dve leti.

Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v delavski svet SOZD.

V delavski svet SOZD ne morejo biti izvoljeni delavci, ki opravljajo funkcije poslovnih organov in tudi ne delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi na ravni SOZD.

94. člen

Delavski svet ima naslednje pristojnosti:

1. soglasno na osnovi predhodno usklajenih stališč temeljnih organizacij oziroma delovnih organizacij

a) sprejema:

— programsko razvojne usmeritve SOZD,

— skupni razvojni program, skupne srednjeročne načrte in skupni letni načrt SOZD,

— smernice za gospodarsko planiranje, — enotno metodologijo planiranja v SOZD,

— skupno poslovno politiko in cilje SOZD,

— poročstvo in garancije SOZD za pokrivanje obveznosti posameznih podpisnic,

— predloge samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov SOZD z drugimi organizacijami združenega dela in njihovimi asociacijami, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in družbenopolitičnimi skupnostmi;

b) odloča:

— o razpolaganju z združenimi sredstvi za skupne naložbe SOZD,

— o najemanju kreditov pri bankah in mednarodnih kreditov ter dajanju garancij v te namene za skupne naložbe,

— o skupnih vlaganjih tujih oseb v SOZD oz. posamezne podpisnice, kadar se zanj daje garancija ali se združujejo sredstva,

— o skupnih načelih enakopravne delitve ustvarjenega dohodka v skupnem proizvodno-menjalnem procesu,

— o programu dela, organizaciji, sistematizaciji, proračunu in zaključnem računu skupnih služb SOZD,

— o ustanovitvi novih delovnih organizacij doma in v tujini;

2. z večino glasov vseh delegatov

a) sprejema:

— poslovnik o delu organov samoupravljanja SOZD in druge splošne akte SOZD,

— predloge samoupravnih sporazumov in statuta SOZD,

— enotne osnove sistema poslovno informacijske dejavnosti za SOZD;

b) obravnava in sprejema stališča:

— o izvajanju gospodarskega plana SOZD,

— o zaključnem računu SOZD,

— o delu svojih odborov, individualnega poslovnega organa in delu skupnih služb,

— o skupnem nastopanju v poslovnem povezovanju in drugih skupnih nastopih;

c) odloča:

— o ugovorih proti odločbam izvršilnih odborov,

— o ukrepih v primerih neizpolnjevanja svojih sklepov in sklepov izvršilnih organov, samoupravnih sporazumov, zakonskih določil in določil splošnih aktov SOZD, kadar je to v njegovi pristojnosti,

— o razrešitvi individualnega poslovnega organa in delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi;

č) daje soglasje:

— k temeljnim splošnim aktom delovne skupnosti skupnih služb SOZD,

— k imenovanju vodilnih delavcev v skupnih službah SOZD;

d) razpravlja:

— o odločitvi podpisnic o njihovem izstopu iz SOZD,

— o delu individualnega poslovnega organa — glavnega direktorja;

e) voli, imenuje, razglašča in razrešuje:

— glavnega direktorja — individualnega poslovnega organa in njegovega namestnika, ki ga nadomešča v njegovi odsotnosti,

— člane odborov za zadeve skupnega pomena,

— stalne in občasne komisije delavskega sveta SOZD,

— člane arbitraže in njihove namestnike,

— predsednika in namestnika predsednika delavskega sveta SOZD;

f) razpisuje:

— referendum,

— volitve delegatov v delavski svet SOZD,

— volitve v odbor SDK;

g) nadzoruje:

— izvrševanje svojih sklepov, — izvajanje samoupravnih sporazumov in splošnih aktov,

- delo kolektivnih izvršilnih organov,
- delo poslovnih organov,
- izvrševanje gospodarskega plana, srednjeročnih in dolgoročnih programov razvoja SOZD.

95. člen

Delavski svet SOZD ima pravico razveljaviti vsak sklep izvršilnega organa, skupnih komisij, poslovnih organov, če so v nasprotju z določili tega sporazuma, s splošnimi predpisi, splošnimi akti SOZD in sklepi delavskega sveta SOZD.

Razveljavitev sklepov lahko predlagajo delavski sveti oz. občni zbori podpisnic, vodstva družbenopolitičnih organizacij, glavni direktor, predsednik delavskega sveta SOZD ter odbor samoupravne delavske kontrole SOZD. Pred odločitvijo o razveljavitvi mora biti delavski svet seznanjen tudi s stališčem organa, čigar akt se razveljavlja.

5.2. Izvršilni organ in pristojnosti

96. člen

Izvršilni organ delavskega sveta SOZD je poslovni odbor.

Člane poslovnega odbora imenuje delavski svet SOZD na predlog podpisnic. Vsaka podpisnica ima v poslovnem odboru po enega člana; član poslovnega odbora je tudi predstavnik delovne skupnosti SOZD.

Mandatna doba je 2 leti. Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma imenovan za člana izvršilnega odbora.

V izvršilni odbor ne morejo biti imenovani tisti delavci, ki ne morejo biti izvoljeni v delavski svet SOZD.

Izvršilni odbor se konstituira s tem, da na prvi seji med seboj izvoli predsednika in namestnika.

97. člen

Poslovni odbor ima naslednje pristojnosti:

- obravnava problematiko in predlaga ukrepe za uspešno poslovanje posameznih funkcij in poslov skupnega pomena na področju razvoja, planiranja in analitike, izvajanje investicij, organiziranje poslovanja — poslovne informatike, finančne funkcije, kadrovske politike in družbenega standarda, marketinga in komercialne koordinacije;

- predlaga delavskemu svetu predlog programske razvojne usmeritve, predlog srednjeročnih in letnih načrtov SOZD;

- daje predloge za združitev sredstev za naložbe skupnega pomena in za razvoj dejavnosti skupnega pomena;

- obravnava poročila in analize in predlaga ukrep;

- skrbi za izvedbo sklepov delavskega sveta;

- poroča delavskemu svetu o svojem delu in predlaga ukrepe;

- po potrebi imenuje občasne strokovne komisije za pripravo določenih strokovnih predlogov;

- pripravlja predloge samoupravnih aktov, ki jih sprejme ali oblikuje delavski svet SOZD;

- obravnava iniciative o združitvi novih delovnih organizacij v SOZD in daje o tem predlog delavskemu svetu SOZD;

- obravnava in pripravlja predloge za odločitve o vključevanju v SIS, v razne poslovne skupnosti izven SOZD ter v poslovna razmerja s tujimi partnerji in za zastopanje v tujini na predlog zainteresiranih delovnih organizacij ali na lastno pobudo;

- spremlja poslovno učinkovitost in gospodarsko uspešnost delovne organizacije v SOZD, predlaga ukrepe za pokrivanje izgube in prevzem sanacije ter predlaga pristojnim organom;

- obravnava periodične obračune in zaključni račun SOZD ter jih predlaga delavskemu svetu;

- usmerja sistem poslovne informacijske dejavnosti in AOP v SOZD;

- usklajuje odnose med OZD blagovnega prometa in proizvodnimi organizacijami;

- obravnava problematiko pospeševanja in usklajevanja zunanjetrgovinske dejavnosti članic in predlaga ukrepe;

- obravnava in predlaga samoupravne sporazume o prihodkovnih odnosih;

- predlaga program skupne ekonomske propagande;

- predlaga ukrepe za poenotenje razvida del in nalog pri podpisnicah in usklajevanje meril za stimulatивно nagrajevanje ter za poenoteno vrednotenje del in nalog pri članicah;

- predlaga razvoj družbenega standarda, gradnjo in uporabo počitniških in rekreacijskih objektov;

- predlaga program skupnega sklada skupne porabe SOZD s predlogom za združevanje sredstev v skupni sklad;

- predlaga delavskemu svetu SOZD letni načrt vseh oblik izobraževanja;

- predlaga delavskemu svetu SOZD srednjeročni in letni načrt stanovanjske izgradnje iz združenih sredstev;

- usklajuje odnose v medsebojnih razmerjih med združenimi organizacijami o zadevah, ki so navedene v 81. in 82. členu tega sporazuma;

- obravnava socialno problematiko in problematiko varstva pri delu in predlaga ukrepe;

— opravlja še druge zadeve, za katere ga pooblasti delavski svet SOZD.

Poslovni odbor lahko za opravljanje zadev iz svoje pristojnosti imenuje stalne ali občasne komisije za posamezna področja dela.

5.3. Samoupravna delavska kontrola

98. člen

Odbor za samoupravno delavsko kontrolo SOZD je organ podpisnic sporazuma, ki opravlja nadzor nad izvajanjem splošnih aktov, samoupravnih sporazumov, nad uresničevanjem z ustavo, zakonom in splošnimi akti SOZD zagotovljenih pravic delavcev, nad izvajanjem sklepov samoupravnih organov, odborov in poslovnih organov, izpopolnjevanjem delovnih in samoupravnih dolžnosti delavcev, organov in služb, nadzor nad uporabo sredstev, poslovanjem in o finančno-materialnem položaju SOZD.

99. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole sestavljajo delegati, ki jih izvolijo na predlog družbenopolitičnih organizacij neposredno podpisnice tega sporazuma.

Mandat članov odbora samoupravne delavske kontrole traja 2 leti.

Nihče ne more biti več kot dvakrat izvoljen za člana odbora samoupravne delavske kontrole.

Za člana odbora samoupravne delavske kontrole ne more biti izvoljen član delavskega sveta, član izvršilnega organa SOZD, kakor tudi ne delavec, ki po zakonu ne more biti izvoljen v delavski svet SOZD.

100. člen

Odbor delavske kontrole je samostojen in neodvisen pri svojem delu.

Strokovne službe združenih organizacij in skupne službe SOZD so dolžne zagotoviti odboru delavske kontrole popoln vpogled v vse podatke in informacije.

O najdenih in ugotovljenih nepravilnostih obvešča odbor delavske kontrole delovno skupnost, pristojne organe upravljanja in direktorje združenih organizacij, o zadevah SOZD pa delavski svet SOZD in glavnega direktorja.

O vseh primerih pa je odbor dolžan obvestiti organe družbenopolitičnih organizacij, združenih organizacij in SOZD.

5.4. Poslovodni organ SOZD

101. člen

SOZD ima individualni poslovodni organ — glavnega direktorja.

Glavnega direktorja SOZD imenuje in razreši s sklepom delavski svet po oprav-

ljenem javnem razpisu na predlog razpisne komisije.

Glavni direktor se imenuje za dobo 4 let in je po poteku tega časa lahko ponovno imenovan.

Razpisno komisijo za imenovanje glavnega direktorja sestavljajo z zakonom določeno število predstavnikov SOZD in sindikata ter predstavniki družbene skupnosti, imenovani oziroma izvoljeni v skladu z zakonom.

Razpis za imenovanje glavnega direktorja ter postopek imenovanja se opravi po zakonu.

102. člen

Glavni direktor mora izpolnjevati tele pogoje:

1. visoko strokovno izobrazbo ustrezne smeri;
2. najmanj 5 let delovnih izkušenj na delih in nalogah s posebnimi pooblastili ali na drugih odgovornih delih in nalogah;
3. sposobnost vodenja in koordiniranja;
4. pasivno obvladanje najmanj enega svetovnega jezika;
5. ustrezne moralne kvalitete in družbenopolitična aktivnost.

103. člen

Glavni direktor koordinira delo poslovnih organov delovne organizacije v sestavi SOZD v skladu s smernicami in določili tega sporazuma in splošnih aktov v okviru zadev, ki se opravljajo v SOZD.

Glavni direktor ima zlasti tele naloge, pravice in pristojnosti:

1. zastopa in predstavlja SOZD;
2. usmerja in koordinira pobude za razvoj SOZD kot celote in njenih posameznih dejavnosti;
3. poroča delavskemu svetu o izvajanju sklepov, planov in programov dela;
4. pripravlja in predlaga načela enotne poslovne politike;
5. skrbi za pravočasno pripravo osnutkov programov, planov in splošnih aktov SOZD;
6. skrbi za izvrševanje sklepov samoupravnih organov SOZD;
7. daje naloge, navodila in smernice delavcem delovne skupnosti skupnih služb SOZD;
8. skrbi in daje predloge za ukrepe za nadaljnji ekonomski razvoj in konsolidacijo SOZD;
9. sklepa pravne posle, ki so v skladu s tem sporazumom in drugimi splošnimi akti, prenešeni v pristojnosti SOZD;

10. predlaga samoupravnim organom SOZD odločitve o poslih in sredstvih za katere so ti pristojni;

11. opravlja druge zadeve, ki so mu dane v pristojnost s tem sporazumom in drugimi samoupravnimi akti SOZD ter po zakonu.

Glavnega direktorja nadomešča pomočnik glavnega direktorja, ki ga imenuje delavski svet SOZD. V odsotnosti glavnega direktorja opravlja vse njegove naloge, pravice in pristojnosti.

104. člen

Za izvajanje skupnih nalog in koordinacijo poslovanja med podpisnicami se v SOZD oblikuje posvetovalno telo — svet direktorjev.

Svet direktorjev sestavljajo vsakokratni direktorji podpisnic, interne banke in delavci na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v delovni skupnosti SOZD.

Svet direktorjev sklicuje in vodi glavni direktor.

Naloge in pristojnosti se določijo v statutu SOZD.

105. člen

Za izvajanje skupne in enotne poslovne politike, za usklajeno delovanje podpisnic na področju posameznih funkcij poslovanja se oblikujejo področni kolegiji.

Področni kolegiji se sklicuje za obravnavanje problematike za posamezna ožja področja kot so: planiranje in programiranje, organizacija poslovanja in poslovna informatika, finančne zadeve, marketing in komercialna koordinacija, splošno organizacijske, pravne in statusne zadeve, skupna kadrovska politika, družbeni standard in druge zadeve, ki jih je potrebno usklajeno opravljati.

Področne kolegije sestavljajo po položaju odgovorni nosilci ustreznih poslovnih funkcij v delovnih organizacijah in delovni skupnosti SOZD.

Sklicujejo in vodijo jih ustrezni delavci SOZD s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

VI. NOTRANJA ARBITRAŽA — REŠEVANJE MEDSEBOJNIH SPOROV

106. člen

Podpisnice bodo medsebojne spore reševale sporazumno. Če sporazum ni mogoč, se za reševanje spora ustanovi notranja arbitraža.

Podpisnice se sporazumejo, da notranja arbitraža rešuje spore v zvezi s samoupravnim sporazumom o združevanju, spore v zvezi s statusnimi vprašanji, spore, nastale iz medsebojnih poslovnih razmerij, spore, za katere so se delovne organizacije same odločile, da o njih odloča arbitraža.

Notranja arbitraža SOZD je sestavljena iz arbitrov.

Vsaka delovna organizacija v sporu imenuje 2 člana.

Arbitri določijo predsednika, ki je praviloma priznan strokovnjak za sporna vprašanja.

Za postopek pred arbitražo se smiselno uporabljajo načela zakona o pravnem postopku. Postopek in način dela arbitraže podrobneje ureja poseben splošni akt SOZD.

Določbe o notranji arbitraži so podrobneje razčlenjene v statutu SOZD.

VII. ODGOVORNOST ZA NEIZPOLNJEVANJE ZAKONA

107. člen

Proti podpisnici, ki ne izpolnjuje obveznosti po tem sporazumu, predlaga delavski svet SOZD njenim delavcem, da izvedejo enega naslednjih ukrepov:

- postopek za ugotavljanje disciplinske in materialne odgovornosti;

- razrešitev poslovodnih organov;

- odpoklic delegatov oziroma razrešitev organov upravljanja in razpis novih volitev.

Sklep o tem sprejme delavski svet SOZD na predlog odbora za delavsko kontrolo z večino glasov.

Sklep delavskega sveta mora delovna skupnost prizadete podpisnice obravnavati ter zavzeti do njega svoja stališča.

Če članica predlaganih ukrepov ne izvrši, se lahko začne postopek za izločitev iz SOZD.

VII. PRISTOPANJE IN IZSTOPANJE IZ SOZD — PRENEHANJE SOZD

108. člen

K temu sporazumu lahko pristopijo tudi druge delovne organizacije. O združitvi druge delovne organizacije sklepa delavski svet SOZD soglasno.

Za kvalificirano odločanje mora delovna organizacija, ki se združuje, pripraviti ustrezne družbenoekonomske pokazatelje.

109. člen

Združena organizacija lahko izstopi iz SOZD, če tako sklenejo delavci temeljne

organizacije z referendumom, v SOZD pa ugotovi izstop delavski svet SOZD. Sklep o izločitvi stopi v veljavo oz. se izločitev izvede z začetkom novega poslovnega leta.

Združena organizacija, ki izstopa, mora svojo odločitev sporočiti ostalim združenim organizacijam vsaj 6 mesecev pred datumom referenduma. Z izstopom tudi preneha pravica uporabe naziva »Hmezd« v svoji firmi.

110. člen

Združena organizacija, ki se izloči iz SOZD, je tudi po izločitvi dolžna izvrševati vse obveznosti, ki jih je v smislu tega sporazuma sprejela s sporazumi in plani v času, ko je bila združena v SOZD in to za čas, kakor je v sporazumih in planih določeno, v takem obsegu kolikor se te obveznosti ne morejo kompenzirati z obveznostmi, ki jih imajo druge delovne organizacije do te delovne organizacije. Prav tako odgovarja delovna organizacija, ki izstopi iz SOZD, za obveznosti, ki so nastale v času, ko je bila združena v SOZD.

Medsebojne obveznosti v smislu tega člena ugotovi delavski svet SOZD takrat, ko obravnava njen sklep o izločitvi. Pri tem mora delavski svet SOZD o takem sklepu obvestiti vse delovne organizacije v sestavi SOZD, da bi lahko posamezna delovna organizacija sporočila delavskemu svetu SOZD, preden ta ugotavlja obveznosti delovne organizacije, ki se izločuje, katere obveznosti ima delovna organizacija, ki se izloča do nje in obratno.

111. člen

SOZD preneha obstajati, če tako odločijo vse podpisnice ali da po izločitvi podpisnic ostane samo ena.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

112. člen

S podpisom tega sporazuma podpisnice ohranjajo svoj dosedanji pravni položaj, svoje poslovanje pa prilagodijo določilom tega sporazuma.

113. člen

Spremembe in dopolnitve tega sporazuma se sprejemajo po enakem postopku kot velja za sprejemanje samoupravnega sporazuma.

Spremembe in dopolnitve sporazuma lahko predlaga vsak delavec.

Postopek za spremembo in dopolnitev pa se mora pričeti, če podajo obrazložen predlog delavskemu svetu SOZD:

- družbenopolitične organizacije,
- pristojna družbenopolitična skupnost,

— organ upravljanja SOZD,

— poslovodni organ SOZD.

114. člen

Podpisnice sporazuma soglašajo, da se s statum SOZD na temelju tega sporazuma podrobneje uredijo druga skupna vprašanja, zlasti pa:

— volitve in odpoklic skupnih organov, način njihovega dela in odgovornosti;

— način informiranja delavcev in organov upravljanja vseh podpisnic tega sporazuma o delu organov SOZD in poslovanju SOZD, vsebino, način sprejemanja in spreminjanja ter dopolnjevanja drugih samoupravnih aktov v SOZD, način objavljanja samoupravnih aktov v SOZD;

— druga vprašanja določena s tem sporazumom.

115. člen

Podpisnice se zavezujejo, da bodo v rokih, predvidenih s tem sporazumom, sklenile samoupravne sporazume in sprejele splošne akte SOZD, ki so dooceni s tem sporazumom.

116. člen

Predlog statuta SOZD sprejme delavski svet SOZD in ga da v razpravo vsem podpisnicam.

Statut je sprejet, ko so ga sprejele na referendumu vse podpisnice v enaki vsebini, kar ugotovi s svojim sklepom delavski svet SOZD.

Postopek za sprejem drugih samoupravnih splošnih aktov SOZD se določi s statutom SOZD.

117. člen

Ta sporazum je sklenjen, ko ga je z osebnim izjavljanjem na referendumu sprejela večina delavcev v vsaki temeljni organizaciji v sestavi delovne organizacije, ki se združuje oz. večina delavcev v enovitih delovnih organizacijah, in ko ga podpišejo predstavniki delovnih organizacij, ki se združujejo, ki so jih na zborih, opravljenih pred referendumom pooblastili delavci temeljnih organizacij.

118. člen

V roku 30 dni po sprejemu tega sporazuma komisija za izvajanje zakona o združenem delu v delovni organizaciji Hmezd, razpiše volitve v delavski svet SOZD in v odbor samoupravnih delavske kontrole.

Po opravljenih volitvah skliče prve seje novoizvoljenih organov SOZD zaradi konstituiranja in imenovanja v. d. poslovnega organa.

119. člen

Do izvolitve delavskega sveta SOZD, ki bo imenoval v. d. individualni poslovodni organ in druge vodilne delavce SOZD, se s tem sporazumom pooblašča glavni direktor delovne organizacije Hmezd, da takoj pristopi k organiziranju delovne skupnosti SOZD in za izvajanje drugih opravil za organiziranje SOZD.

Delovna skupnost SOZD se mora samoupravno organizirati najkasneje v roku 2

mesecev po sprejemu tega sporazuma in izvoliti svoje delegate v delavski svet SOZD.

120. člen

Statut SOZD in drugi samoupravni akti SOZD bodo sprejeti najkasneje v roku 6 mesecev po sprejetju tega sporazuma, v kolikor niso bili sprejeti istočasno s tem sporazumom.

Obvezno tolmačenje tega sporazuma daje delavski svet SOZD soglasno.

Žalec, oktober 1978

Komisija
za izvedbo ZZZ v DO Hmezd

Na podlagi 385. člena zakona o združenem delu, 115. in 121. členu samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Hmezad, so delavci in kmetje, organizirani v delovnih organizacijah in kmetijskih zadrugah

1. HMEZAD — Kmetijstvo Žalec, Šempeter v Savinjski dolini

2. HMEZAD — Kmetijski kombinat, Smarje pri Jelšah

3. HMEZAD — Kmetijstvo Ilirska Bistrica, Ilirska Bistrica

4. HMEZAD — Kmetijska zadruga »Savinjska dolina«, Žalec

5. HMEZAD — Kmetijska zadruga »Celje«, Celje

6. HMEZAD — Kmetijska zadruga »Drava«, Vuzenica

7. HMEZAD — Vrtnarstvo Celje, Celje

8. HMEZAD — Sadjarstvo Mirošan, Kašaze, Petrovče

9. HMEZAD — Tovarna krmil, Žalec

10. HMEZAD — Celjska mesna industrija, Celje

11. HMEZAD — Celjske mlekarne, Celje

12. HMEZAD — Strojna Žalec, Žalec

13. HMEZAD — Export—import, Žalec

14. HMEZAD — Notranja trgovina, Žalec

15. HMEZAD — Gostinstvo-turizem, Žalec.

sprejeli na referendumu z večino glasov

STATUT

SESTAVLJENE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA »HMEZAD« ŽALEC

(predlog osnutka)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem statutom urejamo delavci v TOZD in enovitih delovnih organizacijah ter kmetje v temeljnih zadružnih organizacijah in temeljnih organizacijah kooperantov (v nadaljnjem besedilu: podpisnice sporazuma), tiste zadeve, katerih sporazum o združitvi ne ureja, oziroma določa, da se podrobno uredijo v statutu.

2. člen

SOZD Hmezad je samostojna, samoupravna organizacija združenega dela, v kateri se združujejo delovne organizacije in kmetijske zadruge za uresničitev skupnih interesov in ciljev v njih združenih TOZD, TZO in TOK, kot je določeno v samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD in z namenom združevanja dela in sredstev v reprodukcijske skupnosti, s sporazumno delitvijo dela v medsebojni soodvisnosti pri ustvarjanju in delitvi skupnega dohodka in širše povezanosti v celotnem jugoslovanskem trgu in skupen nastop na zunanjem tržišču. Združene organizacije v SOZD Hmezad ustanovijo svojo interno banko za opravljanje denarnih, bančnih in hranilno-kreditnega poslovanja.

Za opravljanje skupnih del in nalog, kot so opredeljene v samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD Hmezad, se organizirajo skupne strokovne službe (delovna skupnost SOZD).

3. člen

S tem statutom urejamo naslednje zadeve:

I. Splošne določbe

II. Statutarne določbe: firma in sedež, dejavnost in zastopanje SOZD

III. Samoupravni in drugi organi SOZD

IV. Poslovanje SOZD

V. Notranjo arbitražo

VI. Obveščanje v SOZD — informacijski sistem

VII. Poslovna tajnost

VIII. Samoupravna delavska kontrola

IX. Družbenopolitične organizacije v SOZD

X. Ljudska obramba in družbena samozашčita

XI. Samoupravni splošni akti

XII. Prehodne in končne določbe

II. STATUTARNE DOLOČBE

Firma in sedež SOZD

4. člen

Firma SOZD je:

Sestavljena organizacija združenega dela »Hmezad« — kmetijstvo, industrija, trgovina in gostinstvo, n. sub. o., Žalec.

Skrajšano ime firme je:

»Hmezad« n. sub. o. Žalec.

Sedež SOZD je v Žalcu, Žalskega tabora 1.

V poslovanju s tujino uporablja SOZD firmo v angleškem jeziku.

Zaščitni znak

5. člen

SOZD Hmezad in njene članice imajo enoten zaščitni znak kot je opisan v tem statutu.

Zaščitni znak je stiliziran, trapezasti presek hmelske žičnice, obdan s krogom. Zaščitni znak in njegove dovoljene velikosti se določijo s posebnim standardom.

Zaščitni znak je lahko tudi blagovni znak, ki se lahko uporablja za vse proizvode članic SOZD, če se članice za to odločijo, razen za hmelj, ki se zanj uporablja dosedanji tradicionalni zaščitni znak (stiliziran hmeljski storžek s črko »h« v sredini) in za licenčne proizvode, ki je zanje obvezno po pogodbi uporabljati drug blagovni znak.

Članice uporabljajo zaščitni znak skupaj z blagovno ali storitveno znamko in v druge namene, ki so določeni s tem statutom ali posebnimi pravili.

Delovne organizacije, TOZD, TZO in TOK, združene v SOZD Hmezad, uporabljajo enotna zunanja obeležja firme (likovni videz), v katere se vključuje zaščitni znak, firma SOZD, firma delovne organizacije in ime TOZD, TZO in TOK na poslovnem papirju, napisnih tablah, žigih, embalaži, reklamnih sredstvih in drugih poslovnih dokumentih.

Članice uporabljajo pri opremi izdelkov, zgradb in lokalov na razstavah, pri reklamah, publikacijah in podobno značilni oblikovni in vsebinski stil SOZD.

O zaščitnem znaku in značilnem stilu SOZD odloča delavski svet SOZD.

Sklep o standardu za znak dosedanjega podjetja Hmezad in o oblikovnem stilu napisa firme podjetja in imena TOZD, sprejet na 100. seji delavskega sveta DO Hmezad z dne 23. 4. 1974, se analogno uporablja še naprej za SOZD, dokler delavski svet SOZD ne sprejme novega predpisa o enotnem zaščitnem znaku in oblikovnem videzu firme SOZD.

Dejavnost SOZD

6. člen

Dejavnost SOZD Hmezad je opredeljena v samoupravnem sporazumu o združitvi kot skupna dejavnost njenih članic.

Zastopanje SOZD

7. člen

SOZD predstavlja, zastopa in zanj podpisuje glavni direktor kot individualni poslovodni organ.

Glavni direktor lahko na podlagi generalnega ali posebnega pooblastila prenese svoje pravice zastopanja na drugega delavca.

Generalno pooblastilo lahko glavni direktor izda le s soglasjem delavskega sveta SOZD, ki se mora vpisati v sodni register. Posebno pooblastilo velja za čas, kot je določeno v samem pooblastilu.

8. člen

Poleg glavnega direktorja zastopajo SOZD delavci na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — pomočniki glavnega direktorja oz. vodje sektorjev v delovni skupnosti skupnih služb SOZD v vseh zadevah njihovega delovnega področja.

V vseh pravnih razmerjih pred sodišči, razsodišči in upravnimi organi zastopa SOZD delavec na delih in nalogah vodje pravnega oddelka v skupnih službah.

9. člen

Firma SOZD podpisujejo pooblaščenici zastopniki, vsak v okviru svojega področja dela, in drugi podpisniki, ki jih določi s sklepom delavski svet SOZD. S sklepom se določi tudi obseg in način podpisovanja.

II. SAMOUPRAVNI IN DRUGI ORGANI SOZD

Delavski svet SOZD

10. člen

Delavski svet je organ upravljanja SOZD, ki odloča o delu in poslovanju SOZD. Pristojnost delavskega sveta je določena v samoupravnem sporazumu o združitvi.

11. člen

Delegati v delavski svet se izvolijo neposredno, po postopku in na način, ki je določen v samoupravnem sporazumu o združitvi.

12. člen

Člani delavskega sveta so osebno in materialno odgovorni za sklepe, ki so jih kljub opozorilu pristojnega organa sprejeli mimo svojih pooblastil.

13. člen

Delavci v TOZD in TZO v sestavu združenih DO odločajo skupaj in enakopravno po delegatu v delavskem svetu SOZD, do-

ločajo stališča o delegatovem delu ter mu dajejo smernice glede izjavljanja o vprašanjih, o katerih odloča delavski svet.

14. člen

Delegat v delavskem svetu SOZD ima pravico in dolžnost:

- izraziti stališča delavcev, ki so ga izvolili, o vseh vprašanjih, o katerih odloča delavski svet;

- da med sprejemanjem skupnega sklepa usklajuje svoja stališča s stališči drugih delegatov;

- da obvešča delavce o svojem delu v delavskem svetu SOZD in prenaša mnenja, stališča in sklepe, ki jih je delavski svet SOZD sprejel;

- da zahteva stališča delavcev svoje temeljne organizacije, če ni dobil smernic ali če te ne zadoščajo da bi se mogel izjaviti o vprašanjih, o katerih odloča delavski svet.

15. člen

Delegati v delavskem svetu SOZD so za svoje delo osebno odgovorni delavcem in delavskemu svetu temeljne organizacije, v kateri so bili izvoljeni.

16. člen

Temeljne organizacije v sestavu združenih delovnih organizacij v svojih statutih natančneje opredelijo pravice in obveznosti delegatov v delavskem svetu SOZD ter njegovo odgovornost delavcem.

17. člen

Posamezni člani delavskega sveta so lahko odpoklicani:

- če se neupravičeno ne udeležujejo sej;

- če ne posredujejo stališča, predlogov in mnenj svojih TOZD;

- če so storili kaznivo dejanje v zvezi s svojim delom.

Celotni delavski svet je lahko odpoklican:

- če ne izvršuje sklepov zborov delavcev in odločitev, sprejetih na referendumih pri članicah;

- če sprejema nezakonite sklepe in vztraja pri njih;

- če krši samoupravni sporazum o združitvi v SOZD in druge skupne samoupravne akte.

18. člen

Odpoklic se izvrši po postopku in načinu, kot je določen za izvolitev.

Predlog za odpoklic lahko dajo:

- delavski sveti delovnih organizacij — članic,

- družbenopolitične organizacije,

- odbor samoupravne delavske kontrole.

Predlog mora biti podrobno utemeljen in podprt z dokaznim gradivom. Glasovanje o odpoklicu je tajno. Odpoklic velja, če je zanj glasovala večina volilnih upravičencev.

19. člen

Delavski svet odloča na zasedanjih tako, da v okviru svojih pristojnosti sprejema sklepe ter samoupravne splošne akte.

S sklepi delavski svet odloča o posameznih zadevah iz svoje pristojnosti.

S samoupravnimi splošnimi akti delavski svet normativno ureja določena razmerja, kadar je za to pooblaščen z zakonom, samoupravnim sporazumom o združitvi ali drugim samoupravnim splošnim aktom.

Delavski svet lahko obravnava tudi določene zadeve in o njih daje svoja mnenja in predloge, čeprav za odločanje o takih zadevah ni pristojen, pa so v skupnem interesu večine članic.

20. člen

Poslovanje delavskega sveta podrobno ureja poslovnik o delu samoupravnih organov.

Izvršilni organ delavskega sveta SOZD

21. člen

Izvršilni organ delavskega sveta je poslovni odbor.

Pristojnosti izvršilnega organa, postopek in način imenovanja, so določene v samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD.

22. člen

Delavski svet SOZD lahko imenuje za opravljanje določenih skupnih nalog iz njegove pristojnosti razne stalne ali občasne komisije in za izvajanje skupnih nalog razne strokovne komisije.

S sklepom o imenovanju se določijo naloge in pristojnosti komisij in strokovnih komisij ter čas, v katerem se mora določena naloga opraviti.

23. člen

Izvršilni odbor odgovarja delavskemu svetu za svoje delo. Izvršilni odbor sklepa o zadevah z večino glasov svojih članov.

24. člen

Člani izvršilnega odbora so odgovorni za izvrševanje sklepov delavskega sveta SOZD za redno, pravočasno, resnično in popolno obveščanje delavskega sveta in

delavcev za škodo, nastalo z izvršitvijo sklepa, sprejetega na njihov predlog, če so pri dajanju predloga prikrili dejstvo ali vedé dali neresnično obvestilo delavskemu svetu ali delavcem.

25. člen

Če delavski svet oziroma delavci pri obravnavanju dela izvršilnega odbora neugodno ocenijo njegovo delo ali delo posameznega njegovega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni odbor v celoti ali posamezne njegove člane.

26. člen

Delovanje izvršilnega odbora, potek in vodenje sej se podrobno uredi s poslovnikom samoupravnih organov SOZD.

Poslovodni organ SOZD

27. člen

Za opravljanje poslovodne funkcije ima SOZD glavnega direktorja kot individualni poslovodni organ.

Naloge, pravice in pristojnosti so določene v samoupravnem sporazumu o združitvi.

28. člen

Glavni direktor se imenuje za dobo 4 let in je po preteku tega roka lahko znova imenovan pod enakimi pogoji.

Pogoji, ki jih mora kandidat za glavnega direktorja izpolnjevati, so naslednji:

- 1) da ima visoko strokovno izobrazbo ustrezne smeri;
 - 2) da ima 5 let delovnih izkušenj na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ali na drugih odgovornih delih in nalogah;
 - 3) da ima sposobnost vodenja in koordiniranja;
 - 4) da pasivno obvlada en svetovni jezik;
 - 5) da ima ustrezne moralne kvalitete in je družbenopolitično aktiven.
- Razpis za imenovanje glavnega direktorja ter postopek za imenovanje se opravi po zakonu.

29. člen

Postopek za imenovanje glavnega direktorja poteka takole:

— imenuje se razpisna komisija v skladu z zakonom (delavski svet SOZD 3 člane, sindikat 3 člane in družbenopolitične skupnosti 3 člane);

— po sklepu delavskega sveta SOZD se v dnevnem časopisu objavi razpis za glavnega direktorja;

— po preteku razpisnega roka predlaga razpisna komisija delavskemu svetu SOZD kandidata, ki izpolnjuje v razpisu določene pogoje. Razpisna komisija lahko predlaga delavskemu svetu tudi več kandidatov, če vsi izpolnjujejo predpisane pogoje;

— razpisna komisija mora svoj predlog pismeno obrazložiti ter za vsakega kandidata posebej navesti razloge, zaradi katerih ga predlaga za imenovanje za glavnega direktorja SOZD;

— razpisna komisija sklepa o kandidatih za glavnega direktorja z večino glasov članov komisije;

— delavski svet SOZD imenuje glavnega direktorja z več kot polovico glasov vseh delegatov na predlog razpisne komisije s tajnim glasovanjem;

— delavski svet oz. razpisna komisija mora vsakega kandidata obvestiti o izidu razpisa. Vsak udeleženec razpisa lahko začne zoper sklep delavskega sveta SOZD o imenovanju glavnega direktorja postopek pred sodiščem združenega dela, rok za vložitev zahtevka je 8 dni od prejema obvestila iz tega člena.

30. člen

Glavnega direktorja SOZD lahko delavski svet s svojim sklepom razreši še pred potekom mandata:

1. Če je s svojim delom kršil zakon, ta sporazum in druge splošne akte SOZD.

2. Če ne izvršuje zakonitih sklepov organov upravljanja SOZD.

3. Če je z nevestnim ali nepravilnim delom prizadejal SOZD ali družbeni skupnosti večjo škodo oz. bi zaradi tega škoda lahko nastala.

4. V drugih primerih, ki jih določa zakon.

31. člen

O razrešitvi glavnega direktorja SOZD odloča delavski svet SOZD na predlog komisije o razrešitvi generalnega direktorja. Ta komisija se imenuje na enak način kot razpisna komisija.

32. člen

Pobudo za razrešitev glavnega direktorja lahko podajo:

— najmanj ena tretjina delegatov delavskega sveta SOZD,

— več kot polovica delavskih svetov združenih organizacij,

— delavska kontrola SOZD,

— družbenopolitične organizacije SOZD,

— družbeni pravobranilec samoupravljanja,

— skupščina občine.

33. člen

Komisija za presojo zahteve za razrešitev generalnega direktorja oceni utemelje-

nost zahteve in poda mnenje delavskemu svetu SOZD najkasneje v roku 30 dni od dneva, ko je sprejela pobudo.

Preden da mnenje, je komisija dolžna omogočiti glavnemu direktorju, da poda izjavo o navedbah iz zahteve o razrešitvi.

34. člen

Delavski svet SOZD sprejme ali zavrne predlog komisije za presojo za razrešitev glavnega direktorja. O sklepu delavskega sveta SOZD komisija obvesti tisti organ, ki je zahteval razrešitev.

35. člen

Glavni direktor je razrešen, če je za razrešitev glasovala več kot polovica delegatov delavskega sveta.

Glasovanje o razrešitvi generalnega direktorja je tajno.

Posvetovalni organ glavnega direktorja

36. člen

Za izvajanje skupnih nalog in koordinacijo poslovanja med članicami v SOZD se oblikuje posvetovalno telo — svet direktorjev.

Svet direktorjev sestavljajo vsakokratni direktorji združenih delovnih organizacij, interne banke in delavci na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v delovni skupnosti SOZD.

Svet direktorjev sklicuje in vodi glavni direktor.

37. člen

Svet direktorjev opravlja te naloge:

- obravnava in daje predloge za formiranje poslovne politike na podlagi tržnih analiz in sprememb tekoče ekonomske politike;

- obravnava in daje predloge za sprejem planov razvoja, srednjeročnih in letnih načrtov;

- proučuje in usklajuje poslovne odnose in organizacijo poslovanja med združenimi članicami;

- obravnava osnutke samoupravnih sporazumov in drugih splošnih aktov za urejanje medsebojnih razmer in enotnega skupnega nastopa izven SOZD;

- sprejema stališča za predloge skupnim organom upravljanja;

- sprejema stališča za skupno investicijsko vlaganje;

- obravnava in daje predloge za sprejem sanacij združenih članic;

- obravnava in daje predloge ukrepov za izvajanje sprejetih planskih obveznosti posameznih članic;

- obravnava druge zadeve iz pristojnosti poslovnega organa SOZD za izvajanje koordinacije in za realizacijo skupnih ciljev in interesov.

Prejeta stališča posreduje pristojnim organom glavni direktor ali drug delavec, če je za to posebej določen.

38. člen

Za izvajanje skupne in enotne poslovne politike in zagotavljanje usklajenega razvoja pri združenih članicah na posameznih področjih se dejavnosti oblikujejo in sklicujejo področni kolegiji.

Področni kolegiji se sklicujejo za obravnavanje problematike za posamezna ožja področja kot so: planiranje in programiranje, organizacija poslovanja in poslovna informatika, finančne zadeve, marketing in komercialna koordinacija, splošno organizacijske, pravne in statusne zadeve, skupna kadrovska politika, družbeni standard in druge zadeve, ki jih je potrebno usklajeno opravljati.

Področne kolegije sestavljajo po položaju odgovorni nosilci ustreznih poslovnih funkcij v delovnih organizacijah in delovni skupnosti SOZD.

Sklicujejo in vodijo jih ustrezni delavci SOZD s posebnimi pooblastili in odgovornostmi oziroma vodstveni strokovni delavci.

39. člen

Poleg glavnega direktorja so delavci SOZD s posebnimi pooblastili in odgovornostmi na delih in nalogah:

- 1) pomočnikov glavnega direktorja,
- 2) vodji sektorjev oziroma služb,
- 3) vodji računalniškega centra.

Dela in naloge in število delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi določi delavski svet SOZD, ko sprejme (sistemizacijo) razvid del in nalog delovne skupnosti SOZD.

Delavce na ta dela in naloge imenuje delavski svet SOZD za dobo 4 let in so po preteku tega časa lahko znova imenovani pod enakimi pogoji.

Razlogi in postopek za predčasno razrešitev za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi se analogno uporabljajo določbe, ki so določene za poslovodni organ.

40. člen

Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, so naslednje:

- da imajo visoko strokovno izobrazbo ustrezne smeri,

- da imajo 5 let delovnih izkušenj na vodilnih ali na drugih odgovornih delih in nalogah,

- da imajo sposobnost vodenja in koordiniranja,

- da pasivno obvladajo en svetovni jezik,
- da imajo ustrezne moralnopolitične kvalitete.

Na navedena dela in naloge se lahko prijavijo tudi kandidati, ki ne izpolnjujejo navedenih izobrazbenih zahtev v skladu z določili družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini, če so si z dosedanjim delom pridobili delovne izkušnje za uspešno opravljanje navedenih del in nalog.

Natančnejši pogoji in razpisni postopek se določijo v samoupravnem splošnem aktu o medsebojnih delovnih razmerjih v delovni skupnosti skupnih služb.

41. člen

Pooblastila in odgovornosti delavcev iz 39. člena so:

- zastopajo SOZD iz svojega področja dela;
- strokovno vodijo in koordinirajo delo v sektorju oz. službi, ki jo vodijo;
- koordinirajo delo enakih funkcij pri članicah in njihovih TOZD;
- odgovarjajo za ažurno in strokovno pravilno delo;
- dajejo poročila in predloge pristojnim organom SOZD in članicam;
- opravljajo druge zadeve po nalogu glavnega direktorja SOZD in vodje delovne skupnosti.

Podrobne naloge in pristojnosti se določijo v splošnem aktu o razvidu del in nalog delovne skupnosti SOZD.

IV. POSLOVANJE SOZD

42. člen

Združene članice opravljajo dejavnost SOZD kot je opredeljeno v samoupravnem sporazumu o združitvi. Medsebojna poslovna in druga razmerja pa urejajo v medsebojnem dogovarjanju v skladu z načeli, določenimi v samoupravnem sporazumu o združitvi, s sporazumi, dogovori, pogodbami, z razvojnimi, srednjeročnimi in letnimi načrti.

Opravljanje poslov in opravil skupnega pomena je poverjeno delovni skupnosti SOZD, interni banki, posameznim članicam in organizacijam izven SOZD.

Skupno poslovanje SOZD in koordinacijo poslovanja med članicami vodi in usmerja glavni direktor, ki odgovarja za redno in pravočasno opravljanje skupnih nalog.

43. člen

Da se zagotovi strokovno, uspešno in pravočasno opravljanje (izvajanje) strokovnih nalog, poslov in opravil skupnega pomena, ki so po samoupravnem sporazumu o združitvi poverjena delovni skupnosti, le-ta organizira strokovne sektorje — službe in računalniški center, ki jih vodijo delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in drugi vodstveni strokovni delavci ter so skupaj z glavnim direktorjem odgovorni za uspešno izvajanje nalog skupnega pomena za sektor oz. službo, ki jo vodijo.

Podrobnejša organizacija skupnih služb se določi s statutom delovne skupnosti in s pravilnikom o razvidu del v delovni skupnosti.

44. člen

Za koordiniranje dela med strokovnimi službami in da se zagotovi pravočasno opravljanje nalog za združene članice, se oblikuje kolegij glavnega direktorja, ki ga sestavljajo delavci na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in vodstveni strokovni delavci.

Kolegij sklicuje in vodi glavni direktor. Sprejeta stališča posreduje pristojnim organom glavni direktor ali drug vodilni delavec, ki ga za to pooblasti glavni direktor.

V. NOTRANJA ARBITRAŽA

45. člen

Za reševanje sporov, nastalih med delovnimi organizacijami v SOZD in za spore med njimi in SOZD se ustanovi notranja arbitraža.

Arbitraža se sestavi za vsak spor posebej.

Notranja arbitraža rešuje naslednje:

- spore v zvezi s samoupravnim sporazumom o združevanju,
- spore v zvezi s statusnimi vprašanji,
- spore, nastale iz medsebojnih poslovnih razmerij,
- spore, za katere so se delovne organizacije ali TOZD same odločile, da o njih odloča arbitraža.

46. člen

Notranja arbitraža je sestavljena iz arbitrov.

Vsaka delovna organizacija v sporu imenuje po dva člana.

Arbitri določijo predsednika, ki je praviloma priznan strokovnjak za sporno vprašanje.

47. člen

Stranke v sporu zastopa pooblaščen oseb organizacije združenega dela.

Postopek pred notranjo arbitražo se prične na pisмено zahtevo, ki se pošlje pravni službi SOZD.

Zahteva za postopek mora vsebovati stranke v sporu, predmet spora, dejstva, dokaze, predlog članov arbitraže in podpis direktorja oziroma pooblaščen osebe.

48. člen

Pravna služba pošlje zahtevo nasprotni stranki takoj s pozivom, da v roku 5 dni poda svoj ugovor in da sporoči imena članov arbitraže za svojo stran.

V primeru, da nasprotna stran v določenem roku ne imenuje svoja arbitra, se smatra, da je odstopila od reševanja spora po arbitraži.

Ko dobi pravna služba imena članov arbitraže odredi razpravo in ukrene vse potrebno za delo arbitraže. Razprava se odredi za javno ali tajno.

Tajna seja je obvezna, če je predmet spora poslovna tajna.

49. člen

Arbitraža po zaslišanju strank, izvede poskus poravnave. Če stranke ne sklenejo poravnave, se razprava nadaljuje.

Spor, ki so ga stranke rešile s poravnavo pred arbitražo, se ne more ponovno sprožiti pred arbitražo.

Arbitraža lahko odloča le v polni zasedbi. Sklepe sprejema arbitraža z večino glasov.

Sklepi morajo biti objavljeni v roku 8 dni po razpravi.

O obravnavi se vodi zapisnik, ki mora vsebovati ves potek obravnave in ostalo, ki je bistveno v arbitražnem reševanju spora.

50. člen

Odločbe arbitraže v sporu med delovnimi organizacijami v SOZD Hmezad ima moč izvršilnega naslova in jo izvršuje pristojno sodišče.

Sklep arbitraže se lahko odpravi po določenih zakona o pravnem postopku.

Zahtevo za odpravo sklepa arbitraže se vložijo pri pristojnem sodišču v roku 30 dni po prejemu sklepa.

51. člen

Stroške arbitraže plača stranka, ki je spor izgubila, razen če se stranke ne dogovorijo drugače.

Če stranka predlog za začetek postopka umakne, nosi stroške tista stranka, ki je predlog umaknila.

V primeru poravnave pred arbitražo nosijo stroške stranke v enakem znesku, če se s samo poravnavo glede povračila stroškov niso drugače sporazumeli.

VI. OBVEŠČANJE IN INFORMACIJSKI SISTEM V SOZD

52. člen

Članice zagotovijo ustrezne podatke za informacijski sistem v SOZD. Informacijski sistem SOZD zajema vse tiste informacije, ki so nujne za opravljanje skupnih funkcij SOZD, predvidenih v sporazumu in za načrtovanje kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne politike SOZD.

53. člen

Članice bodo uskladile svoj notranji informacijski sistem in razvijale sodobne metode obdelave podatkov in da bodo dogovorjene podatke pravočasno posredovale za nadaljnjo obdelavo v SOZD.

54. člen

Članice bodo zagotovile redno, objektivno in celovito obveščanje delavcev SOZD o vseh pomembnejših zadevah skupnega pomena, ki bi lahko vplivale na družbenoekonomske odnose znotraj SOZD, kakor tudi na odnose z drugimi skupnostmi in družbo.

55. člen

Članice bodo določile pogoje in način obveščanja širše javnosti o zadevah skupnega pomena oziroma dejavnostih SOZD kot celote v smislu veljavnih norm o zagotavljanju javnosti dela.

56. člen

Obveščanje širše javnosti o zadevah skupnega pomena oz. dejavnosti SOZD kot celote uvaža delovna skupnost SOZD.

57. člen

Delo vseh organov SOZD je javno.

Javnost dela organov je zajamčena z javnimi sejami, obveščanjem delavcev o sejah organov, njihovimi poročili in odločitvami o delu organov.

58. člen

Obveščanje delavcev v SOZD se izvaja prek naslednjih oblik:

- sestanki samoupravnih delovnih skupin,
- zbori delavcev,
- pismena poročila, analize in zapisniki zborov delavcev in organov upravljanja,
- glasilo SOZD Hmezad,
- glasila ali informativni bilteni podpisnice in

- druge oblike — posebne publikacije ali obvestila,
- objave na oglasnih deskah.

59. člen

Svoje interese in vpliv na celotno politiko obveščanja v SOZD uveljavljajo delavci prek svojih delegatov v delavskem svetu SOZD, njegove komisije za obveščanje in uredniškem odboru glasila.

Komisija za obveščanje je družbeni organ glasila Hmeljar, ki skrbi, da se politika delavskega sveta o obveščanju realizira prek internega glasila in drugih oblik obveščanja.

Uredniški odbor urejuje glasilo SOZD in uresničuje temeljno vsebinsko zasnovo glasila.

S pravilnikom o obveščanju, ki ga sprejme delavski svet SOZD, se natančneje uredi način imenovanja in pristojnosti komisije za obveščanje, uredniškega odbora in druge zadeve za celovito in organizirano obveščanje ter odgovornosti na področju obveščanja.

60. člen

Organi upravljanja SOZD pripravijo in obravnavajo poročilo o svojem delu. Letno poročilo se v pisni obliki dostavi vsem podpisnicam.

VII. POSLOVNA TAJNOST

61. člen

Pri izvajanju določb prejšnjega poglavja v obveščanju so pristojni organi in odgovorni delavci SOZD dolžni varovati poslovno tajnost. Podrobnosti o poslovni tajnosti, kaj se šteje za poslovno tajnost SOZD, načinu, postopku in druge zadeve, se uredijo s posebnim pravilnikom.

62. člen

Za poslovno tajnost se štejejo tisti podatki, za katere tako določa zakon in pravilnik o poslovni tajnosti.

Podatke, ki veljajo za poslovno tajnost, sme pooblaščen delavec dajati le organom, ki so za zbiranje takih podatkov pooblaščen po zakonu.

63. člen

Za dajanje veljavnih informacij o delu SOZD za javnost je pristojen in odgovoren glavni direktor in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi iz svojega področja dela.

O dokumentih in podatkih, ki predstavljajo poslovno tajnost, lahko daje informacije samo glavni direktor ali delavec, ki ga za to pooblasti.

VIII. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

64. člen

Za uresničevanje in varstvo samoupravnih pravic so delavci v SOZD upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo neposredno po organih upravljanja in odboru delavske kontrole.

65. člen

Odbor delavske kontrole odloča o zadevah iz svoje pristojnosti, ki so določene v samoupravnem sporazumu o združitvi in pravilniku delavske kontrole z večino glasov skupnega števila članov odbora.

O zadevah, ki jih obravnava, sprejema zaključke in predloge.

66. člen

Odbor delavske kontrole izvoli iz vrst svojih članov predsednika odbora in namestnika predsednika.

Predsednik odbora, v njegovi odsotnosti pa namestnik predsednika, sklicuje in vodi seje odbora.

67. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole ima pravico za izvajanje svojih nalog zahtevati podatke od vseh strokovnih služb delovne skupnosti in organov SOZD, po potrebi pa tudi pri članicah. Če ugotovi nepravilnosti, zahteva od delavcev ali organov, pri katerih ugotovi nepravilnosti, da podajo pismeno pojasnilo.

Odbor samoupravne delavske kontrole lahko poveri ugotavljanje posameznih dejstev, ki imajo pomen za uresničevanje njegove funkcije, ustreznim strokovnjakom ali strokovnim institucijam izven SOZD.

68. člen

Če odbor samoupravne delavske kontrole ugotovi nepravilnosti, zahteva od pristojnega organa ali strokovne službe, da nepravilnosti čimprej odpravi. Če tega ne stori, obvesti o tem delavski svet SOZD.

Če delavski svet SOZD ne stori potrebnih ukrepov za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, odbor samoupravne delavske kontrole obvesti o tem družbenopolitične organizacije v SOZD in organe družbenega nadzora pri skupščini občine.

Odbor samoupravne delavske kontrole obvešča delavce SOZD o svojem delu in stališčih prek internega glasila.

IX. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

69. člen

Družbenopolitične organizacije delujejo v SOZD samostojno, skladno s svojimi delovnimi programi oziroma statuti. SOZD zagotavlja pogoje za učinkovito delovanje družbenopolitičnih organizacij, tako da samoupravni organi obveščajo z vabili vodstva družbenopolitičnih organizacij o sejah ter jim z dostavo gradiva omogočajo sodelovanje pri oblikovanju in izvrševanju sklepov.

SOZD zagotavlja potrebna sredstva za delo družbenopolitičnih organizacij.

70. člen

V SOZD delujejo naslednje družbenopolitične organizacije:

- organizacija ZK,
- sindikalna organizacija,
- mladinska organizacija.

71. člen

Družbenopolitične organizacije so sestavni del samoupravljanja v SOZD, prek katerih delavci organizirano vplivajo na samoupravno odločanje, razvijajo svoje samoupravne odnose ter uveljavljajo svoje pravice iz samoupravljanja.

72. člen

Organi upravljanja SOZD so dolžni obravnavati predloge in pobude družbenopolitičnih organizacij in njihovih organov, ki se nanašajo na položaj delovnega človeka. Organi upravljanja morajo, če predloge družbenopolitičnih organizacij zavrnejo, o tem obvestiti organizacije obenem z navedbo razlogov za odklonitev.

73. člen

Člani vodstev organizacij in ostali njihovi člani ne morejo biti klicani na odgovornost za predloge, stališča in pobude, ki se nanašajo na varstvo samoupravnih pravic in položaja delovnega človeka v SOZD.

74. člen

SOZD omogoča delovanje družbenopolitičnih organizacij.

Zagotavlja jim prostor za sestanke in materialna sredstva za vso potrebno aktivnost na ravni SOZD. Priznava nadomestilo osebnih dohodkov, ko zaradi opravljanja svojih funkcij zapustijo svoje delovna mesta.

Omogoča delavcem, ki so izvoljeni v organe organizacij v občini, republiki in zvezi, da se lahko udeležujejo uradno sklicanih sej.

X. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

75. člen

Splošna ljudska obramba je oblika in vsebina obrambne organiziranosti socialistične samoupravne družbene skupnosti, ki temelji na oblasti in samoupravljanju delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, ki so tudi nosilci ljudske obrambe.

Osnova za krepitev ljudske obrambe in njene učinkovitosti je družbena samozaščita kot najširši sistem za preprečevanje vseh oblik delovanja, usmerjenega na izpodkopavanja ustavne ureditve in temeljnih vrednot samoupravnega socializma.

76. člen

Delavci in kmetje SOZD izvajajo svojo pravico in dolžnost ljudske obrambe in družbene samozaščite v skladu z zakonom o ljudski obrambi in zakonom o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah v svojih DO, TOZD, TZO, TOK in delovnih skupnostih ter v delovnih organizacijah, kjer združujejo svoje delo in sredstva, pa tudi v krajevnih skupnostih, kjer živijo.

77. člen

V skladu z obrambnim načrtom pokrajinskega odbora za splošni ljudski odpor ali republiških organov za splošni ljudski odpor oziroma po njihovem nalogu se lahko za izvajanje skupnih nalog s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite na ravni SOZD imenuje koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Koordinacijski odbor imenuje delavski svet SOZD in mu tudi določi naloge in pristojnosti.

78. člen

Glavni direktor SOZD je odgovoren, da pospeši izvedbo skupnih nalog SOZD na področju obrambnih priprav in družbene samozaščite po programih in nalogah pristojnih organov družbenopolitičnih skupnosti.

XI. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI SOZD

79. člen

V SOZD se urejajo družbenoekonomski in drugi odnosi z naslednjimi samoupravnimi sporazumi in samoupravnimi splošnimi akti:

1) Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD;

2) Statut SOZD;

3) Samoupravni sporazum o ustanovitvi in združitvi v interno banko;

4) Sporazum o osnovah enotne metodologije planiranja;

5) Samoupravni sporazum o osnovah srednjeročnega plana razvoja SOZD;

6) Samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju in urejanju medsebojnih razmerij pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka;

7) Samoupravni sporazum o urejanju medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti med delavci delovne skupnosti skupnih služb z delavci združenih delovnih organizacij v SOZD;

8) Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev;

9) Poslovnik o delu organov upravljanja SOZD;

10) Pravilnik o delu delavske kontrole;

11) Pravilnik o poslovni tajnosti;

12) Pravilnik o obveščanju;

13) Pravilnik o urejanju in izdajanju glasila SOZD in vsebinski zasnovi in z drugimi samoupravnimi sporazumi in splošnimi akti, ki jih določa zakon ali drug predpis za urejanje medsebojnih odnosov.

80. člen

Postopek za sprejem samoupravnih sporazumov, statuta in drugih splošnih aktov SOZD, sprememb in dopolnitev je naslednji:

1) Delovni osnutek samoupravnega akta oblikuje ustrezna strokovna služba SOZD. O predlogu delovnega osnutka se izreče pristojni kolektivni izvršilni organ, ki predlaga delavskemu svetu SOZD, da ga objavi za javno razpravo.

2) V javno razpravo se aktivno vključijo družbenopolitične organizacije, ki organizirajo tolmačenje.

O predlogih za spremembe in dopolnitvah se izreče delavski svet SOZD in dokončno oblikuje besedilo za sprejem z osebnim izjavljanjem.

3) Predlog samoupravnega sporazuma je sprejet, ko so ga z osebnim izjavljanjem na referendumu sprejeli delavci in kmetje vseh združenih članic. Določene sporazume, če tako določa zakon, nato podpišejo pooblaščen predstavniki združenih organizacij.

Samoupravne splošne akte pod 8) do 12) prejšnjega člena sprejme delavski svet SOZD z večino glasov vseh delegatov.

Samoupravni sporazum pod 7) sprejme delavski svet SOZD v soglasju vseh delegacij.

81. člen

Pobudo za sprejem oziroma spremembo ali dopolnitev samoupravnega sporazuma ali splošnega akta lahko podajo samoupravni organi združenih organizacij, samoupravni organi in družbenopolitične organizacije SOZD, poslovodni organi, samoupravna delavska kontrola, strokovne službe delovne skupnosti SOZD in pristojni organi izven SOZD (družbeni pravobranilec samoupravljanja, SDK, organi družbenopolitičnih skupnosti in drugi).

Pobudo oceni delavski svet SOZD, kadar se predlaga sprememba za samoupravni sporazum in zadolži strokovno službo, da izdela predlog, lahko pa imenuje posebno komisijo.

Pobudo za spremembo drugih splošnih aktov obravnava pristojni kolektivni izvršilni organ in zadolži strokovno službo za pripravo predloga sprememb.

82. člen

Samoupravni splošni akti začnejo veljati praviloma osmi dan po objavi oziroma tako kot je določeno v posameznem aktu. Vsi samoupravni akti SOZD Hmezd se objavijo v glasilu SOZD.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

83. člen

Ta statut začne veljati osmi dan po objavi.

84. člen

Samoupravni sporazumi in splošni akti, ki so določeni v 79. členu tega statuta, razen samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD in samoupravnem sporazumu o ustanovitvi interne banke, se morajo sprejeti v roku enega leta. Do tega časa se urejajo zadeve z začasnimi sklepi delavskega sveta SOZD.

85. člen

Obvezno razlago določil tega statuta daje delavski svet SOZD.

Žalec, oktober 1978

Komisija
za izvedbo ZZZ v DO Hmezd